

తరతరాల తెలుగుజ్యోతి

LUGUS THROUGH AGES

ఆ. శ్రీ. రావు

తరతరాల తెలుగు జాతి

TELUGUS THROUGH AGES

Year of Publication
Telugu Cultural Year 1975

© **World Telugu Conference**

Published by : SRI V. KRISHNAMURTHY NAIDU
Chairman, Exhibition Committee
on behalf of
World Telugu Conference
Printed at
Andhra Pradesh Government Text-book Press.

Price : **Rs. 5/-**

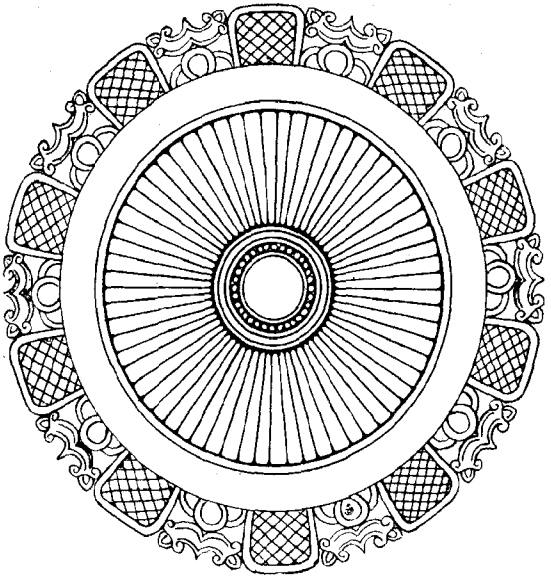
ముఖచిత్రం :

సర్వకాలీన చక్రవర్తి మాంధాత రాజ లాంఛనాలతో, ఛత్రంతో, ధర్మచక్రంతో, రాణితో, రాణువతో మలచబడిన క్రీ.పూ. ఒకటవ శతాబ్దపు జగ్గయ్యపేట స్తూప శిలాఫలకానికి ప్రతికృతి. హస్తి స్థైర్యానికి, హయం చైతన్యానికి ప్రతీకలు.

COVER

The pictorial representation is of a relief panel of First Century B. C. from the 'Stupa' of Jaggayyapeta (Andhra Pradesh, India). 'Mandhatha' the universal King is shown with the Royal insignia, the 'Chatra' (umbrella), 'Dharma Chakra' (Wheel of Rectitude) and his consort. Dynamism is symbolised in Horse and steadfastness in Elephant.

ముఖచిత్రం, ముద్రణాలంకరణ : శ్రీ కొండపల్లి శేషగిరిరావు.
Cover Design and Layout : Sri Kondapalli Seshagiri Rao.

FOREWORD

The Exhibition 'Telugus Through Ages' was conceived on the basis of the seeds sown during Vedic times, sprouting in the historic and epic periods, developing into a sprawling, shady tree with variegated branches during the reign of Andhra Satavahana Emperors. The Satavahana Nagar is symbolic of the homage the current generation pays to those great savants who have given us the impetus to grow and develop.

The dawn of our race dates back to about 2500 years and has passed through troubles and tribulations, ascent and descent of reputation which are symptomatic of a living race.

Is the Telugu race different from Indian ? On introspection, the answer is straight and simple. If Indian Nation is the main flow, Telugu race is one of the main tributories maintaining its own personality till the confluence and merges itself in the main stream.

India is and was regarded as a sub-continent. Its linguistic states from times immemorial have been recognised as individual nations. A race has its co-existence with a nation and is recognised by its tradition, behaviour, living, thinking and its emotional pursuits.

Our racial pride that all the Telugu speaking people, wherever they may be, belong to the same race, is amply justified by the edicts and writings of foreign tourists in bygone days and other international writers.

What's culture ? Culture is evolved by cogent refined thinking and the practice thereof. Art, literature and religion are the products of continuous uninterrupted thinking or 'Tapas'. Culture is that great correlating force which co-ordinates the inner thinking and external practice. A race that does not revere its culture has no right to exist. The Telugu race is a live wire. Its culture and development are projected in the Satavahana Nagar incorporating historical facts, artistic excellence, intellectual supremacy, reminisced from facts handed over to us as legacy.

It has been our earnest endeavour to highlight illuminating incidents, outstanding personalities and their brilliant acts, through paintings, murals, sculptures, statues, plaques and charts arranged in a chronological order from antiquity to contemporaneity to remembrance the Telugu race about its great heritage. This in short is the exhibition 'Telugus Through Ages'.

In the Satavahana Nagar our dreams, memories, ideals and aspirations are given a physical form with roots in the past, growth in the living present, laying pathways for a glorious future. All this would not have been a reality but for the untiring infinite efforts of my colleagues in the Implementation Committee, Dr. M. Radhakrishna Sarma, Dr. Aripirala Viswam, Paturi Srirama Sastry, Kondapalli Seshagiri Rao and Y. Anjaneyulu who worked day in and day out.

This will be our effort to preserve the cultural heritage and history for the coming generations.

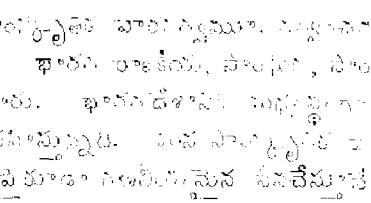
Big or small, man is great. My salutations to all those great souls who have provided us the opportunity to organise this exhibition. My thanks are due to all those ladies and gentlemen who have extended their co-operation and assistance at various stages. My thanks are also due to my colleagues Sri B. Jayasena (Convener) Smt. Sri Rajyam Sinha (Secretary) Sri Devulapalli Ramanuja Rao (Vice-Chairman) and the technical experts Sarvasri G. Venkata Ramana Reddy, M. Radha Krishna Sarma, Kondapalli Seshagiri Rao, Aripirala Visvam and Paturi Sri Rama Sastry, and Sri Y. Anjaneyulu.

Vasireddi Krishna Murthy Naidu
Chairman, Exhibition Committee.

The Telugus are an ancient people who have a proud historical past and a rich cultural heritage. They played an eminent role in the evolution of political, social and cultural history of India. Being centrally located, Andhra Pradesh occupies a pivotal position in the country and I hope Andhras will continue to play a significant role in the enrichment of our cultural heritage.

FAKHRUDDIN ALI AHMED
President of India

Languages are the medium of expression of all that is best in Indian life and the composite culture of India is reflected in the variety and numbers of the languages that exist in the country. They should be regarded as a symbol of our unity. Telugu has a vast wealth of literary compositions and it will be to the advantage of the people in the rest of the country if translations of the Telugu literature are made available. Even for the further development of the Telugu language unceasing research may be necessary.

B. D. JATTI
Vice-President of India

భాషలు భావప్రకటనామార్గాలు. దేశంలోని వుత్తమాంశాల భావంలో భారతీయ జీవన మాధుర్యమూ, భారతీయ సమష్టి సాంస్కృతిక వైభవమూ ప్రతిబింబిస్తూ వుంటాయి. వీటిని మనం మన సమైక్యతకు చిహ్నాలుగా పరిగణించుకోవాలి. భారత దేశంలోని వివిధ భాషలను, ఆ భాషా సాహిత్యాలను అభివృద్ధిచేయడమన్న దేశంలో భాగమైక్యతా, వీలవుతుంది. తెలుగులో విస్తృతమైన రచనా సంపదవుంది. ఈ తెలుగు సాహిత్యానికి అనువాదాలు వెలువడితే దేశంలోని మిగిలిన ప్రాంతాల ప్రజలకు ఎంతగానో ప్రయోజనకరంగా వుంటుంది. తెలుగుభాష ఇంకా అభివృద్ధి చెందాలంటే నిరంతర పరిశోధనకూడా అవసరమే.

వి. వి. జెట్టి,
భారత ఉపరాష్ట్రపతి

Telugu is one of our major languages, known for its strength and mellifluousness. Over the centuries its literary wealth has been enriched by great poets and scholars. Today, Telugu is spoken by many millions of people and, like our other languages, it is acquiring the capacity to come to terms with various branches of modern knowledge.

INDIRA GANDHI
Prime Minister of India

మన ప్రధాన భాషలలో తెలుగు ఒకటి. మధురత్వానికి, మాధుర్యానికి పేరొక్కిన భాష. శతాబ్దాలుగా మహాకవులు, పండితులు దీన్ని సుసంపన్నం చేశారు. నేడు కోట్లాది మంది మాట్లాడే భాష. మన ఇతర భాషలవలే తెలుగుకూడా ఆధునిక విజ్ఞానానికి సంబంధించిన విషయాలతో వ్యవహరించే శక్తిని సంపాదించుకొంటూవుంది.

ఇందిరాగాంధి

భారత ప్రధాని

సందేశం

గౌ. శ్రీ కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డి

ఏ జాతి చరిత్రలోనైనా కొన్ని మధుర ఘట్టాలు, మరపురాని క్షణాలు వుంటూ యుంటాయి. అలాంటివి చరిత్రలో ఎన్నో మనం చదివాం. కాని ఈనాడు తెలుగుజాతి చరిత్రలో నిజంగా ఇది మధుర ఘట్టం. మరపురాని క్షణం. ఈనాడు తెలుగువారి ఆశలు ఫలించినరోజు. ఉగాది తెలుగు సంవత్సరాది. అంతేకాదు దీన్ని మరింతగా వ్యాపింపచేసి, తెలుగు జాతి, తెలుగు భాషాభిమానులు, ఒక చోటికి చేరి, ఈ సందర్భంలో కలుసుకొని, భావసమైక్యతను పెంపొందించుకొనే సువర్ణావకాశమిది. ప్రపంచ తెలుగు మహాసభల పేరిట మనమంతా ఒకచోట కలుసుకుంటున్నాం. ఇంతకంటే భాగ్యమేముంటుంది? మన తరంలో, మన కంటిముందే ఇలాంటి అపూర్వ సమావేశం జరగడం పూర్వజన్మ సుకృతంగా, గర్వకారణంగా భావిస్తున్నాను. నేను ముఖ్యమంత్రిగావున్న రోజులలోనే తెలుగునాట ఉగాదినాడు ఇలా కలసి, పరస్పరం సంప్రదింపులు, చర్చలద్వారా సాంస్కృతిక, భాషాభివృద్ధి సంబంధాలను మరింత బలపరచుకోవాలన్న సంకల్పం నాకుండేది. ఆనాటి నా సంకల్పాలకు వికసనాభివృద్ధినెంచి, పుష్ప, ఫలభరిత సమన్వితం ఈనాడు కావడం, నాకు ప్రత్యేకంగా సంతోషం కలిగించే విషయం. ఇందుకు కృషిచేసిన ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను.

ఈ మహాసభల సందర్భంగా తరతరాలుగా తెలుగువారి సాంస్కృతిక వైభవాన్ని సాంప్రదాయాలను ప్రతిబింబింపజేసే 'ప్రదర్శన'కు ప్రారంభోత్సవం జరపడం నా అదృష్టంగా భావిస్తున్నాను. దీనిలో అమూల్యమైన చిత్రాలు, శిల్పాలు, తాళపత్ర గ్రంథాలు, తెలుగు జాతి వికాసానికి తోడ్పడిన ప్రముఖుల స్వరూపాలను ప్రదర్శించడంవల్ల, ఒకేచోట మన జాతి సమగ్ర స్వరూపాన్ని చూడడానికి వీలు కలుగుతుంది. ఈ మహాసభల అనంతరం, ప్రదర్శనను శాశ్వత "మ్యూజియం" గా నెలకొల్పడంతో ఆంధ్రులు, ఆంధ్రేతరులు, మున్ముందు మన సంస్కృతి, సాధించిన విజయాలను తేలికగా అవగాహన చేసికోవచ్చు. శాశ్వతమైన ఈ కృషికి నా అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాను.

ఇంతటి చరిత్ర, సంస్కృతిగల మన తెలుగుజాతి పురోభివృద్ధికి ఈ "ప్రదర్శన" ఒక అద్దంలా పనిచేస్తుందని నా విశ్వాసం. ఈ ప్రపంచ మహాసభలు వారంరోజుల తరువాత లాంఛనంగా ముగిసినా, మనమంతా మరింత సన్నిహితం కావడానికి పునాది కావాలి. తెలుగువారు రాష్ట్రంలో, దేశంలో, ప్రపంచంలో ఏ మూలవున్నా ఒకరితో ఒకరు అవినాభావ సంబంధం కల్పించుకొనేటందుకు ఈ మహాసభలు మనకు ఉత్తేజం కల్పించాలి. ఈ సమావేశాలు ప్రాంతీయ, భాషాభిమానాలకోసం ఏర్పాటయినవి కావు. తెలుగుజాతి జాతీయ, అంతర్జాతీయ రంగాలలో మున్ముందు కూడ తన శాయశక్తులా, వికాసానికి తోడ్పడగలదని మరొకసారి శపథం తీసికోడానికి ఇదొక మంచి అవకాశం. తెలుగుభాష, సాహిత్యం, సంస్కృతి, కళల అభివృద్ధిని సాధించి, తెలుగు ప్రజలలో, భాషాభిమానులలో సహకార, సుహృద్భావాలను పెంపొందించాలి. తెలుగుభాషాధ్యయనం చేయడానికి, పరిశోధనలు జరపడానికి దేశంలోని, విదేశాలలోని విశ్వవిద్యాలయాలు, తదితర సంస్థలలో సౌకర్యాలు కల్పించాలి.

ఈ మహాసభల సందర్భంగా "అంతర్జాతీయ తెలుగు విజ్ఞాన సంస్థ" హైదరాబాదులో నెలకొల్పబడుతుందన్న వార్త నాకెంతో సంతోషం కల్గించింది. ఇక్కడకు ఫుమారు వందమైళ్ల దూరంలోగల నాగార్జునసాగర్ ప్రాంతంనుండి ఆచార్య నాగార్జునుడు తెలుగు సంస్కృతిని దేశ, విదేశీయులకు ఒకనాడు తెలియజేశాడు. ఈ తెలుగు విజ్ఞాన సంస్థకూడ అంతర్జాతీయ విద్యా సంస్థగా రూపొంది, పూర్వపు వైభవాన్ని తేగలదని ఆశిస్తాను.

తెలుగువాడి తెలివితేటలకు, శక్తి-సామర్థ్యాలకు, సాహసం-చొరవలకు ఎన్నడూ సందేహం లేదు. అన్నీ వున్నా, అనైక్యత ఒక శాపంలా మన ప్రగతిని తరుచుగా కుంటుపరుస్తోంది. ఈ ఒక్క లోపాన్ని మనం తొలగించుకొంటే, జాతిగా, వ్యక్తులుగా మనం సాధించలేనిదంటూ వుండదు. ఈ లోపాన్ని అధిగమించేటందుకు మనమంతా ఈ అపూర్వ సమయంలో శపథం చెయ్యాలి. తెలుగు వారి కోడలు కీ.శే. శ్రీమతి సరోజినీనాయుడు దేశ స్వాతంత్ర్య సమరంలో అన్నమాటలు మనకు గుణపాఠం కావాలి.

"కలవ గల్గితే నిలువ గల్గుతాం
చిలిపితే రూలిపోతాం"

Hon'ble Sri S. Obula Reddy,
Governor of A. P.

The word "Telugu" was for the first time used in Markandeya Purana. It is also found in Tamil and Kannada inscriptions of the 11th and 12th Centuries A.D. The word 'Andhra Bhasha' appears in the epigraph in the Nandampudi inscription of the year 1053. The expression 'Trilinga' was used to indicate the Telugu country and it was freely used by Vidyanadha.....and.....Srinadha.

గౌ॥ శ్రీ యస్. ఓబులరెడ్డి,
గవర్నర్, ఆంధ్రప్రదేశ్

మార్కండేయ పురాణంలో మొదటిసారి కన్పిస్తుంది 'తెలుగు' అనేమాట. పదకొండు, పన్నెండు శతాబ్దాల్లో వేయబడిన కన్నడ, తమిళ శాసనాలో కూడ కనిపిస్తుంది. క్రీ. శ. 1053 లో నందంపూడి శాసనంలో 'ఆంధ్రభాష' అన్నపదం అగుపిస్తుంది. 'త్రిలింగ' శబ్దం, దేశపరంగా, విద్యానాథ శ్రీనాథ మహాకవులచేత ప్రయోగించటం జరిగింది.

The Andhra Satavahanas, the Ikshvakus, the Chalukyas and the Kakatiyas of yore have enriched the Indian Kaleidoscope in no small measure. Then followed a period of history when the Telugu-speaking people had no place to call their own. Happily, once again, after an interregnum of 150 years, the Telugu-speaking people came under the administrative unit in Andhra Pradesh, two decades ago. Sence then, after eliminating factors which amounted to a complete contradiction of their community, its character and history, the Telugu-speaking people have addressed themselves to the task of further strengthening their linguistic and cultural bonds and thus recapture their glorious past.

J. VENGALA RAO,
Chief Minister, Andhra Pradesh

ఆంధ్ర శాతవాహనులు, ఇక్ష్వాకులు, చాళుక్యులు, కాకతీయులు భారతీయ సాంస్కృతిక ప్రపంచంలో చెప్పుకోదగిన కృషి చేశారు. తరువాత చరిత్రగతిలో తెలుగుప్రజలకు, ఇది మాది అని చెప్పుకోవడానికి ఆస్కారం లేకుండా పోయింది. ఈ విధంగా 150 ఏండ్లు జరిగిన తర్వాత ఇటీవలనే రెండు దశాబ్దాల క్రిందట తెలుగు ప్రజలు తిరిగి ఒకే పాలనప్రాంతానికి వచ్చారు. తరువాత ఎన్నో ప్రతిబంధకాలను తొలగించుకొని తెలుగు ప్రజలు తమ సాంస్కృతికి బంధాలను పటిష్టం చేయడానికి, పూర్వవైభవాన్ని మళ్ళీ సాధించడానికి కంకణధారులైనారు.

జలగం వెంగళరావు
ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి

Known as the "Italian of the East", Telugu is the second largest spoken language in this country. The Telugus have enriched the social and cultural lives of the people all over the world wherever they happen to live. Their special characteristic has been that they join the main-stream of the social and cultural life of the local people antagonising none but trying to preserve their individual entity to the extent possible. Even so, they need the moral support of their Telugu brethren in the preservation of the cultural heritage of the Telugu speaking people. This is the time for all of us to dedicate ourselves to the task of preservation of our culture, develop our language to suit modern requirements and preserve our cultural heritage consistent with National Unity.

M. V. KRISHNA RAO,
Minister for Education, A. P.

ప్రాచ్యదేశపు ఇటాలియన్ భాషగా పేరుగాంచిన తెలుగుభాష మనదేశంలో అధిక సంఖ్యాకులు మాట్లాడే భాషలలో రెండవ స్థానం ఆక్రమిస్తున్నది. ప్రపంచంలో ఏదేశంలో నివసించినా తెలుగువారు అక్కడి ప్రజల సాంస్కృతిక జీవన ప్రవంతిలో మిళితమై ఉంటూనే తమ వ్యక్తిత్వాన్ని నిలుపుకోవడం తెలుగువారి ప్రత్యేకతగా చెప్పవచ్చు. జాతీయ ఐక్యతకు దోహదం చేయడానికి మన సాంస్కృతిక వారసత్వాన్ని పరిరక్షించుకుంటూనే ఆధునిక అవసరాలకు అనుగుణంగా మన భాషా సంస్కృతులను అభివృద్ధిపరచి, పరిరక్షించుకోవడానికి మనమందరం పునరంకితం కావాల్సిన సమయం. ప్రారంభించిన కృషిని లక్ష్యసాధనకు అకుంఠిత దీక్షతో కొనసాగించాల్సి ఉంది. ఈ లక్ష్యసాధనకు కృషిచేయాలని తెలుగు సోదర సోదరీ మణులందరికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

మండలి వెంకటకృష్ణారావు,
విద్యా, సాంస్కృతిక
వ్యవహారాలశాఖ మంత్రి
ఆహ్వాన సంఘ
కార్యనిర్వాహక అధ్యక్షులు

ముందుమాట

అలనాడు వేదకాలంలో ఆవిర్భవించి, ఇతిహాస, పురాణయుగాల్లో ప్రేక్షుణి, శాతవాహన ఆంధ్రచక్రవర్తుల యుగంలో వృద్ధమై వర్ధిల్లిన తెలుగుజాతి చరిత్రకి, సంస్కృతికీ—మనతరం యిస్తున్న నివాళి యీ 'గతవైభవాల తెలుగుజాతి' సంస్కృతి ప్రదర్శనం. శాతవాహనవంశమే ఆంధ్రసామ్రాట్టుల మొదటి వంశం కాబట్టి ఈ ప్రదర్శన నగరానికి 'శాతవాహన నగర' మని పేరు పెట్టటం జరిగింది. మన చరిత్ర—అతిస్థూలంగా రెండువేల అయిదువందల సంవత్సరాలనాడు ప్రారంభమైనది. ఆ శుభోదయవేళనించీ—యీనాటి వరకు మన చరిత్ర ఎన్నో మలుపులు తిరిగింది. ప్రతిష్ఠనీ, పతనాన్ని చవిచూసింది. ప్రతికి ఉన్న జాతియొక్క పటిష్ఠతకు ఇది ఒక నిదర్శనం మాత్రమే.

తెలుగు సంస్కృతి-భారతీయ సంస్కృతికంటే భిన్నమైనదా? అన్న ప్రశ్న వస్తే-సమాధానం ఒక్కటే. భారతీయ సంస్కృతి జీవన గంగలో అంతర్వాహినియైన సరస్వతీనది లాంటిది మన సంస్కృతి. భరతభూమి ఒక ఉపఖండం. భాషారాష్ట్రాలన్నీ పురాతన కాలంనించీ దేశాలు

గానే పూర్వులచేత వేర్కొనబడ్డాయి. దేశమంటూ ఉందని ఒప్పుకున్నప్పుడు జాతి ఉందని ఒప్పుకోక తప్పదు. జాతిప్రత్యేకత-దాని ఆచార వ్యవహారాలు-జీవన విధానం ఆలోచనా సరళి, ఉత్తేజ, ఉదాత్త భావాలు పిటివల్ల వస్తుంది. ఆ దృష్టితో పరిశీలిస్తే ఆంధ్రజాతికి ఒక ప్రత్యేకత ఉన్నదని-ఆంధ్రేతరులు పాశ్చాత్యులే భావించినప్పుడు మన గర్వం సహేతుకం.

సంస్కృతి అంటే ఏమిటి ? సంస్కారంనించీ వచ్చిన-ఆలోచన-ఆచరణ-యిదే సంస్కృతి. ఆ సంస్కృతి తపః ఫలితాలే, కళలు, సాహిత్యం, మతం. సంస్కృతి మానవుని లోపలి భావాలనీ, బయటి ఆచరణనీ, ఏకీకృతం చేసే మహత్తరశక్తి. ఆ శక్తికి నీరాజనం యివ్వని జాతి జీవచ్ఛవం లాంటిది. అందుకే సజీవజాతిగా - తెలుగువారి చరిత్రనీ - కళాప్రతిభనీ - మేధస్సునీ స్మరిస్తూ-వాటి అవశేషాలైన చారిత్రక చిహ్నాలని యిక్కడ చేర్చి-శాతవాహన నగరాన్ని సిద్ధపరచాము. 'తరతరాల-తెలుగుజాతి' అన్న యీ ప్రదర్శనంలో అనాదినించీ-ఆధునిక యుగంవరకు చరిత్రని జ్ఞప్తికి తెచ్చే మహోజ్జ్వల ఘట్టాలను, మహోదాత్త వ్యక్తులనీ, మహిమాన్విత చర్యలనీ స్మరించే రీతిగా-చిత్రాలు, శిల్పాలు, ప్రతిమలు, ఫలకాలు-పట్టికలు-కుడ్యచిత్రాలు, ఏర్పరచాము.

ఈ శాతవాహన నగరం-గతాన్ని, వర్తమానాన్ని, భవిష్యత్ ఆశనీ ముడివేసి-మనం కన్న కలలకీ, మన జ్ఞాపకాలకీ-మన ఆకాంక్షలకీ గుర్తుగా నిర్మించాము. ఈ కలని నిజం చేయటంలో అహోరాత్రాలు-అవిరళకృషిచేసిన నా సహచరులు డాక్టర్ M. రాధాకృష్ణశర్మ, డాక్టర్ అరిపిరాల విశ్వం, శ్రీ పాతూరి శ్రీరామశాస్త్రి, శ్రీ కొండపల్లి శేషగిరిరావు, శ్రీ Y. ఆంజనేయులు గార్లకు నా అభినందనలు.

ఇది చరిత్రాత్మక శుభదినం. ఇది వట్టి ప్రదర్శన ప్రారంభంకాదు. తెలుగు సంస్కృతి చరిత్రకి మరొక కొత్త అధ్యాయం. మన కృషిని ముందుతరాల వారికి తెలియపరచటం మన బాధ్యత.

ఎందరో మహానుభావులు, అందరికి వందనాలు, ప్రదర్శనని ఏర్పాటు చేయటంలో వివిధ దశల్లో సహాయసహకారాలందించిన సర్వులకీ ప్రదర్శన సంఘం అభివాదాలర్పిస్తోంది.

ప్రదర్శన సమావేశకర్త శ్రీ బి. జయసేన, కార్యదర్శిని శ్రీమతి శ్రీరాజ్యం సిన్హా గార్లకు కూడ కృతజ్ఞతలు.

వానిరెడ్డి కృష్ణమూర్తినాయుడు
అధ్యక్షులు : ప్రదర్శన సంఘం

కార్యాచరణ సంఘం	Implementation Committee
శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తి నాయుడు	Sri V. Krishnamurthy Naidu
శ్రీ డి. రామానుజరావు	Sri D. Ramanuja Rao
శ్రీ జి. వెంకట రమణారెడ్డి	Sri G. Venkataramana Reddy
శ్రీమతి శ్రీ రాజ్యం సిన్హా	Smt. Sri Rajyam Sinha
డాక్టర్ అరిపిరాల విశ్వం	Dr. Aripirala Viswam
శ్రీ కొండపల్లి శేషగిరిరావు	Sri Kondapalli Seshagiri Rao
శ్రీ పాతూరి శ్రీరామశాస్త్రి	Sri P. Srirama Sastry
డాక్టర్ ఎమ్. రాధాకృష్ణ శర్మ	Dr. M. Radhakrishna Sarma
శ్రీ యార్లగడ్డ ఆంజనేయులు	Sri Y. Anjaneyulu
శ్రీ బి. జయసేన	Sri B. Jayasena

Acknowledgements

1. Archaeological Survey of India.
2. Temple Survey of India.
3. Madras Museum, Madras.
4. Fort St. George Museum.
5. Saraswati Mahal Library, Tanjore.
6. Madras Oriental Manuscript Library, Madras.
7. Archives Department, Madras.
8. Oriental Manuscript Library, Hyderabad.
9. State Archives, Hyderabad.
10. Andhra University, Waltair.
11. Linguistics Department, Osmania University.
12. Telugu Bhasha Samithi, Hyderabad and Madras.
13. Birla Archaeological Museum, Hyderabad.
14. Geological Survey of India, Hyderabad.
15. Andhra Pradesh Lalita Kala Akademi, Hyderabad.
16. Andhra Pradesh Sangeeta Nataka Akademi, Hyderabad.
17. Andhra Pradesh Sahitya Akademi, Hyderabad.
18. Director and Staff of Andhra Pradesh Text-Book Press.
19. Burma Andhra Sangham.
20. Department of Archaeology and Museums, Hyderabad.
21. Institute of Asian Studies.
22. Principal, College of Fine Arts, Hyderabad.
23. Post and Telegraphs Department, Hyderabad.
24. Staff and Management of All India Industrial Exhibition, Hyderabad.
25. Rajah of Bobbili.
26. Andhra Pradesh Council of Artists, Hyderabad.
27. Kora Art Gallery, Madras.
28. Andhra Pradesh Arts and Crafts Teachers Association.
29. Sri V. Sankara Sastry and Dr. D. V. Subba Reddy, (Ayurveda Exhibition)
30. Prof. Kulkarni, Hyderabad.
31. Sri Gadiyaram Rama Krishna Sarma, Alampur.
32. Smt. and Sri Pilaka Narasimha Murty, Madras.
33. Sri B. Subbarayan, Telugu Bhasha Samiti, Madras.
34. Sri Ayyanki Tandava Krishna, Vijayawada.

35. Sri V. Chandrasekharam, Madras.
36. Sri K. T. Deshmukh, New Delhi.
37. Sri Koka Raghava Rao, Hyderabad.
38. Sri B. V. Swamy.
39. Sri S. R. K. Rao.
40. Sri Duggirala Sreerama Chandra Murty.
41. Sri E. Rama Krishna Das, Sculptor.
42. Sri T. S. Krishna.
43. Andhra Pradesh Book Industry.
44. Director of Public Libraries, Hyderabad.
45. Director of Information and Public Relations, Hyderabad.
46. Director of Tourism, Hyderabad.
47. Director of Industries, Hyderabad.
48. Director of Handlooms, Hyderabad.
49. Jawahar Bal Bhavan, Hyderabad.
50. Women and Children Wings, W.T.C.
51. Irrigation Department, Andhra Pradesh, Hyderabad.
52. Electricity Department, Andhra Pradesh, Hyderabad.
53. Roads and Buildings Department, Andhra Pradesh, Hyderabad.
54. Telugu Akademi, Hyderabad.
55. Andhra Pradesh Science Akademi, Hyderabad.
56. Police Department, Andhra Pradesh, Hyderabad.
57. Fire Services Department, Andhra Pradesh, Hyderabad.
58. Municipal Corporation, Hyderabad.
59. Sri K. Karni, Archaeological Department.
60. Forest Department, Andhra Pradesh, Hyderabad.
61. Veerasaiva Sevasamiti, Hyderabad.
62. National Geophysical Research Laboratory, Hyderabad.
63. Regional Research Laboratory, Hyderabad.
64. Ground Water Department, Hyderabad.
65. Director of Town Planning, Hyderabad.
66. Aravindo Ashram, Pondicherry.
67. Arsha Vijnana Parishad, Hyderabad.
68. Sangraha Andhra Vijnana Kosa Samiti, Hyderabad.
69. Tribal Welfare Department, Hyderabad.
70. Sri V. Venugopala Reddy, Hyderabad.
71. Sri H. Sarkar, Supdt. Archaeologist, South-Eastern Circle.
72. Sri M. Krishna Murthy.
73. A. P. Sculptors Association.
74. Md. Habeebuddin.
75. Viswa Hindi Sammelan, Nagpur.
76. A. I. R., Press, T. V. and Films Division.
77. Director, Epigraphia Indica, Mysore.

and to many more to whom we owe a debt of gratitude.

తెలుగుతల్లి - రూపకల్పన - అలనాడు తెలుగు జాతిని నావికులనుగా చేసి, అమరావతీ నగర శిల్పాలకు సౌందర్యంచేకూర్చి, విజ్ఞాన ఖనియై సస్యశ్యామలయై భరత వర్షపు ధాన్యాగారమై పూర్ణకుంభంతో కోహినూర్ మణి ఖచిత నాగశిరోలంకరణతో తెలుగుజాతిని తీర్చిదిద్దుతున్న తెలుగు తల్లి.

చిత్రణ: కొండపల్లి శేషగిరిరావు

Telugu Talli - A pictorial visualisation. The mother Telugu who turned out the Telugus as navigators in years bygone gave a surfeit of beauty to the Sculptures of Amaravati, an embodiment of knowledge and granary of India is visualised with Purna-Kumbha and serpentine crown set with Kohinoor diamond that is moulding the Telugu race.

Artist: *Kondapalli Seshagiri Rao*

తెలుగు వెలుగులు

ప్రదర్శన

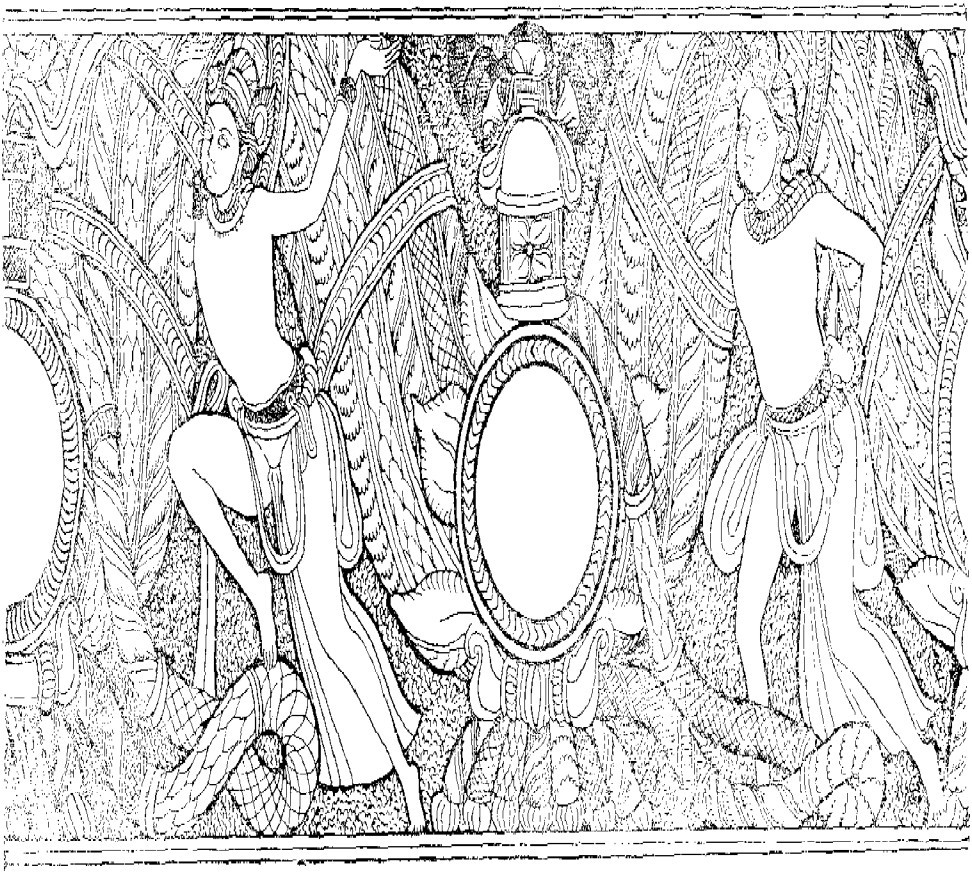
EXHIBITION

TELUGUS THROUGH AGES

చిట్టా పద్దు

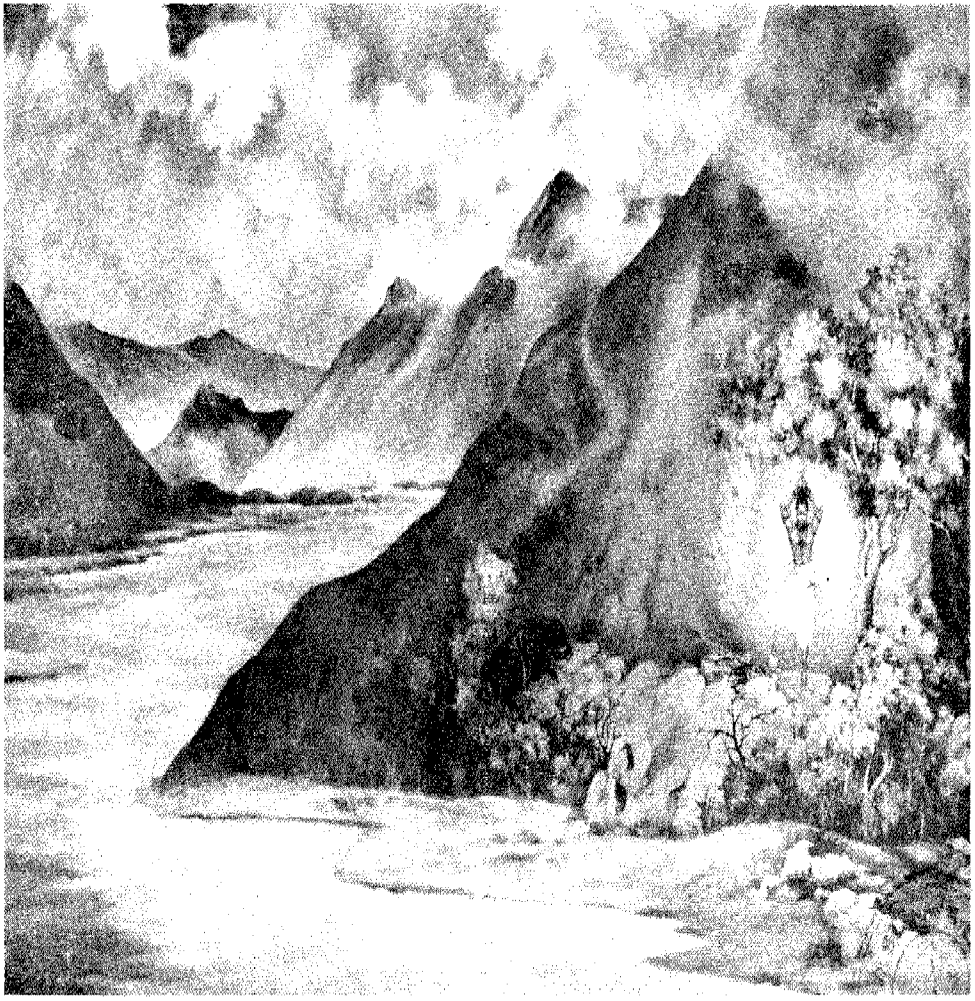
DESCRIPTIVE LIST

THE GARLAND BEARERS-AMARAVATHI

తైల వర్ణచిత్రాలు

OIL PAINTINGS

"ఇంద్రకీలాద్రి"

చిత్రకారుడు : మాదేటి సూర్యనారాయణ

"INDRA KILADRI"

Artist : *Madeti Suryanarayana*

మోదకై స్థాదయ

చిత్రకారుడు : కె. రాజయ్య

"MODAKAI - STADAYA"

Artist : *K. Rajiah*

చిత్ర పటములు

List of Paintings

తెలుగుతల్లి - రూపకల్పన - అలనాడు తెలుగు జాతిని నావికులనుగా చేసి, అమరావతీ నగర శిల్పాలకు సౌందర్యంచేకూర్చి, విజ్ఞాన ఖనియై సస్యశ్యామలయై భరత వర్షపు ధాన్యాగారమై పూర్ణకుంభంతో నాగశిరోలంకరణతో తెలుగుజాతిని తీర్చిదిద్దుతున్న తెలుగు తల్లి.

Telugu Talli - A pictorial visualisation. The mother Telugu who turned out the Telugus as navigators in years bygone gave a surfeit of beauty to the Sculptures of Amaravati, an embodiment of knowledge and granary of India is visualised with Purna-Kumbha and surpentive crown that is moulding the Telugu race.

Artist: *K. Seshagiri Rao*

పాశుపతాస్త్రమును శివునినుండి పొందగోరి అర్జునుడు విజయవాడవద్ద నున్న ఇంద్రకీలాద్రి పర్వతముపై ఘోరతపము చేయుట. ఇది మహాభారతమునుండి స్వీకరించిన దృశ్యము.

Arjuna in order to obtain "Pasupatastra" from Siva does penance on Indrakiladri near Vijayawada. The depiction of this scene is based on the epic Mahabharata.

Artist: *M. Suryanarayana*

వాల్మీకి విరచితమైన రామాయణంలో గోదావరీ తీరమునగల పంచవటియందు ఆశ్రమమును నిర్మించుకుని రాముడు వనవాసము గడుపుట – దట్టమైన వటవృక్షముల తోను, అనేక వృక్షరాజములతోను విరాజిల్లుప్రదేశమది – అత్యంత సమీపంలోను సరస్సునందు వికసించిన పద్మములు హంసలు, తీరమునగల గుట్టలపై నెమళ్ళు, లేళ్లు సంచరించుచున్నవి - అఖండగోదావరి అతిమందముగ పర్వతశ్రేణి నొరసికొని ప్రవహించుచున్నది.

Depiction of Panchavati-on the banks of river Godavari-Amidst the thick foliage of Banyan trees, the Hut was erected where in Rama spent his days of migration in the forest. Near Panchavati there is a lake with fully blossomed lotuses-swans swimming across-Peacocks on the rocks dancing-and Godavari flows beside.

Artist: *Vasudev Kapatral*

బోధాయన గృహ్యసూత్రకర్త అయిన బోధాయనుడు శిష్యులకు బోధించుట. యాజ్ఞవల్క్యమహర్షి యాజ్ఞవల్క్యస్మృతిని రచించుట—బోధాయన మహర్షి గృహ్యసూత్రపాఠమును శిష్యులకు చెప్పుట.

Bodhayana the author of Gruhyasutra teaching his disciples. Yagnavalkya writing the smruti in his name. Bodhayana demonstrating the geometric principles to his disciples.

Artist: *D.L.N. Reddy*

దక్షప్రజాపతి సతీసమేతుడై మహాయజ్ఞమును కావించుట. వేదవిప్రులు మంత్రపఠనము చేయుచు యజ్ఞమును నిర్వహించుట. అష్టదిక్పాలకులు, మహారాజులు యజ్ఞమును తిలకించుట. ఆ ప్రదేశమే నేటి దక్షారామము.

Daksha performing the great sacrifice with his queen consort. The priests while chanting the sacred hymns, conducting the yagna. Kings and Emperors and Angels witnessing the same. The place is now called Daksha Rama.

Artist: *D. Doraiswamy*

లేపాక్షిలోగల కూర్మశిలపై అగస్త్యమహర్షి కొంత కాలం తపస్సుచేసిన దృశ్యం.

Sage Agastya performing penance on Kurmasila near Lepakshi.

Artist: *Kanaka Suribabu*

"మోదకైస్తాడయ" శ్లేష. హాల చక్రవర్తి జలక్రీడ లాడుతుండగా అతని ప్రేయసి "మా ఉదకైఃతాడయ" "నీటితో కొట్టవద్దు" అంటుంది. రాజు "మోదకైఃతాడయ" "పిండివంటలతో కొట్టు" అనే శ్లేషార్థాన్ని తీసుకుని ఆమెను పిండివంటలతో కొట్టాడు.

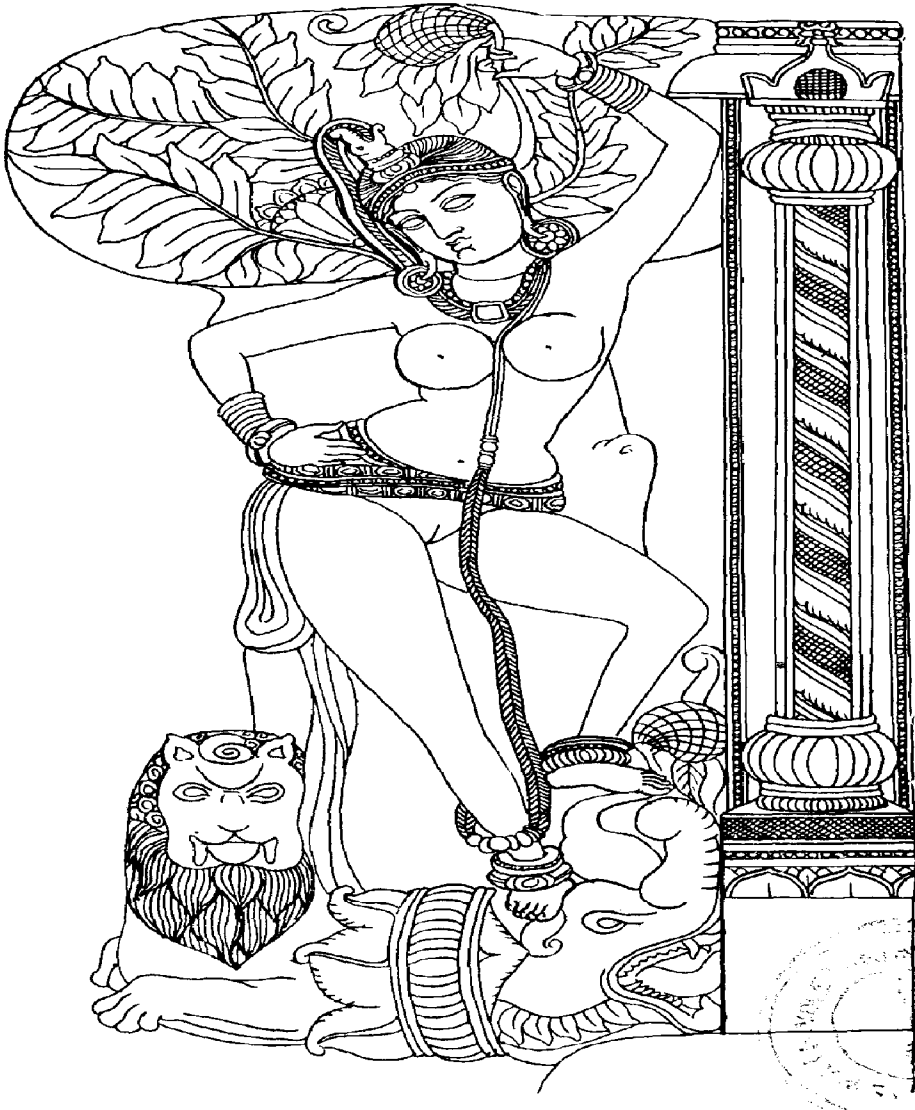
"Modakai Stadaya" Pun. Emperor Hala was in the Royal Bath with his entourage. His Queen says "Mai-udakaih-tadaya" "Don't splash water on me". The King took the Pun. "Modakaihtadaya", "Hurl sweets at me".

Artist: *K. Rajaiah*

గుణాఢ్యుడు–బృహత్కథ. శాతవాహనకాలంలో యక్షుడు కాణభూతి చెప్పగా గంధర్వులు వన్యమృగాలు ఆలకించగా తన రక్తంతో గుణాఢ్యుడు ఏడు లక్షలగాథలను పైశాచ ప్రాకృతంలో వ్రాశాడు. సంస్కృతాభిమానియైన రాజు అంకితాన్ని అందుకో నన్నాడు. అతనికి నిస్పృహ కలిగింది. మంటరాజేసి ఒక్కొక్క కథనే అగ్నికి ఆహుతి చేశాడు. ఆ దృశ్యాన్ని చూచి శిష్యులు, వన్యమృగాలు, పశుపక్ష్యాదులు కంట నీరు పెట్టాయి. ఈ విషయం రాజుకు తెలిసేటప్పటికే ఆరు లక్షలు అగ్నికి ఆహుతి అయ్యాయి. హుటాహుటి రాజువచ్చి, మిగిలిన లక్ష కథలను రక్షించాడు. అదే మనకు మిగిలిన బృహత్కథ.

In a dense forest Gunadhya sat down to the story mammoth narrated by a Yaksha Kanabhuti to which the celestials and forest life listened to. He wrote seven lakh stories in his own blood in Colloquial-Paisachiprakruti. The King a lover of classical sanskrit refused dedication. Gunadhya was desperated. He kindled fire and offered stories to the fire God. He, his disciples and all life animate and inanimate shed tears. By the time the King came to know this, six lakh stories, were consumed by fire. The King ran up, and saved one lakh stories. That is the story mammoth left to us.

Artist: *V. Poornananda Sarma*

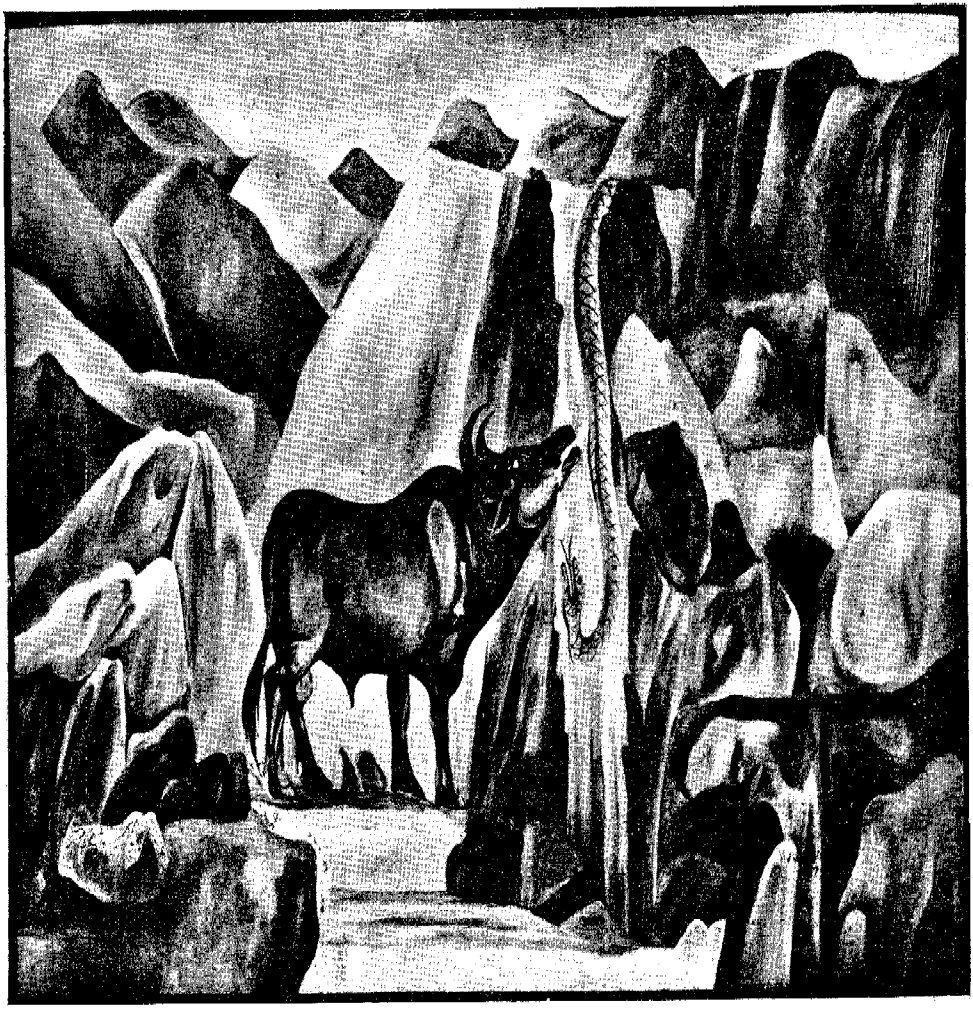

యక్షిణి

నాగార్జున కొండ

"YAKSHINI"

NAGARJUNA KONDA

పరస్పర భ్రాంతి

చిత్రకారుడు : మనోహన్ దత్

ILLUSION-MUTUAL

Artist : *Manohan Dutt*

పరస్పర భ్రాంతి - గాథాసప్తశతి - అది వేసవి - ఎక్కడా నీరులేదు. ఒక పాము, ఒక అడవిదున్న నీటికోసం బయలుదేరాయి - పామునే నీరని అడవిదున్న, అడవిదున్న కార్చిన చొంగ నీరని పాము భ్రాంతిపడ్డాయి.

It was summer. No water anywhere. A wild buffalo and a snake are out for water. In the Buffalo believes that the snake is the water and the snake believes the saliva of the Buffalo as water.

Artist: *Manohan Dutt*

రైతు పండి ఒరిగిన పొలమును రక్షించుకొనుట, తన కుటుంబముతోపాటు అచ్చటనే భుజించి రాబోవు పంటను చూచి ఊహించుకొని ఆనందించుట.

A peasant protecting his fields. Having had his food along with his family he feels happy imagining the prospect of good crop.

Artist: *S. Janardhan*

గాథాసప్తశతిలో యిద్దరు యువతులు పిండి దంపు చున్న దృశ్యం.

Two young damsels pounding the flour. This is from Gadhasaptasati.

Artist: *K.S. Reddy*

హాలశాతవాహన చక్రవర్తి సంకలితంచేసిన గాథాసప్తశతిలోని ఒక పద్యమునకు చిత్రీకరణ. పిండి ఆరబోసినట్లున్న వెన్నెలలో పండి ఒరిగిన పొలములను ధాన్యపు కుప్పలను, పశుగణములను చూచి ఆనందించుచున్న ఒక రైతు.

Hala Satavahana the second compiled an anthology of Prakrit poetry by name Gadhasaptasati. Gadha is the name of a poem in Prakrit. This is the depiction of a village side. Landscape in moonlight. The farmer watching with a paternal look on the fields in the harvesting season.

Artist: *P. Gowrisankar*

గౌతమీపుత్ర శాతకర్ణి ధనకటకం రాజధానిగా, వైశాన్ ప్రాంతంలోని, క్షత్రపులను, నహపానులను జయించి, శాతవాహన సామ్రాజ్యమును విస్తరింపజేయుట. అతడే అశ్వమేధాది మహా యాగములను కావించిన మహనీయుడు. అతని కాలములోనే, శాతవాహన రాజ్యము సామ్రాజ్యమై పర్ధిల్లినది.

With Dhanyakataka as his capital Goutamiputra Satakarni vanquished his opponents Kshatrapas and Nahapanas. There by his empire was spread up to Paithan. He had patronised both Buddhism and Hinduism.He too had performed many a great sacrifice like Aswamedha.

Artist: *Sayeed Bin Mohammad*

ఇక్ష్వాకుల కాలంలో విజయపురి అంతర్జాతీయ విశ్వ విద్యాలయానికి కులపతి నాగార్జునుని చిత్రం - టిబెట్, బౌద్ధ మత గ్రంథాలలో దొరికిన దానికి ప్రతికృతి-

Nagarjuna was the founder Chancellor of the International University of Buddhistic Studies at Vijayapuri. This portrait is a replica of a picture found in the Buddhistic literature from Tibet.

Artist: *V.V.Jonpe*

విష్ణుకుండిన చక్రవర్తి మాధవవర్మ కాలంలో జరిగిన న్యాయవిచారణ దృశ్యము. యువరాజు రథపు చక్రాల క్రింద ఒక పేదరాలి ఏకైక పుత్రుడు మరణించగా, తన కుమారునకు శిరచ్ఛేదము శిక్షగా వేయుట-జరిపించుట-దేవతలు మెచ్చి మరల ఇరువురను బ్రతికించుట.

Vishnukundina Madhava Varma pronouncing the judgement to meet the ends of justice. The only son of a poor woman was crushed to death under the wheels of the prince's chariot-The prince was be - headed accordingly-The woman is horrified-Siva blessed the King and the bereaved woman by granting a fresh lease of life to both the departed souls.

Artist: *Ulchi*

ఆలంపురములోని లింగోద్భవమూర్తి యొక్క ప్రతికృతి.

It is a replica of Lingodbhava Murti a sculpture found on the walls of the Temple at Alampur.

Artist: *Smt. Vani*

కుబ్జ విష్ణువర్ధనునకు రెండవ పులకేశి వేంగీమండలము దత్తము గావించుట.

Pulakesi the second submitting Vengi Mandala to the suzerainty to Kubja Vishnu Vardhana.

Artist: *P.T. Reddy*

వేంగి తూర్పు చాళుక్య చక్రవర్తి గుణగ విజయాదిత్యుడు రాష్ట్రకూటులను జయించి, వారినుండి రాజముద్రికను, పతాకాన్ని స్వీకరించుట - ఈయనకాలంలో మొదటిసారిగ తెలుగు భాషకు రాజాదరణ లభించింది.

The Eastern Chalukyan Emperor of Vengi Gunaga Vijayaditya conquered the Rashtrakutas and received the Royal insignia-It was during his time that Telugu language got the patronage. Artist: *M. S. Murti*

వీరశైవ పరమ మాహేశ్వర శ్రీపతి పండితుడు విజయవాడ సమీపంలో తన ఉత్తరీయంలో కణ కణలాడే నిప్పులను బంధించి శైవమతమును నిరూపించుట—

The Veera Saiva Sripati Pandita an embodiment of Lord Siva holding burning cinderls in his upper cloth to establish the greatness of that religion.

Artist. *Seela Veerraju*

రాజరాజ నరేంద్రుడు మహాభారతాన్ని తెనిగించమని నన్నయభట్టారకుని అర్థించి సన్మానించుట.

Raja Rajanarendra commissioning Nannaya Bhattaraka to render Mahabharata into Telugu and offers him flowers etc., in token.

Artist: *C.V.R. Choudhry*

పాల్కురికి సోమనాథ విరచితమైన పండితారాధ్య చరిత్రలో శ్రీశైలపర్వం - చిత్రీకరణ. శ్రీశైల మల్లికార్జునుడు - భ్రమరాంబిక - గణపతి - శ్రీశైలదేవాలయ శిఖరాలు - రథము ఇందులో చిత్రించబడ్డాయి.

Veera Saiva Palkuriki Somanatha wrote, 'Panditaradhya Charitra'. Sri Saila Parva deals in detail the Temple of Sri Sailam including Mallikharjuna, Bhramarambika and Ganapati. There is also the description pertaining to the Gopuram and Chariots.

Artist: *H.V. Ramagopal*

జాయపసేనాని కాకతీయ వంశపు విశ్వాసపాత్రులైన మహావీరులలో బహుముఖ ప్రజ్ఞావంతుడు. సంస్కృతంలో నృత్తరత్నావళి రచించాడు. రామప్పదేవాలయ కుడ్య, మంటప, స్తంభ శిలాశిల్పాలలో ఆయన గ్రంథపు నాట్యరీతి ప్రదర్శితం అయింది. అచ్చటనే జాయప, నృత్యాన్ని కొందరికి నేర్పినట్లు ప్రసిద్ధి.

Jayapa was a many faceted genius who also served Kakatiya Dynasty as the most trusted chieftain. He wrote a treatise on dance in sanskrit, by name "Nrutta Ratnavali". In the famous Ramappa temple near Warangal in various sculptural panels his treatise was demonstrated in various forms. It was also said that he taught the Art of Dance to some there itself.

Artist: *K. L. Dhar*

రాణి రుద్రమదేవి భరతవర్షంలో విశాల కాకతీయ సామ్రాజ్యాన్ని పాలించిన మొదటి మహారాణి.

ఆమె పాలనకు లొంగని సామంతులను, గోనగన్నా రెడ్డి జయించి వారిని సంపూర్ణంగా ఆమె అధికారానికి దాసులను నేయుట.

Rani Rudrama Devi was the first queen to have ruled over such a vast empire like Kakatiya. Many vassals rebelled against her regime-Gona Ganna Reddy the most loyal vassal of the queen crushed the revolt and made them surrender completely to the absolute power of the queen. The picture depicts the submission of the rebels in the end.

Artist: *A.R. Krishna*

మోటుపల్లి కాకతీయుల ప్రధాన రేవుపట్టణాలలో ఒకటి. మార్కోపోలో అనే విదేశనావికుడు మోటుపల్లిని సందర్శించి తనయాత్రా గ్రంథంలో కాకతీయుల కాలంనాటి ఆంధ్రదేశపు సిరిసంపదలను, వైభవాన్ని వర్ణించాడు.

Motupalli was one of the famous seaports during Kakatiya period. Marcopolo a foreign navigator visiting the place. In his travelogue he made a mention of the prosperity and power of Andhra desa during the reign of Kakatiya kings.

Artist: *M.S. Datar*

కాకతి ప్రతాపరుద్రదేవ చక్రవర్తి కవిపండిత పోషణ చేసిన మహనీయుడు-విద్యానాథకవి సంస్కృతమునందు ప్రతాపరుద్ర యశోభూషణమన్న అలంకారశాస్త్ర గ్రంథమును ప్రభువుకు అంకితమొసంగు దృశ్యము.

Kakatiya king Pratapa Rudradeva was a great patron of letters. Vidyanatha was the scholar poet in sanskrit. Vidyanatha giving away his treatise on Rhetoric in Sanskrit. The book was named after the king as Pratapa Rudra Yaso Bhushana.

Artist: *J.K. Reddeyya*

నన్నెచోడదేవ మహాకవి-జాను తెనుగున దేశిపద్ధతిలో కుమార సంభవమును తెనిగించినాడు.

Nannechoda Deva Mahakavi the king, poet who rendered Kumarasambhava into chaste Telugu in desi form.

Artist: *Srihari Bholekar*

భక్త పోతన – స్నానుడై ధ్యానంలో ఉన్న పోతనకు శ్రీరాముడు కనిపించి భాగవత రచనకు ప్రేరణ ఇచ్చాడు. తరవాత హాలికుడైన పోతనామాత్యుడు ఆంధ్ర మహా భాగవతాన్ని అతి మధురంగా రచించాడు.

Bhakta Potana - After performing ablutions Potana was in meditation. Sri Rama appeared and ordained him to write Bhagavata. Essentially an agriculturist-poet Potana wrote Andhra Maha Bhagavata in a mellifluous style.

Artist: *Narendrarai*

కవి సార్వభౌముడు శ్రీనాథుడు కొండవీటి విద్యామంత్రి, ఆస్థాన కవి. అతని ప్రతిభను తెలుసుకొని సర్వజ్ఞ సింగ భూపాలుడు రాచకొండలో సన్మానించుట.

Kavi Sarvabhauma Srinatha was minister for education and court poet of Kondaveedu Kingdom. Leaving about his eminence Sarvagna Singa Bhupala the learned King honoured him at Rachakonda.

Artist: *D. Ramabraharam*

ఎఱ్ఱాప్రెగ్గడ–భారతాన్ని తెనిగించిన కవిత్రయంలో చివరి వాడు. నన్నయ, తిక్కనలు అరణ్య పర్వాన్ని వదిలి వేశారు. ఆ పర్వ భారాన్ని ఎఱ్ఱాప్రెగ్గడ మోశాడు. పూర్వా పరాలను అనుసంధించే అరణ్య పర్వాన్ని పూరించాడు.

Errapraggada—The last of the Telugu poet-trinity who took up the work of translating Aranya parva (forest chapter) left over by Nannaya and Tikkanna. He very ably executed the work considering the retrospective and prospective aspects of Aranya parva.

Artist: *P.S. Chandra Sekhar*

కవి బ్రహ్మ తిక్కన–ధర్మాద్వైత స్థితి కోసం హరి హరనాథ దేవునికి అంకితంగా మోక్ష పురుషార్థాన్ని ఆశించి భారత రచనకు పూనుకుంటాడు–మార్గదేశి కవితా పద్ధతులను మేళవించి ఉభయ కవిమిత్రుడైనవాడు–తత్త్వవేత్తలైన కవులలో ఒకడు.

Kavi Brahma Tikkana took up the translation of Mahabharata in order to establish spiritual monism. This work was dedicated to the embodiment of spiritual monism. Hari-Hara Natha - his only wish while accepting this task was to have salvation. The architectonics of his poetry consisted of both Marga and Desi forms.

Artist: *Addanki Venkateswara Rao*

ఓరుగల్లులో తిక్కన–తిక్కన సోమయాజి నెల్లూరు మండల ప్రభువు మనుమసిద్ధి యాస్థానకవి-మంత్రి-తాను రచించిన మహాభారతాన్ని ఓరుగల్లులో గణపతి రుద్రదేవునికి వినిపించి, పదభ్రష్టుడైన తన రాజుకు తిరిగి స్వస్థానాన్ని చేరు కోవడంలో గణపతిదేవుని సాయాన్ని ఆర్థించాడు.

Tikkana in Orugallu—Tikkana besides being the court poet was also the minister of Manumasiddhi, who ruled over Nellore-Tikkana came over to Ganapati Rudradeva of Orugallu- got laurels after his recitation of Mahabharata - when Ganapati Rudra Deva thought of honouring him his only request was to enable his deposed king to be re-instated. Ganapati Rudra Deva granted the wish.

Artist: *R. Subhas Babu*

మాచర్ల కధిపతియైన మలిదేవరాజుని, మంత్రి బ్రహ్మ నాయుడినీ తమ రాజధాని గురజాలకు రప్పించి, కోడి పందాలు ఆడించింది, నలగామరాజు మంత్రిణి నాగమ్మ. మోసంతో పందెం గెలిచి, మాచర్లవారిని సపరివారంగా అడవులపాలు చేసింది అదే పల్నాటి యుద్ధానికి అంకురార్పణ.

Nagamma, minister of king Nalagama invited the king of Macherla and his minister Brahma Nayudu to Gurajala and induced them to let in Cock fights. Treacherously she won the bet and sent the Macherla camp into the woods-Seed was sown for the battle of Palnad.

Artist: *K. Seshagiri Rao*

పంపా విరూపాక్ష పీఠాధిపతియైన విద్యారణ్యస్వామి తుంగభద్రా నదీతీరములో, హరిహర, బుక్కరాయలకు, విజయనగర సామ్రాజ్య స్థాపనకై దీక్షనిచ్చుట—విరూపాక్ష దేవునికి ప్రతినిధులుగా వారు రాజ్యమేలినారు—

Swamy Vidyaranya, Head of Virupaksha Peetha- initiating Harihara and Bukka on the banks of Tungabhadra to establish Vijayanagara empire as the representatives of Pampa Virupaksha Deva.

Artist: *Y. Hanuman Suri*

తెలుగు సాహిత్యంలో స్వర్ణయుగం, ప్రబంధ యుగం— సాహితీ సమరాంగణ సార్వభౌములైన శ్రీకృష్ణదేవరాయల భువన విజయ సభామంటపంలో ఆసీను లైన అష్టదిగ్గజ కవీంద్రులు.

Prabandha Yuga was the golden age of Telugu literature under the munificent, magnanimous and liberal patronage of emperor poet Srikrishna Devaraya-Eight Court poets used to entertain and enlighten the king in literature in the palace Bhuvana Vijaya.

Artist: *M. Rajaji*

కళింగ గజపతులను జయించి తిరిగి వచ్చుచూ శ్రీకృష్ణదేవరాయలు, శ్రీకాకుళ ఆంధ్ర మహా విష్ణువును దర్శించుట— స్వప్నములో స్వామి కనిపించి తన కథను "ఆముక్తమాల్యద"గా తెలుంగున రచియింపుమని కోరుట— కావ్యము నందలి గోదాదేవి వర్ణనలు.

After the conquest over Kalinga Gajapatis Srikrishna Devaraya was said to have visited Srikakulam and worshiped the presiding deity, Andhra Maha Vishnu. As his wish expressed in a dream the King wrote "Amukta malyada"- the depiction of Godadevi according to the poem.

Artist: *M. Krishnamurthy*

కొండవీటి రాజు కుమరగిరిరెడ్డి వసంతరాజీయ మనే నృత్యగ్రంథకర్త, లకుమాదేవి ఆయన ఆంతరంగికురాలు, నర్తకి. కొండవీటి కోటలో తన అభ్యంతర మందిరంలో లకుమకు నృత్యమర్మాలు నేర్పాడు కుమరగిరిరెడ్డి.

Kumaragiri Reddi king of Kondaveedu wrote 'Vasantarajeeyam' a work on dance. Lakumadevi was his confidante and a dancer. In his private apartments of Kondaveedu fort did Kumaragiri Reddi teach the intricacies of dance to Lakuma.

Artist: *B. Satyamurthy*

మొల్ల ఉమభక్తి పారవశ్యంతో మహాభక్తురాలై, మహా కవయిత్రియై, మృదుమధుర శైలితో, రామాయణ కథా రచన కావించే దృశ్యం.

Molla with great devotional ecstasy writing Ramayana with a scintillating style.

Artist: *M. Eshwaraiah*

సిద్ధేంద్రయోగి :—కాశీలో సకల శాస్త్రాలూ చదివి సిద్ధన్న, సిద్ధేంద్రయోగి అయి కూచిపూడి వీధి భాగవతకలాపం రచించి కూచిపూడి నర్తకులకు నేర్పాడు.

Siddhendra acquired knowledge of various works in Sanskrit at Varanasi, became saint Siddhendra, came to Kuchipudi wrote 'Bhamakalapam' and taught it to the Kuchipudi Dancers.

Artist: *Goli Sivaram*

అన్నమయ్య కాలి చెప్పులతో తిరుమల కొండలను ఎక్కుతుండగా, ఆ కొండలలోని ప్రతి శిలా సాలగ్రామమగుట వలన, నీరు దొరకక దప్పికతో మూర్ఛపోయాడు. దేవి అలమేలుమంగ అతని అపచారాన్ని తెలియజేసింది. అంతట అన్నమాచార్యుడై అనేక వేల పదాలను వేంకటేశ్వరునిపై తామ్రపత్రాలమీద లిఖించాడు.

Annamayya started climbing the Tirumala Hills with slippers on. Every stone is divine there. He fainted with thirst with no water to drink. Goddess, Alamelumanga pointed out this offence in his swoon. Realisation dawned. He became Annamacharya and wrote thousands of songs dedicated to Lord Venkateswara on copper plates.

Artist: *Maremandra Srinivasa Rao*

ముప్ప గోపాల పదములను రచించిన క్షేత్రయ్య తన ప్రేయసికి పదాభినయము నేర్పుట.

Kshetrayya the great saint composer of Muvva Gopala padas, making his beloved to learn the dance to depict the ideas of his padams.

Artist: *Veluri Radhakrishna*

భోగిగా, జీవితమంతయూ ఆనందమే అని భావించిన వేమన—యోగిగా సర్వమునూ పరిత్యజించి, జీవితము బుద్బుద ప్రాయమని, బ్రహ్మమే సత్యమని భావించుట.

Vemana the enjoyer deeming life to be all happiness and nothing else. Vemana the renouncer, having relinquished all types of enjoyment comes to the final conclusion that, that life is transitory, like a bubble - Brahma alone is everlasting -seeking salvation from the bondages of worldly desires is the real form of bliss.

Artist: *E. Kumaraswamy*

గోల్కొండ నవాబు అబుల్ హసన్ తానాషా (క్రీ.శ. 1682-1697) కృష్ణాజిల్లా కూచిపూడి మజిలీలో, స్థానికుల నృత్యప్రదర్శనాన్ని చూచాడు. వారి కళా కౌశలానికి అబ్బురపడి, తనరాజ్యంలోనే ఇంత గొప్ప కళా కారులున్నందుకు గర్వించి, కూచిపూడి గ్రామాన్ని అగ్ర హారంగా దానపత్రం వ్రాయించి, కూచిపూడి నర్తకులకు బహూకరించాడు.

Nawab of Golconda, Abul Hasan Tanashah (1682-1697A.D.) witnessed a dance performance of local artists while camping at Kuchipudi (Krishna Dt.). He was overwhelmed by their presentational skills, felt proud about his subjects and gifted away Kuchipudi village as an endowment to the kuchipudi dancers.

—Artist: *B.A. Reddy*

రామదాసు–జైలుజీవితంలో చివరిరాత్రి రాజసేవకులు కొరడాలతో కొడుతుంటె రాముణ్ణి ప్రార్థించాడు. రామ లక్ష్మణులు రామదాసు సేవకుల రూపంలో తానీషాకు రొక్కం చెల్లించి, రసీదు తీసుకుని, రామదాసుని విడుదల చేయించారు.

Last night of Ramdas in prison. Wardens whipped him and he prayed to Rama. Disguised as Servants of Ramadas, Rama and Lakshmana paid the money, took the receipt and obtained the release of Ramadas.

Artist: *Charansing Gill*

రామరసపానమత్తుడై ఐహిక వాంఛలను వీడిన త్యాగరాజుపై కోపించి, కుటుంబ సభ్యులు దేవతావిగ్రహములను కావేరీలో పారవేయుట–రామదేవుని కరుణచేత త్యాగయ్య ఆ విగ్రహములను తిరిగిపొంది అమందానందము పొందుట.

Having drunk the nectar of the name of Rama, Saint-Composer Thyagaraja began loosing all interest in the worldly way of life. His family members having got fed up with his indifference to life, resorted to throwing the idols in the river Cauveri. Thyagaraja felt depressed. As per the instructions of Rama he could get back the idols of worship.

Artist: *Miss Kavita Deuskar*

మల్లమదేవి–ప్రెంచి అనుచరుని కుట్రవల్ల బొబ్బిలి విజయనగర సంస్థానాలకు వైరంవచ్చింది. బొబ్బిలి రాణి మల్లమదేవి విజయనగర రాణిగారికి సంధిసందేశం పంపించారు. కాని యుద్ధం జరిగింది.

Mallama Devi-The Zamindars of Vijayanagaram and Bobbili became inimical due to the intrigue of a French Queen Mallama Devi of Bobbili sent a message of treaty to the Queen of Vijayanagaram.

Artist: *A. Paidi Raju*

1913లో బాపట్లలో భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర ప్రాతిపదికపై న ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమును కోరుచూ జరిపిన, ప్రథమ ఆంధ్రమహాసభ.

In the year 1913 on the basis of Linguistic division a separate province for Telugu was demanded. A convention at Bapatla was held in that connection.

Artist: *D.Bhaskar Rao*

ఎడింబరో విశ్వవిద్యాలయంలో ఆధిస్నాతకుడై, మహాత్మాజీ సహాయ నిరాకరణోద్యమ పిలుపు నందుకుని, గుంటూరుజిల్లా, చీరాల–పేరాల గ్రామాలను ఖాళీచేయించి దగ్గరనున్న తాటితోపులో రామనగరు నిర్మించి, రామదండు స్వచ్ఛంద సేవాసంస్థను తయారుచేసి, గాంధీజీ ఉద్యమాన్ని అద్వితీయంగా నిర్వహించిన 'ఆంధ్రరత్న' 'రామదాసు' శ్రీ దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు.

A post graduate from Edinburgh (Scotland) Andhra Ratna (Jewel of Andhra) Ramadas (servant of Rama) Sri Duggirala Gopala krishnayya responded to the Non-Cooperation call of Mahatmaji, got the villages Chirala-Perala (Guntur Dt.) vacated, constructed Ramanagar in a nearby palm grove, established the Volunteer corps "Rama Dandu" and achieved inequivocal success for the movement.

Artist: *V. Madhusudhana Rao*

భారత జాతీయ పతాక నిర్మాత శ్రీ పింగళి వెంకయ్యగారు క్రీ.శ. 1921 లో మహాత్మాగాంధీగారికి విజయవాడ బందరురోడ్డులోని మ్యూజియం భవనంలో కాంగ్రెసు జండా నమూనాను బహూకరించారు.

Presentation of Model flag of Indian National Congress. Sri Pingali Venkaiah was the architect of the Indian National Congress Flag. In 1921 A.D. he presented a model of the flag to Mahatma Gandhi at Vijayawada in the museum building on Bandar Road.

Artist: *C. S. N. Patnaik*

అల్లూరి సీతారామరాజు (1897-1923): స్వాతంత్ర్య సాధనకు సాయుధ పోరాటమే విధానమని నమ్మిన ప్రథమ తెలుగు విప్లవవీరుడు. తన సహచరులతో పోలీసు స్టేషనులు కొల్లగొట్టి ఆయుధాలు సేకరించి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వంతో రంప చోడవరం అడవులలో పోరాటం సాగించి, వారి కాల్పులకు గురియై 1923 లో తనువు చాలించాడు.

Alluri Sitarama Raju. The first Telugu revolutionary who believed that Independence is only possible through armed revolution. Secured arms by raiding police stations along with his followers and fought the British in the forests of Rampa Chodavaram. He was shot dead by the British in 1923.

Artist: *P. R. Raju*

ఆంధ్రకేసరి ప్రకాశంపంతులు (1872-1957): సైమన్ కమిషను 1927 లో ఇండియాకు వచ్చింది. నల్ల జెండాలతో 'సైమన్ తిరిగిపో' నినాదాలతో మదరాసులో హర్తాళ్ జరిగింది. హైకోర్టు దగ్గర శాంతియుత ప్రదర్శకులపై కాల్పులు జరిగాయి. ఒక అజ్ఞాత యువకుడు మరణించాడు. చేతనైతే తనను కాల్చమని బ్రిటిష్ తుపాకులకు గుండెను ఎదురొడ్డి టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులు 'ఆంధ్ర కేసరి' అయ్యారు.

Tanguturi Prakasam Pantulu (1872-1957): Simon Commission came to India in 1927. There was a peaceful black flag demonstration 'Simon Go Back' at Madras. The British opened fire at the demonstrators near High Court. An unknown youth fell. This roused Prakasam who bared his chest to British guns and became 'Andhra Kesari', Lion of Andhra.

Artist: *A. Rahim*

మచిలీపట్నం రాబర్టసన్ చౌకులో ఉప్పుసత్యాగ్రహ సమయంలో కాంగ్రెసు జండా ప్రతిష్ఠిస్తున్న సత్యాగ్రహి, తోటనరసయ్య–72 లాఠీ దెబ్బలు తిని, మూర్ఛపోయినా జండా వదలని వీరుడు.

Congress Volunteer Thota Narasayya hoisting the Congress flag in Robertson square Machilipatnam during the days of Salt Satyagraha. The hero that did not leave the flag, becoming unconscious after receiving 72 Lathi blows.

Artist: *K. Dasarath Reddy*

తూర్పు ఇండియా కంపెనీ వారి కాలంలో తెలుగు దేశం కలంకారీ అద్దకానికి, సన్నని నూలు వస్త్రాలకు, పట్టు బట్టల తయారీకి, ప్రసిద్ధి గాంచినది-ఎందరో విదేశ వ్యాపారులు ఈ వస్తువులకోసం తెలుగు దేశంతో వ్యాపారం చేశారు.

Under the rule of East India Company Andhra Desa was famous for carpet making and weaving of finest clothes including dyeing and printing. Many foreign countries did business for these commodities, with Andhra Desa.

Artist: *K. Vittal Rao*

రాజా వాసిరెడ్డి వేంకటాద్రి నాయుడు- అమరావతి ప్రభువు- దైవ, ధర్మ, కార్యాలకోసం, ఎన్నోదానాలు చేసినవాడు. అమరావతి ఆలయాన్ని పునరుద్ధరించిన మహనీయుడు.

Vasireddi Venkatadri Naidu, Raja of Amaravati. Famous for his grants to temples- He was charitable by temperament, reconstructed the temple of Amaravati.

Artist: *C. Prasada Rao*

నైజాం రాష్ట్రంలోని తెలుగువారికి, తెలుగు భాషకు తగినంత ప్రాధాన్యాన్ని ఇవ్వాలని, జోగిపేటలో 1930 లో జరిగిన ప్రథమ ఆంధ్ర మహాసభ.

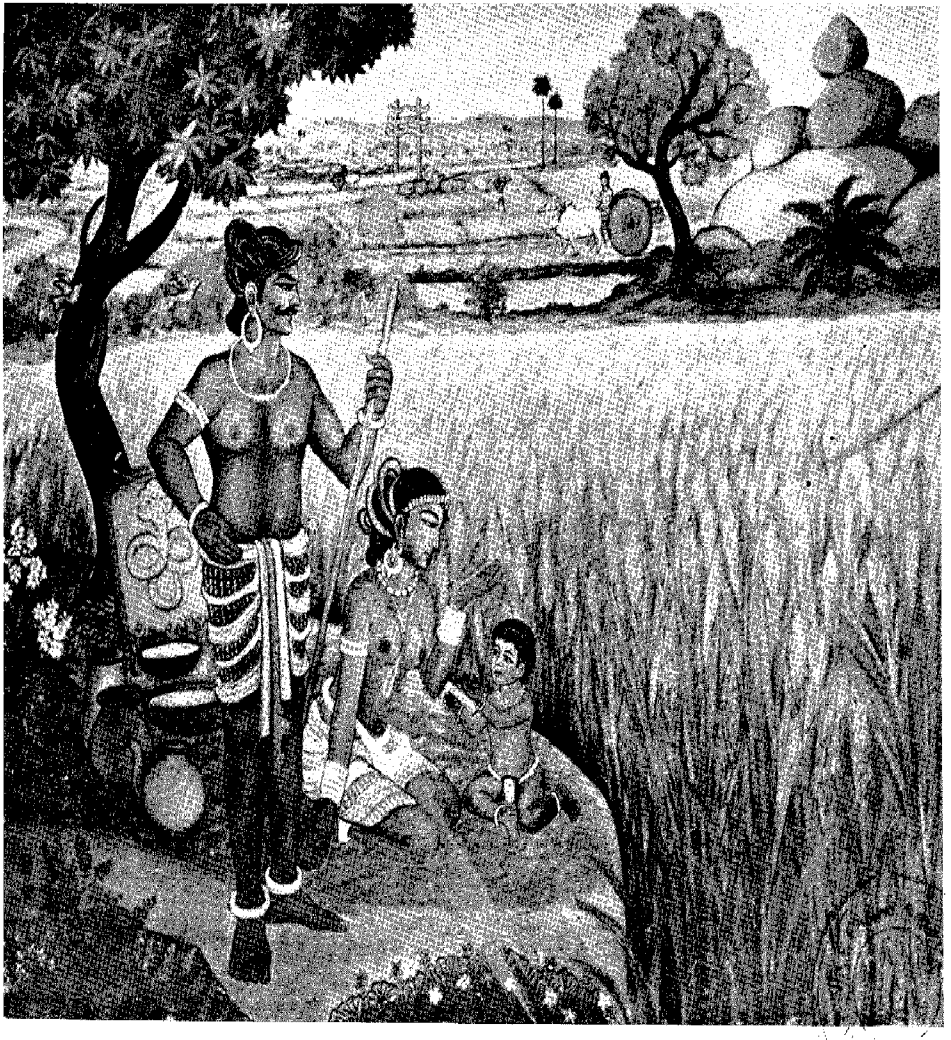
During Nizam's rule a convention was held at Jogipet in 1930, demanding proper status to Telugu people and their language.

Artist: *M. Jayant*

కాకినాడ కుట్రకేసులో బంధితుడై అండమాను యావజ్జీవ ద్వీపాంతరవాస శిక్షకు గురియై బ్రిటిషువారి అమానుషపాలనకు, నిరసనగా, 48 రోజులు ఉపవాసదీక్షను చేసిన జాతీయ విప్లవవీరుడు ప్రతివాది భయంకరాచారి.

Having been deported for life to Andaman Jail for his participation in Kakinada conspiracy case, the great national revolutionary hero Sri Prativadi Bhayankara Charya undertaking fasting unto death.

Artist: *Mrs. Nirmala Dutt*

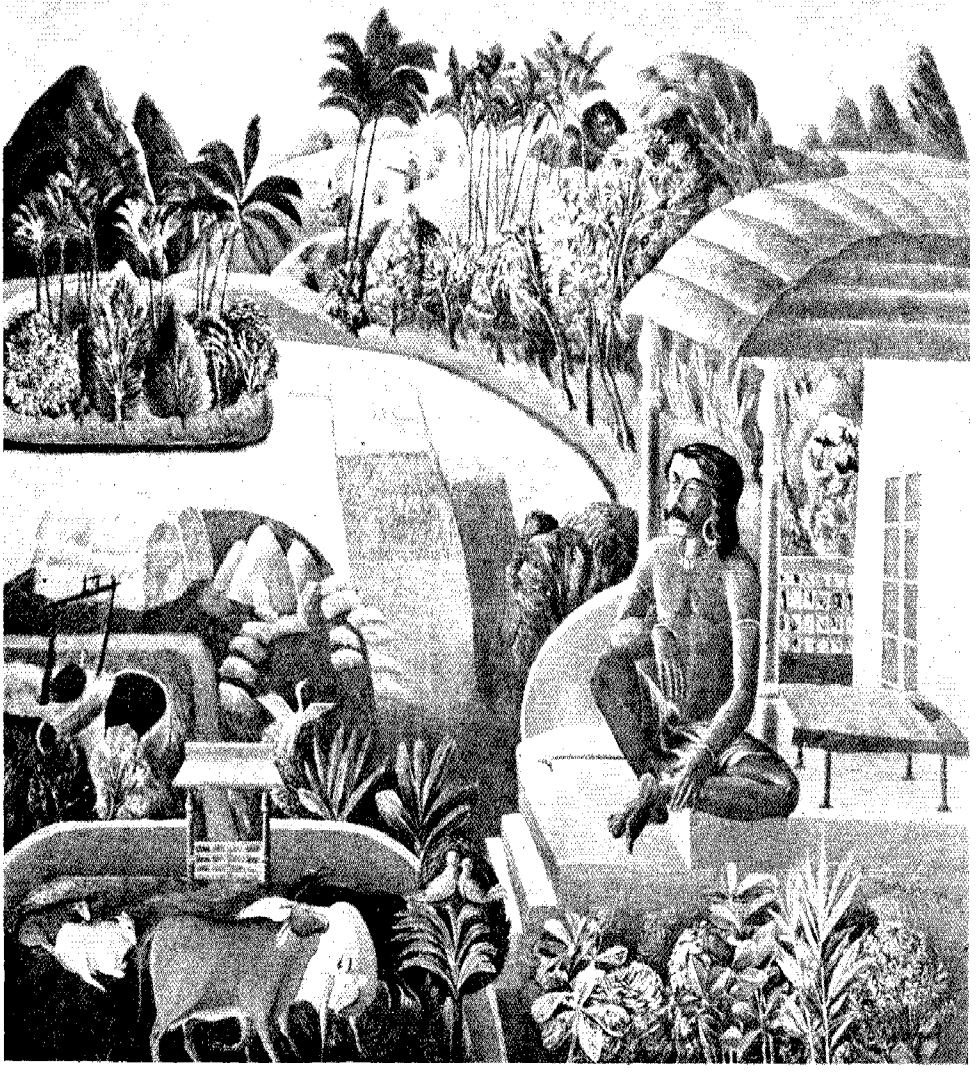

పండి ఒరిగిన పొలం

చిత్రకారుడు : ఎస్. జనార్ధన్

RIPENING CROPS

Artist : *S. Janardhan*

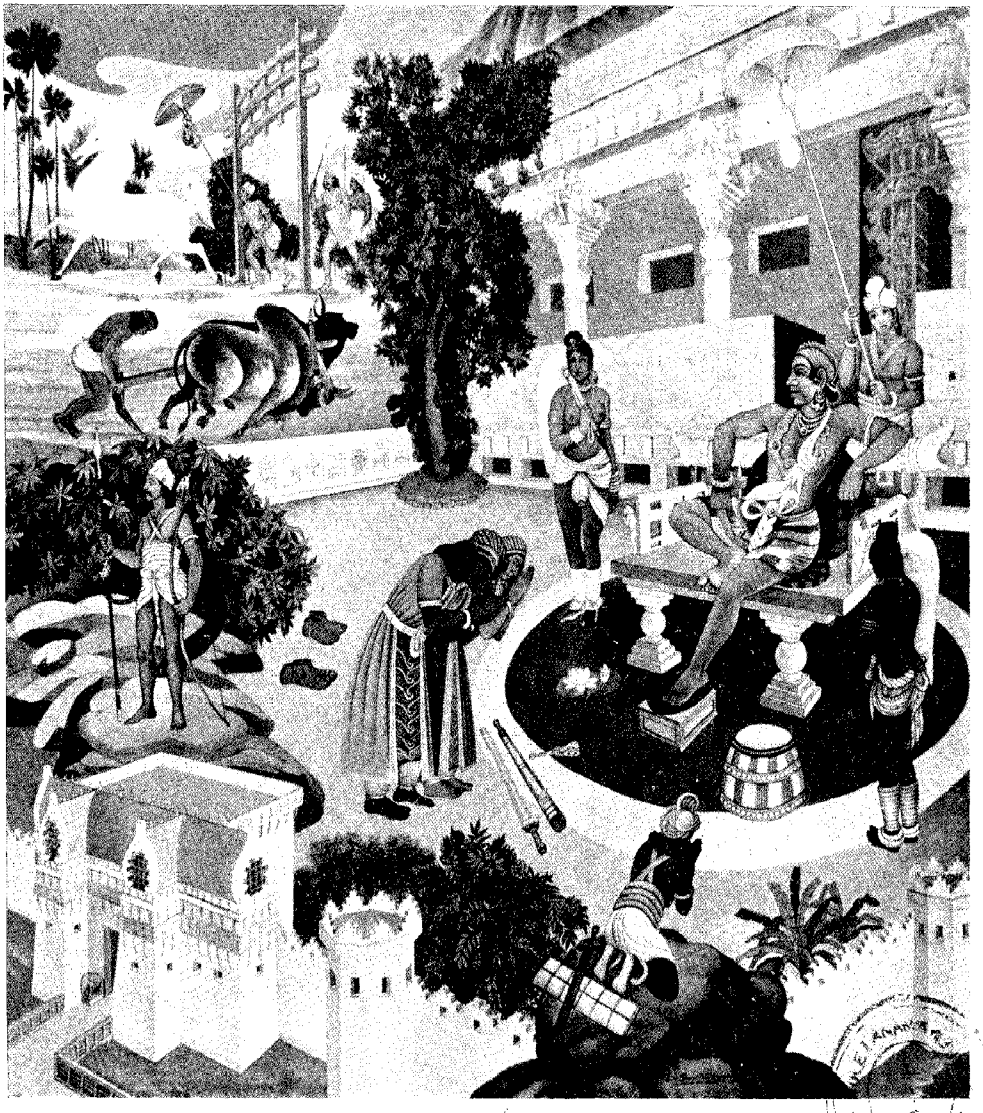

వెన్నెల రాత్రి

చిత్రకారుడు : పి. గౌరీశంకర్

MOON LIT NIGHT

Artist : *P. Gourishankar*

గౌతమీపుత్ర శాతకర్ణి

చిత్రకారుడు : సయీద్ బిన్ మొహమ్మద్

GOUTHAMIPUTRA SATAKARNI

Artist : *Sayeed Bin Mohammad*

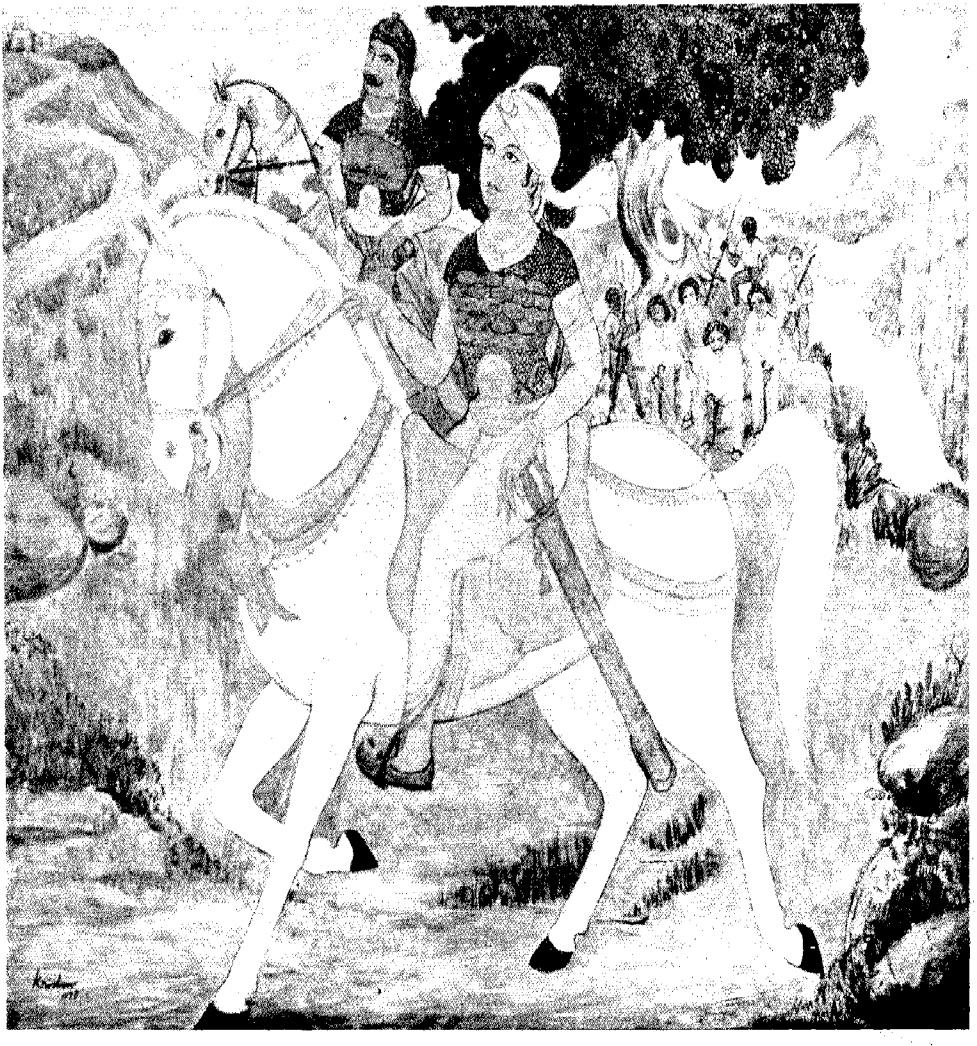

అన్నమాచార్య

చిత్రకారుడు : మారేమండ శ్రీనివాసరావు

ANNAMACHARYA

Artist : *M. Srinivasa Rao*

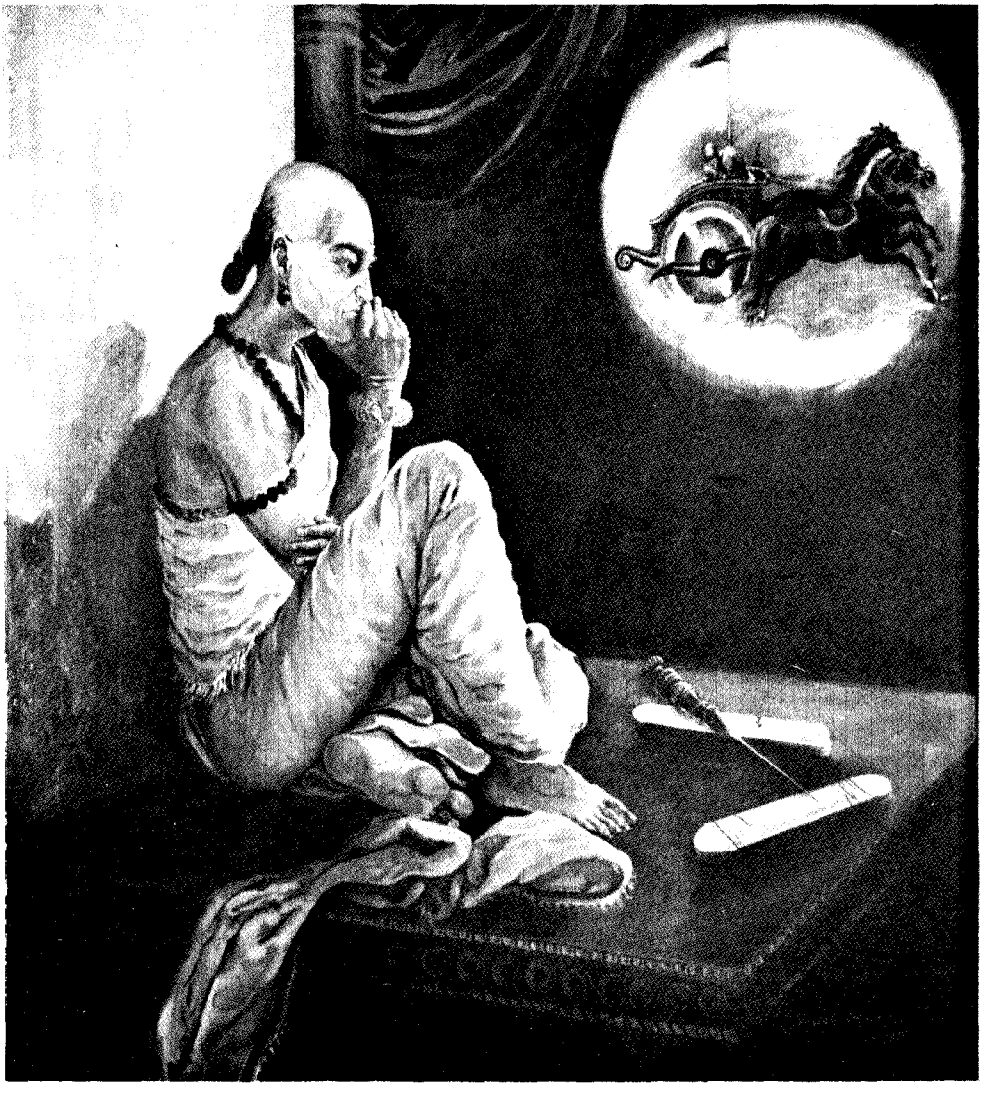

రాణి రుద్రమదేవి

చిత్రకారుడు : ఏ. ఆర్. కృష్ణ

RANI RUDRAMA DEVI

Artist : *A. R. Krishna*

ఎర్రాప్రగడ

చిత్రకారుడు : పి. ఎస్. చంద్రశేఖర్

YARRAPRAGADA

Artist : *P. S. Chandrasekhar*

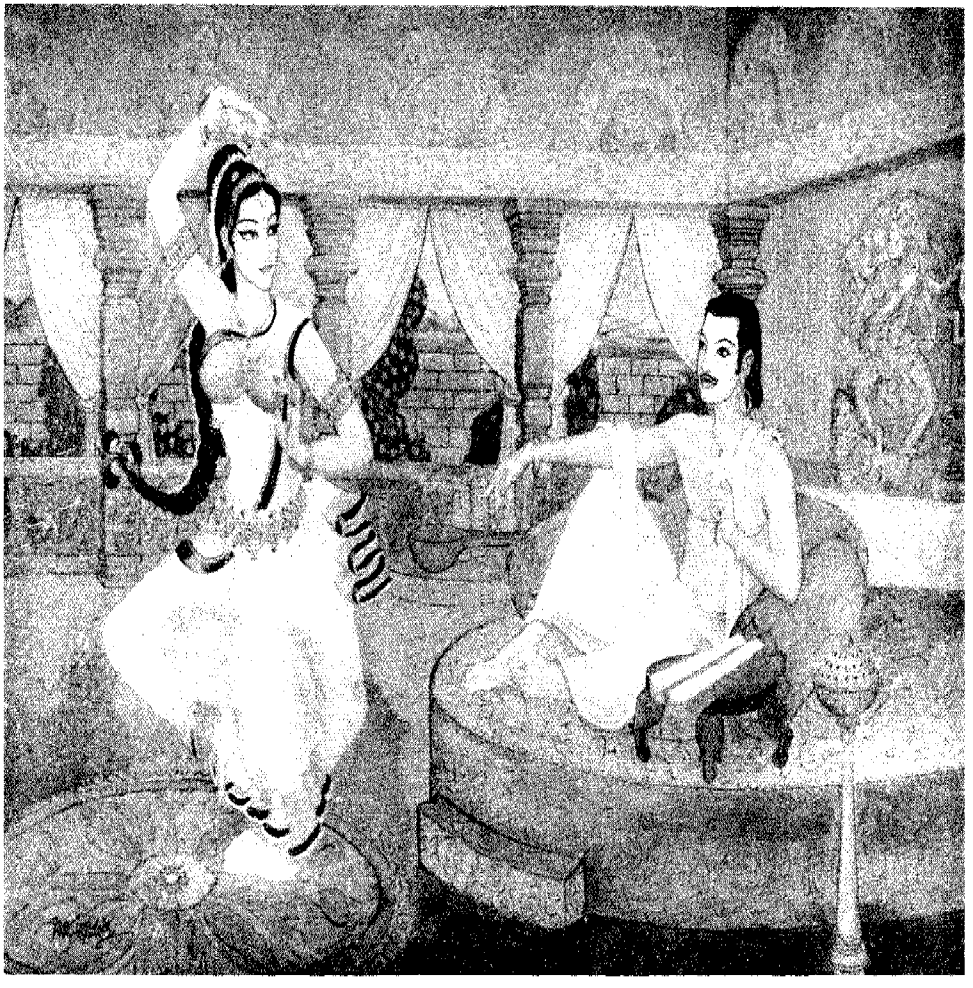

సర్వజ్ఞ సింగభూపాలుడు శ్రీనాథుని సత్కరించుట

చిత్రకారుడు : డి. రామబ్రహ్మం

SRINATHA FELICITATED BY SARVAGNA SINGABHUPALA

Artist : *D. Ramabrahmam*

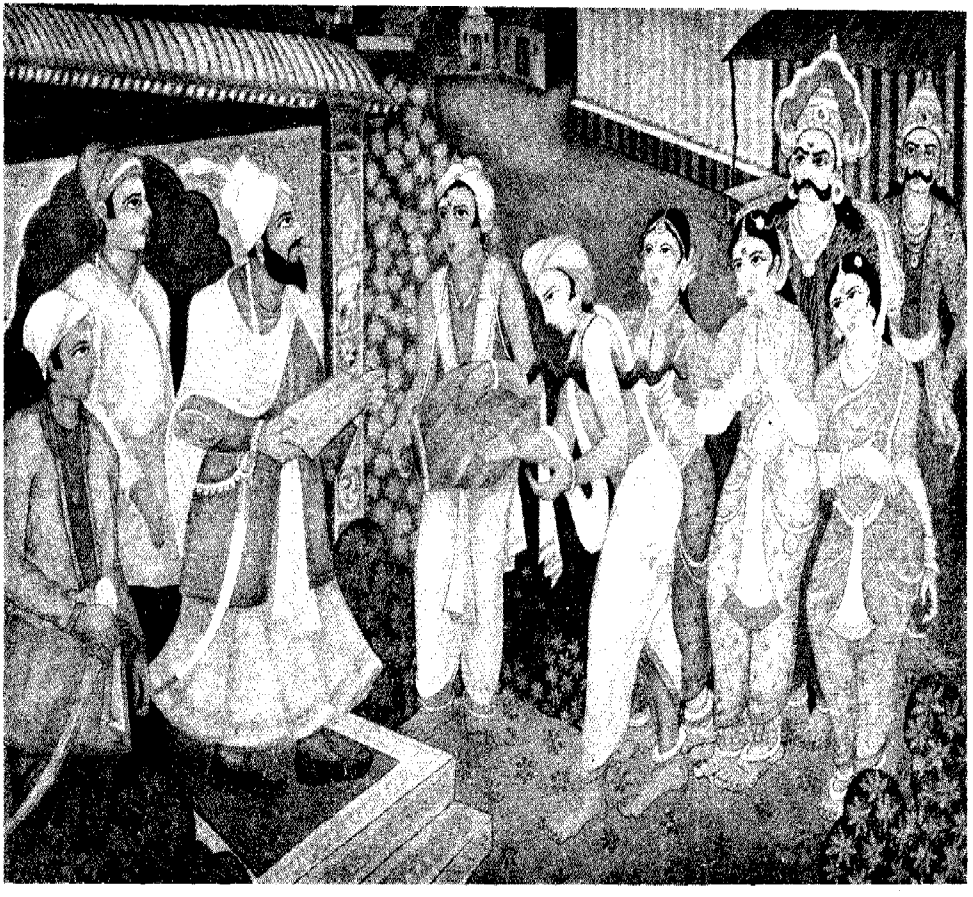

లంబూడేవి నృత్యము

చిత్రకారుడు : భావరాజు వెంకట సత్యమూర్తి

DANCE OF LAKUMA

Artist : *Bhavaraju Venkata Satyamurthy*

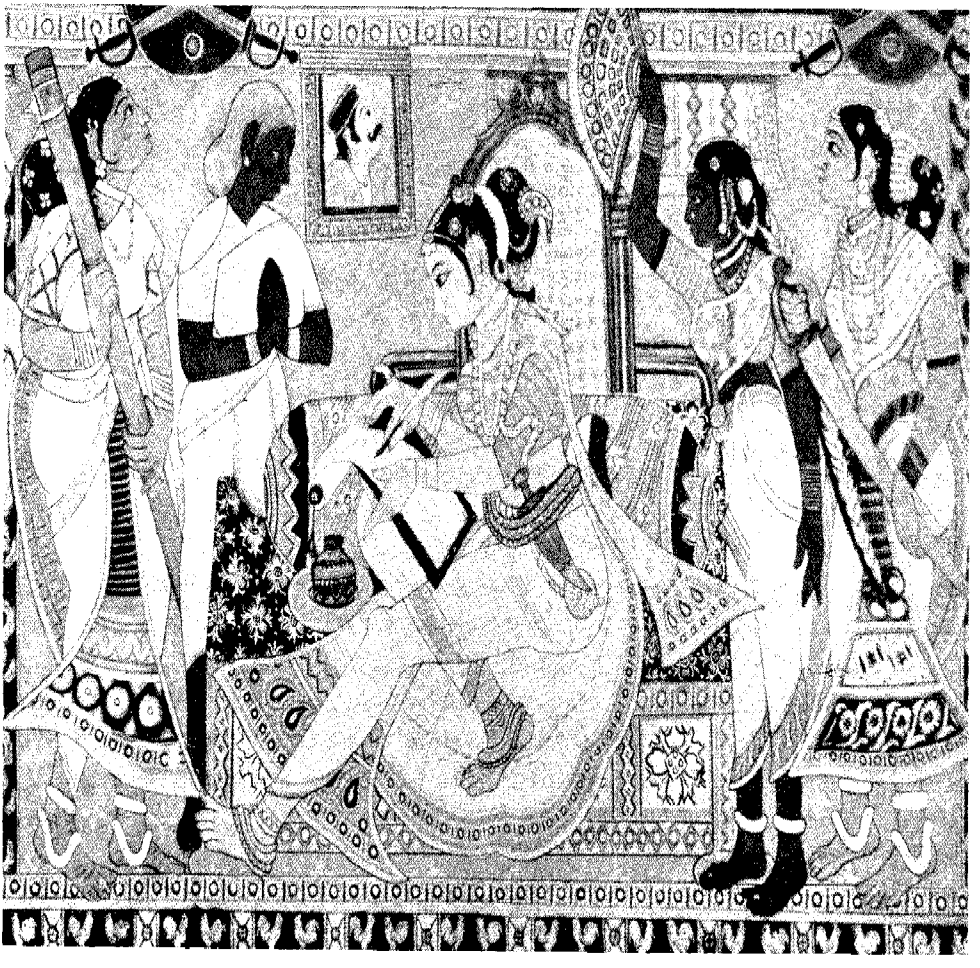

అబుల్ హసన్ తానాషా కూచిపూడి అగ్రహారమును
కూచిపూడి భాగవతులకు యిచ్చుట

చిత్రకారుడు : బి. ఏ. రెడ్డి

ABUL HASAN TANASHA GIFTING AWAY
KUCHIPUDI TO DANCERS

Artist : *B. A. Reddy*

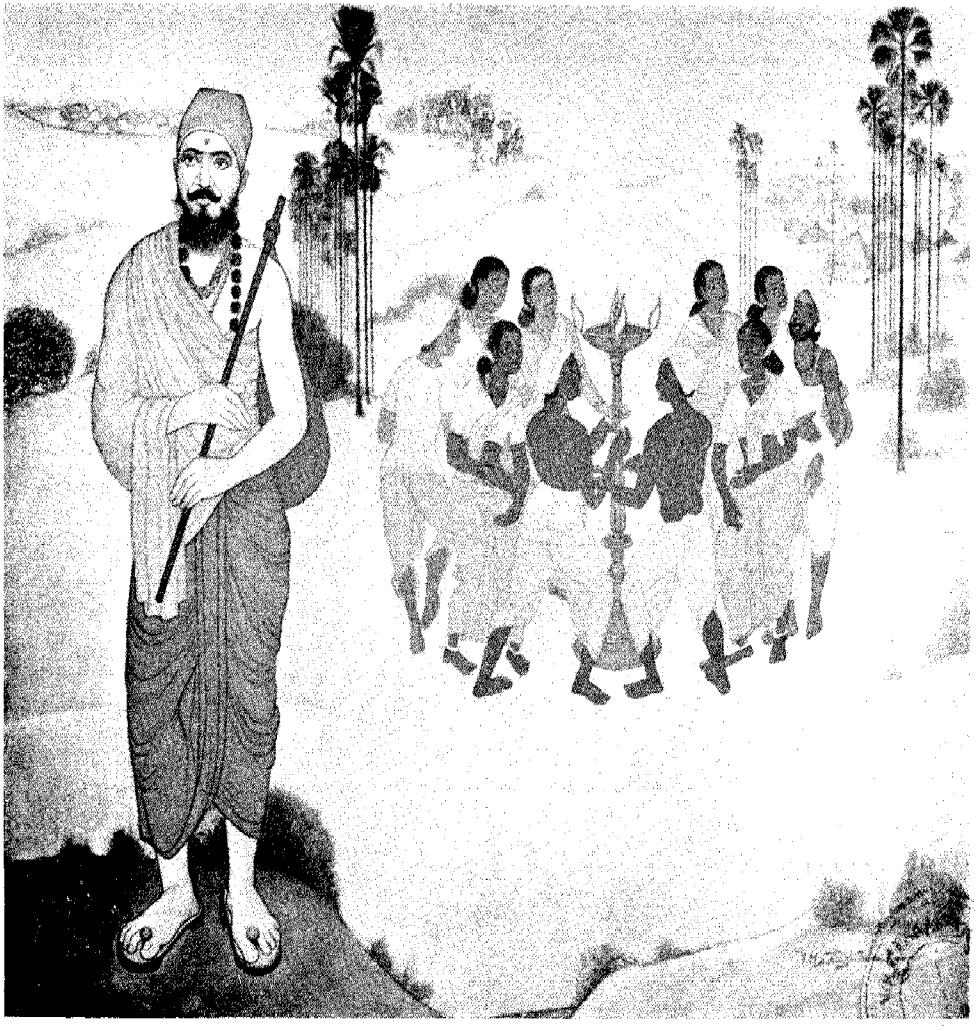

బొబ్బిలిరాజు మల్లమాంబ, విజయనగరరాజుకి సంధిలేఖ వ్రాయుట

చిత్రకారుడు : అరిబోపల పైడిరాజు

RANI MALLAMAMBA WRITING A LETTER
TO HER COUNTERPART AT VIJAYANAGAR

Artist : *A. Paidiraju*

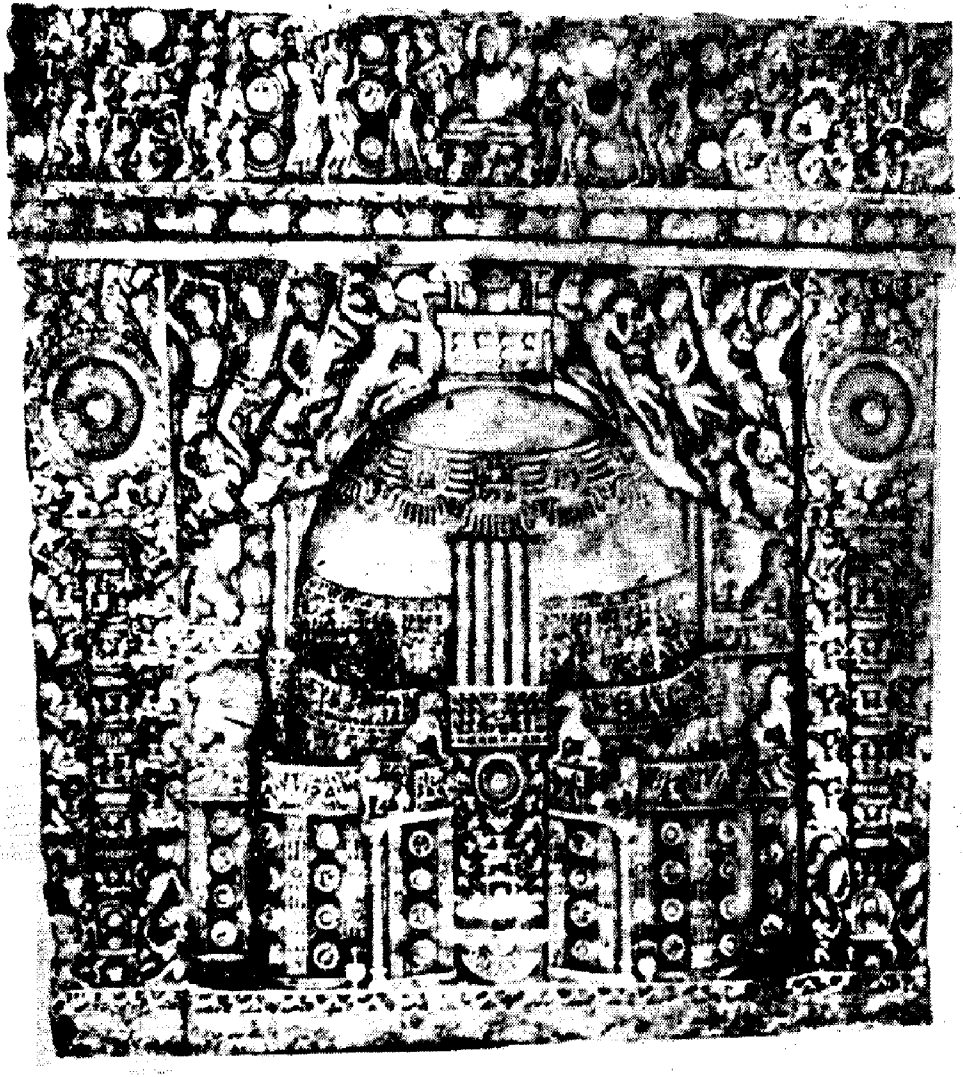

దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య - రామదండు

చిత్రకారుడు : వి. మధుసూదనరావు

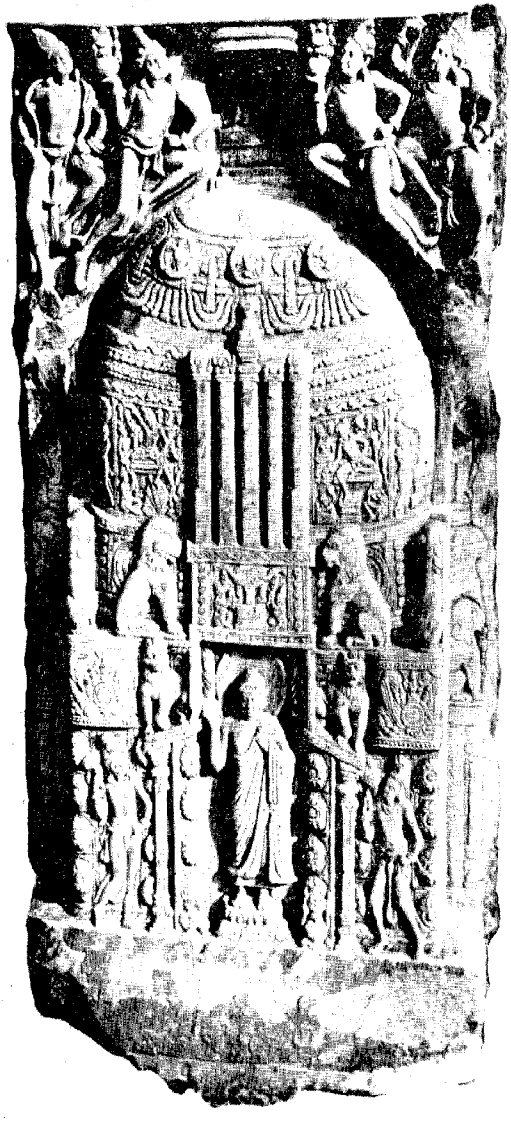
DUGGIRALA GOPALAKRISHNAIAH – RAMA DANDU

Artist : *V. Madhusudana Rao*

స్తూపం - అమరావతి

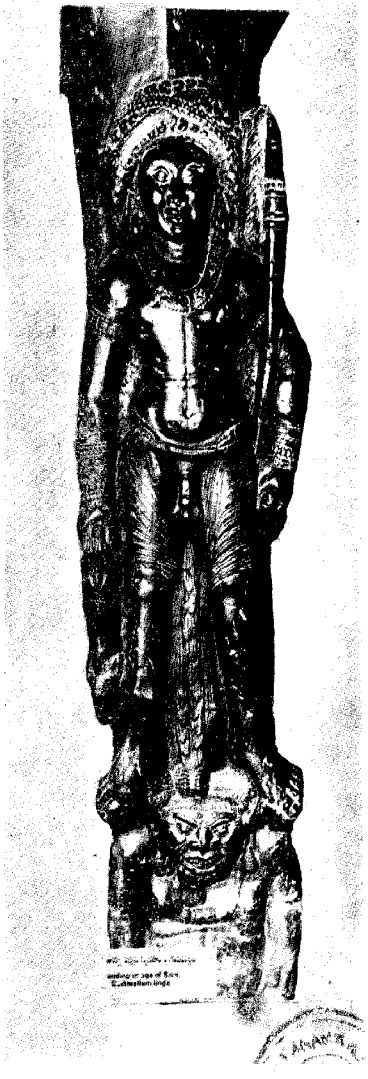
STUPA---AMARAVATHI

స్తూపశిల్పము

నాగార్జునకొండ

STUPA –RELIEF FROM NAGARJUNAKONDA

గుడిమల్లం – శిల్పం

GUDIMALLAM SCULPTURE

తాడిపత్రి
దేవాలయ శిల్పము
SCULPTURE FROM TADIPATRI TEMPLE

మచిలీపట్టణము రేవు దృశ్యము

బ్రిటిషు కాలము

MACHILIPATNAM HARBOUR
BRITISH PERIOD

ANDHRA PRADESH GOVT. MUSEUMS

శిల్పాలు, ఆయుధాలు, దుస్తులు తదితరాల ప్రతిరూపాలు

Photo replicas of sculptures, weapons, uniforms etc.

నృత్య భంగిమలు, వెంకటరమణ దేవాలయము, తాడిపత్రి	Panel of dance sculpture, Tadpatri
వామనావతారము, తాడిపత్రి	Vamanavatara, Tadpatri
గగనమహలు, పెనుకొండ	Gagana Mahal, Penukonda, Anantapur Dist.
మత్స్యావతారము, తాడిపత్రి	Matsyavatara, Tadpatri
శిల్పచిత్రము, తాడిపత్రి	Sculptured Panel, Tadpatri
భిక్షాటనమూర్తి, లేపాక్షి	Bikshatana Murthy, Lepakshi
నృత్యభంగిమలు	Panel of dance sculpture, Tadpatri
రామలింగేశ్వరస్వామి దేవాలయం–సత్యవోలు	Ramalingesvaraswami temple from south, Satyavol
రాతి గుహాలు–గుంటుపల్లి	View of the middle group of rock cut caves, Guntupalli
దక్షిణాది చిన్న దేవాలయాలు, కడమల కాలువ	Miniature shrines of southern order, Kadamala Kaluva
శివనందీశ్వర దేవాలయం, కడమల కాలువ	Side view of Siva Nandisvara Temple, Kadamala Kaluva
వినాయకుని గుడి, కడమల కాలువ	Vinayaka Temple, Kadamala Kaluva
దేవాలయాలు–మహానంది	General view of the temple complex, Mahanandi
చిన్న దేవాలయాలు–మహానంది	General view of the miniature shrines, Mahanandi
కార్తికేయ విగ్రహం–మహానంది	Kartikeya image, Mahanandi
రుక్మిణీ పరిణయం	Rukmini's Marriage, Venkataramana Temple, Tadpatri
లతాంగి, తాడిపత్రి	Latangi, Ramalinga Temple, Tadpatri
గణపతి రామలింగ దేవాలయము	Ganapati, Ramalinga Temple, Tadpatri
స్తంభం మీది శిల్పము, హేమవతి	Sculptured Panel, Hemavati, Anantapur Dist.

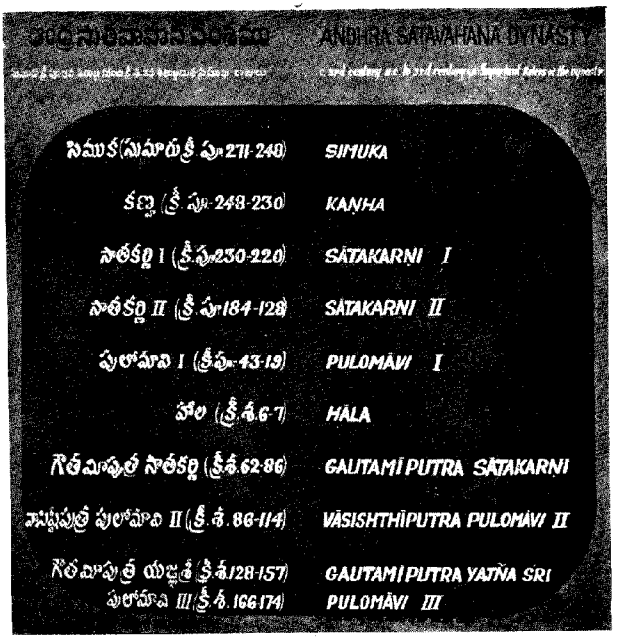
నాగలింగ, హేమవతి	Nagalinga, Hemavati, Tadpatri
నంది, లేపాక్షి	Lepakshi Bull
స్తంభంమీద శిల్పము, తాడిపత్రి	Sculptured Panel, Tadpatri
భిక్షాటనమూర్తి, లేపాక్షి	Bikshatana Murthy, Lepakshi
దక్షిణ భారతీయ దేవాలయాల నిర్మాణ శైలీ విధానాలు	Methods of Temple Architecture, South India
దక్షిణ భారతీయ దేవాలయాల నిర్మాణ శైలి	South Indian Temple Architecture
దక్షిణ భారతీయ దేవాలయాలు–ప్రాచీన వాస్తుశిల్ప వైవిధ్యం	South Indian Temples Ancient Architectural Treasures
శ్రీశైలం ప్రాజక్టు నిర్మాణం : ప్రాంతీయ దేవాలయాల మునక	Construction of Srisailam Project submergeable area
ప్రాచీన తెలుగు దేశంలోని అధిష్ఠానాలు	'Adhistanas' in early Telugu land
పొట్టేలు ఆకారంలోని శవపేటిక	Ram Sarcophagus
ఉరికంబపు పంజరాలు	Cage gallows
వేణుగోపాలస్వామి కంచు విగ్రహం (18 వ శతాబ్దం) చీమకుర్తి, ప్రకాశం జిల్లా	Bronze Image of Venugopala (18th Cent.)—Cheemakurti, Prakasam Dist.
సీతారాముల కంచు విగ్రహం (18 వ శతాబ్దం) చీమకుర్తి, ప్రకాశం జిల్లా	Bronze Image of Sita and Rama (18th Cent.)—Cheemakurti, Prakasam Dist.
వెంకటరమణ దేవాలయం–తాడిపత్రి, అనంతపురంజిల్లా	Venkataramana Temple – Tadipatri, Anantapur Dist.
స్తూప శిలాఫలకం–అమరావతి	Buddha Stupa - Amaravati
వర్ణ చిత్రం–లేపాక్షి	Colour panel - Lepakshi
దేవాలయాల దృశ్యం–మహానంది	General view of the Temple complex – Mahanandi
రాతి గుళ్లు	Megaliths
నలగిరి దమనం	Subjugation of Nalagiri
గౌతముని తలపాగా స్వర్గమునకు కొనిపోయే దృశ్యం–అమరావతి	The carrying away of Buddha's headgear to heaven – Amaravati

ద్వారపాలకుడు-తూర్పుచాళుక్య శిల్పం, విజయవాడ	Dwarapalaka – Early East Chalukya Sculpture, Vijayawada
రాబర్టు క్లైవు	Robert Clive
మాస్టర్, మొదటి గవర్నరు సెంట్ జార్జికోట, మద్రాసు	Master, The First Governor of Fort St. George, Madras
కనిగిరి కొండలు లోయ దృశ్యం	"U" shaped valley, Kanigiri Kondalu
కొత్తరాతియుగంనాటి గుహలు–కనిగిరి కొండలు	Close view of the dug out pits in the neolithic habitation area – Kanigiri Kondalu
కొత్తరాతియుగంనాటి నివాసాలు–కనిగిరి కొండలు	Rock shelters and caves – Neolithic period, Kanigiri Kondalu
సూక్ష్మమైన రాతి పరికరాలు మొదలైనవి–కనిగిరి కొండలు	Microlithic tools, fluted cores, flake tools, steatite beads at Kanigiri Kondalu
శివ పార్వతులు (కంచు విగ్రహాలు)–చంద్రగిరి	Bronzes : Siva-Parvati, Chandragiri
రాజమహాలు –చంద్రగిరి	Front view of Rajah Mahal – Chandragiri
కంచు విగ్రహాలు–మోటుపల్లి	Bronzes at Motupalli
జాతక కథ–అమరావతి	Jataka Talc – Amaravati
వ్రాత పరికరాలు	Writing materials
నల్లగిరి దమనం	Subjugation of Nallagiri
గౌతముని తలపాగా స్వర్గమునకుకొనిపోయే దృశ్యం-అమరావతి	The carrying away of Buddha's headgear to heaven – Amaravati
దేవదత్తుని దర్బారు దృశ్యము (క్రీ.శ. 150)–అమరావతి	Court of Devadatta (150 A.D.) – Amaravati
యముడు–హేమవతి (నొలంబా), అనంతపురం జిల్లా	Yama – Hemavathi (10th Cent. Nolamba period), Anantapur Dist.
టిప్పుసుల్తాను కుమారులను కారన్‌వాలిస్‌కు హామీగా నుంచుట	Sons of Tippu Sultan given as Hostage to Cornwallis
మదరాసు సెంటుజార్జికోట ప్రతికృతి	Model of Fort St. George, Madras
తుపాకులు	Fire Arms
ఫిరంగి	Mortar
సైనిక దుస్తులు	Regiment uniforms

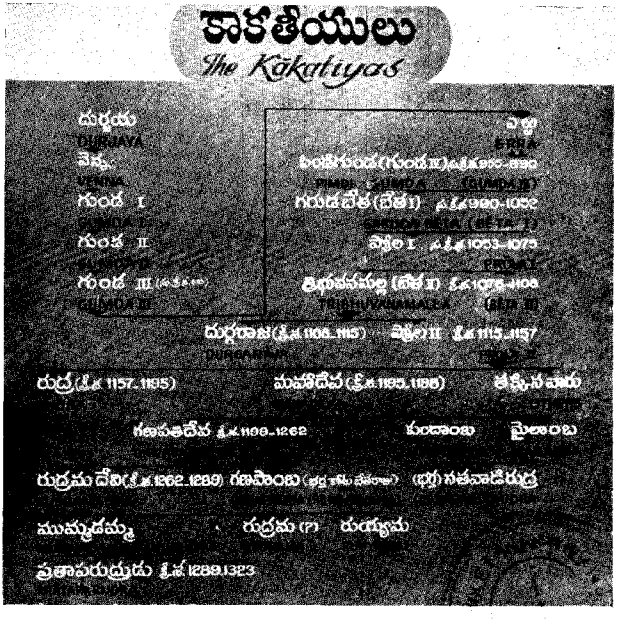
ఏనుగుల వీరాస్వామయ్య	Enugula Veeraswamayya
కాలిన్ మెకెంజీ (1754-1821)	Colin Mackenzie (1754-1821)
ముఖలింగదేవాలయం—ఆకృతి	Mukhalingam Temple – Plan
బుద్ధుని బోధ (క్రీ. శ. 250)—గోలి, కృష్ణా జిల్లా	Buddha's preaching (250 A.D.)— Goli, Krishna Dist.
బుద్ధుని శిల్పం—అమరావతి	Buddha's Image – Amaravati
యక్షిణి—అమరావతి	Yakshini – Amaravati
బౌద్ధ శిల్పం—అమరావతి	Bouddha Sculpture – Amaravati
బుద్ధ పాదములు—అమరావతి	Buddha's feet – Amaravati
మిథున శిల్పం—హేమవతి, అనంతపురం జిల్లా	Mithuna (Couple) – Hemavathi, Anantapur Dist.
స్తంభంమీది శిల్పం—హేమవతి, అనంతపురం జిల్లా	Sculptured pillar – Hemavathi, Anantapur Dist. (10th Cent. Nolamba period)
నటేశ శిల్పం—అత్తిరాల, కడప జిల్లా	Natesa – Attirala, Cuddapah Dist.
అనంతశయనం గుడి—హంపి, బళ్ళారి జిల్లా	Anantasayanam Temple – Hampi, Bellari Dist.
వీరభద్ర దేవాలయం—మోటుపల్లి, గుంటూరు జిల్లా	Veerabhadra Temple – Motupalli, Guntur Dist.
దేవాలయం—శ్రీకూర్మం, శ్రీకాకుళం జిల్లా	Temple – Sri Kurmam, Srikakulam Dist.
దగబా రాతి శిల్పం	Dagaba Sculpture
ద్వారపాలకుడు (తూర్పు చాళుక్య శిల్పం-) విజయవాడ	Dwarapalaka (Pre-East Chalukya Sculpture) – Vijayawada
పూర్ణకుంభం—అమరావతి	Poorna Kumbham – Amaravati
బౌద్ధశిల్పం—అమరావతి	Bouddha Sculpture – Amaravati
చక్రవర్తి, పుణ్యశాల శిల్పం—జగ్గయ్యపేట, కృష్ణా జిల్లా	Chakravarti, Punyasala Sculptures – Jaggayyapeta, Krishna Dist.
ఉమామహేశ్వరులు – హేమవతి (నోలంబా), అనంతపురం జిల్లా	Umamaheswara – Hemavathi (10th Cent. Nolamba period) – Anantapur Dist.
గుడి గోడమీది శిల్పం—శ్రీ కూర్మం, శ్రీకాకుళం జిల్లా	Sculptured wall in the Temple – Sri Kurmam, Srikakulam Dist.

భావనారాయణ దేవాలయం, బాపట్ల, గుంటూరుజిల్లా	Bhavanarayana Temple, Bapatla, Guntur Dist.
పిట్టికేశ్వర దేవాలయం, పిట్టికాయగూళ్ళ, కర్నూలు జిల్లా	Pittikeswara Temple, Pittikayagulla, Kurnool Dist.
రామనాథస్వామి దేవాలయం, రామేశ్వరం	Siva Temple, Rameswaram
బెద్సా గుహ : వరండా దృశ్యం	View on Verandah of Cave at Bedsa
అశ్వశాల—హంపి, బళ్ళారి జిల్లా	Horse Stables – Hampi, Bellary Dist.
ముఖలింగం దేవాలయం	Temple of Mukhalingam – Plan
భైరవకొండ గుహాలయాలు—ప్రకాశం జిల్లా	Cave Temples, Bhairavakonda – Plan – Prakasam Dist.
పొందుగుల శైవాలయం	Siva Temple, Pondugala
అగస్త్యేశ్వర దేవాలయం—చిలంకూరు	Agastyeswara Temple, – Chilamkur
జైన విగ్రహం—దానవులపాడు	Jaina Image – Danavulapadu
పార్శ్వనాథ జైన విగ్రహం—గోదావరి జిల్లా	Parswanatha Jaina Image – Godavari Dist. (10th Cent. Nolamba)
అలంపురం దేవాలయం—అధిష్టానం	Alampur Temple – Plan and Adisthana
లేపాక్షి దేవాలయం	Lepakshi Temple – Plan
పుష్పగిరి దేవాలయం	Pushpagiri Temple – plan
తాడిపత్రి దేవాలయం	Tadpatri Temple – Plan
కొలిపాక దేవాలయం	Kolipaka Temple – Plan
చేజెర్ల కపోతేశ్వర దేవాలయం	Chejerla Kapoteswara Temple – Plan
అహోబలం విష్ణు దేవాలయం	Vishnu Temple – Ahobilam
యుద్ధమల్లుని శాసనం—అక్కన్న మాదన్న గుహలు విజయవాడ	Pillar containing inscriptions of Yuddhamalla – Akkanna Madanna Caves, Vijayawada
కపోతేశ్వర దేవాలయం (ప్రక్క దృశ్యం)—చేజెర్ల	Kapoteswara Temple – Chejerla, (Side view)
కపోతేశ్వర దేవాలయం (వెనుక దృశ్యం)—చేజెర్ల	Kapoteswara Temple – Chejerla, (Back view)
మధుకేశ్వర దేవాలయం—ముఖలింగం	Pre-conservation Madhukeswara Temple – Mukhalingam

ప్రాచీన బౌద్ధ నిర్మాణములు–శాలిహుండం	Ancient pavement connecting structural complex Salihundam
వర్ణ చిత్రాలు–శ్రీకూర్మం	Painted panels – Srikurmam
మహా స్తూపం ప్రత్యక్షాలు–సింగరికొండ, చందవరం	General view of the excavation – Maha Stupa at Singarikonda, Chandavaram
గగన మహాలు, పెనుకొండ, అనంతపురం జిల్లా	Gagana Mahal, Penukonda, Anantapur Dist.
మహిషాసుర మర్దిని, తాడిపత్రి	Mahishasura Mardini, Tadpatri
రాబర్ట్ డీ నోబిలీ	Robert de Nobili 17th Cent. (Tattava padayar)
రాబర్ట్ డీ నోబిలీ తెలుగు రచనలు తాళపత్రములు	Specimen pages from the Telugu works of Robert de Nobili (Palm leaf)
సెంట్ జార్జికోట, మద్రాసు 1788 నాటి దృశ్యము	The Fort St. George-A panaromic view – 1738
మహమ్మదు గౌసు, కర్ణాటక నవాబు	Md. Ghouse, Nawab of Carnataka 1842
మద్రాసు రేవులో ఓడ ఎక్కుట	Embarking at Madras Port
మద్రాసు రేవులో ఓడ దిగుట	Landing at Madras Port
మచిలీపట్టణము రేవు దృశ్యము (బిటిషుకాలము)	View of Masulipatam, Harbour
మైసూరు మహారాజా	Maharaja of Mysore
జోసెఫ్ ఫ్రాంకోయీ డూప్లే	Joseph Francois Dupleix
డీలా బౌర్డొన్నేయీ	De La Bourdonnais
ఫ్రెంచిదేశపు మేజా, కుర్చీ	French Furniture
వీణాధరమూర్తి (క్రీ. శ. 10 వ శతాబ్దం)– హేమవతి (నొలంబా), అనంతపురం జిల్లా	Veenadharamurthy (10th Cent. Nolamba period) Hemavathi, Anantapur Dist.
కాళి శిలావిగ్రహం – హేమవతి (నొలంబా), అనంతపురం జిల్లా	Kali (10th Cent. Nolamba period)-Hemavathi, Anantapur Dist.
గణేశ శిలావిగ్రహం – విజయవాడ	Ganesa's Image – Vijayawada

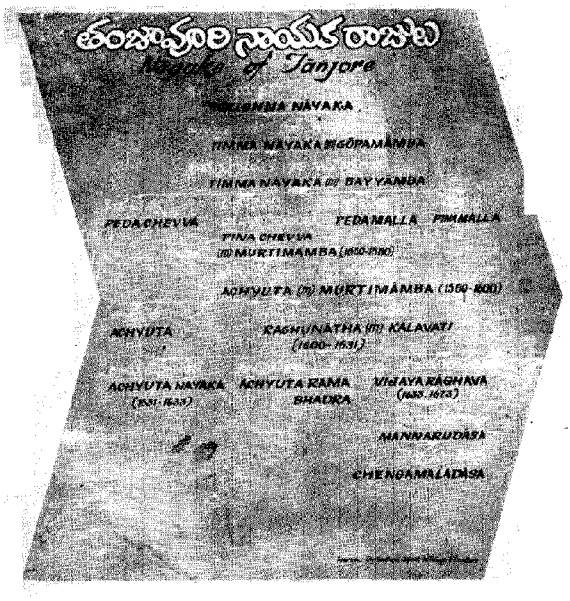
ఆంధ్ర శాతవాహన వంశము
ANDHRA
SATAVAHANA DYNASTY

కాకతీయులు
THE KAKATIYAS

విజయనగర రాజవంశాలు
THE ROYAL DYNASTIES OF VIJAYANAGAR

తంజావూరి నాయక రాజులు
NAYAKAS OF TANJORE

పటాలు
MAPS

1. తెలుగు మాతృభాషగా కలవారి సంఖ్య.
1. Number of Persons with Telugu as their Mother Tongue

2. ద్రావిడ భాషా కుటుంబం— తెలుగు.
2. Dravidian Language Family—Telugu

3. ఆంధ్రప్రదేశ మాండలికాలు.
3. Dialect Regions of Andhra Pradesh

4. భారతదేశచరిత్ర యుగవిభాగాలు, ఆధారాలు (క్రీ. పూ. 600 తరువాత).
4. Sources and Periods of Indian History (After 600 B.C.)

5. శాతవాహన సామ్రాజ్యము. (గౌతమీ పుత్ర శాతకర్ణి కాలము).
5. Satavahana Empire (Gowtami Putra Satakarni)

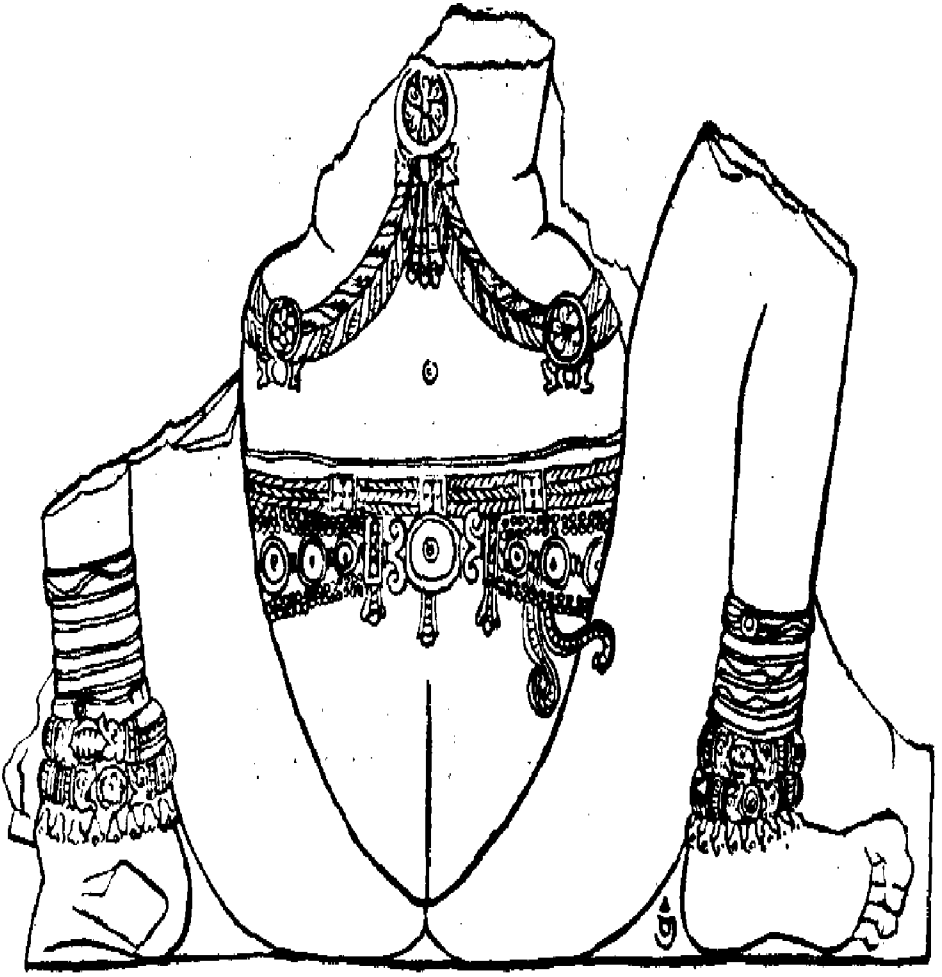
6. తెలుగుదేశము. (6 వ శతాబ్ది మొదటి పాదము).
6. Telugu Land (6th Century first quarter)

7. దక్షిణ హిందూదేశము. (గుణగ విజయాదిత్యుని కాలము).
7. South India (Gunaga Vijayaditya)

8. కాకతీయ సామ్రాజ్యము. (గణపతి చక్రవర్తి కాలము).
8. Kakatiya Empire (Ganapati Deva)

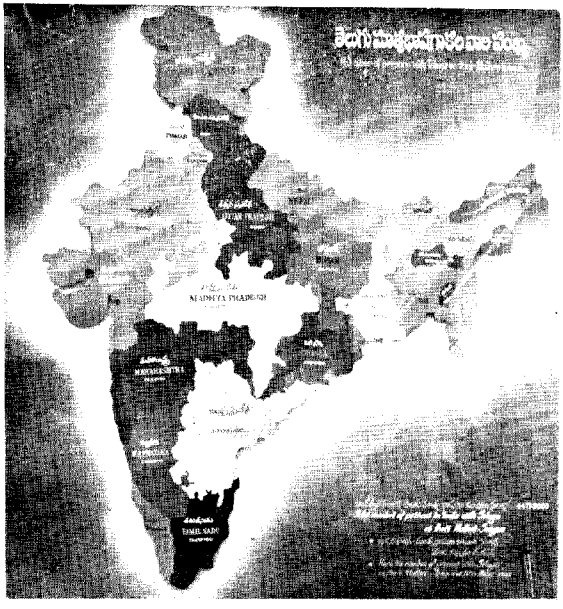
9. తెలుగుదేశము. (క్రీ. శ. 1340).
9. Telugu Land (A.D. 340)

10. విజయనగర సామ్రాజ్యము. (రెండవ దేవరాయల కాలము).
10. Vijayanagar Empire (Devaraya II)

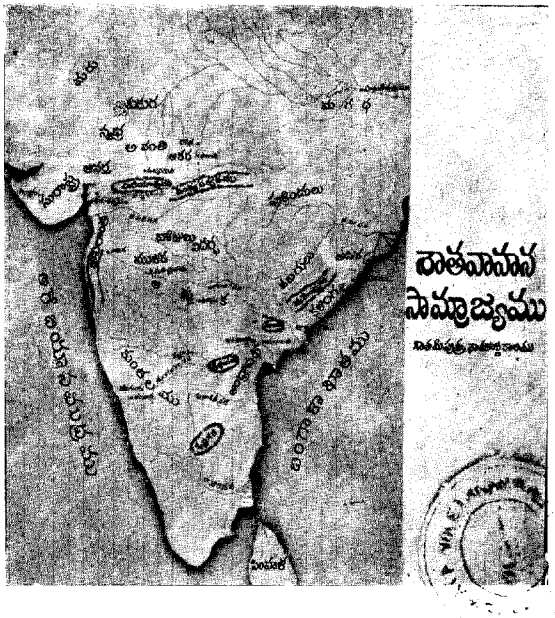
మాతృదేవత - నాగార్జునకొండ

MOTHER GODDESS - NAGARJUNAKONDA

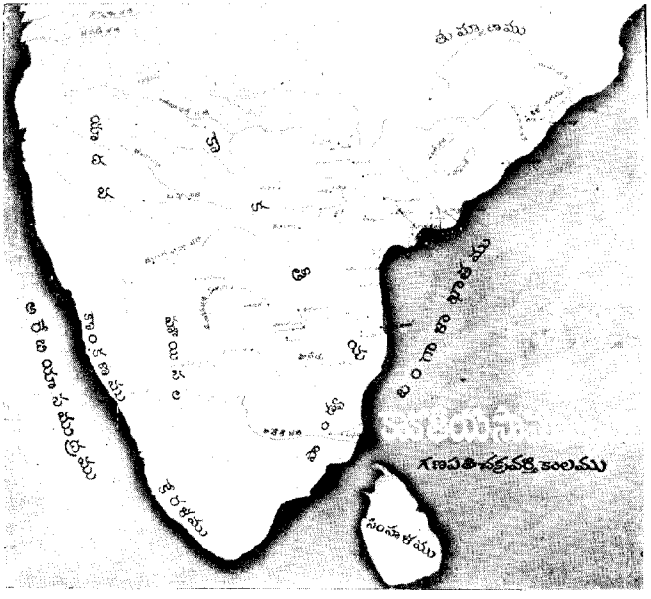
తెలుగు మాతృభాషగా కలవారి సంఖ్య

NUMBER OF PERSONS WITH TELUGU AS THEIR MOTHER-TONGUE

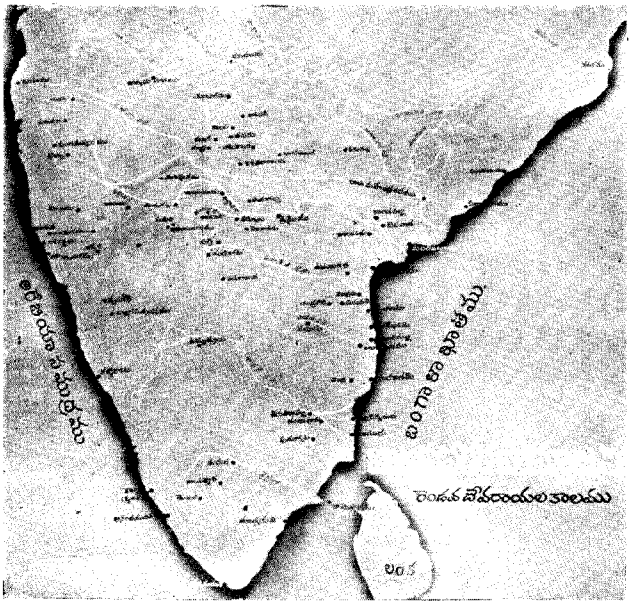

శాతవాహన సామ్రాజ్యము

SATHAVAHANA EMPIRE : PERIOD OF GOUTAMIPUTRA SATAKARNI

కాకతీయ సామ్రాజ్యము
KAKATIYA EMPIRE

విజయనగర సామ్రాజ్యము
VIJAYANAGAR EMPIRE

పట్టికలు

1. ఆంధ్ర సాతవాహన వంశము. సు. క్రీ. పూ. 3వ శతాబ్ది నుంచి క్రీ. శ. 3వ శతాబ్దిదాక ప్రముఖ రాజులు.
2. విజయపురి ఇక్ష్వాకులు. సు. క్రీ. శ. 3వ శతాబ్దినుంచి క్రీ. శ. 6వ శతాబ్దిదాక. ఆంధ్రదేశాన్ని పాలించిన ముఖ్య రాజవంశాలు.
3. విష్ణు కుండినులు. (సు. క్రీ. శ. 358-388).
4. ప్రాచీన పల్లవులు.
5. బాదామి చాళుక్యులు. సు. క్రీ. శ. 6వ శతాబ్ది నుంచి క్రీ. శ. 12వ శతాబ్దిదాక తెలుగుదేశాన్ని పరిపాలించిన ముఖ్య రాజవంశాలు.
6. రాష్ట్రకూటులు.
7. వే (లే) ములవాడ – చాళుక్యులు
8. వేంగి చాళుక్యులు
9. ముదిగొండ చాళుక్యులు.
10. కల్యాణి చాళుక్యులు.
11. కాకతీయులు.
12. నెల్లూరు తెలుగు చోళులు.
13. ముసునూరి నాయకులు.
14. విజయనగర రాజవంశాలు.
15. రాజమహేంద్రవరపు రెడ్డిరాజులు.
16. రేచర్ల వంశజులు.

CHARTS

1. Andhra Satavahana Dynasty
2. The Ikshvakus of Vijayapuri
   3rd Century A.D. to 6th Century A.D. Principal Royal Dynasties that ruled over Andhra Desa.
3. Vishnukundins
4. Early Pallavas.
5. The Chalukyas of Badami: The Important royal dynasties and rulers who reigned over the Telugu country between 6th Century A.D. and 12th Century A.D.
6. Rashtrakutas
7. The Chalukyas of Ve(le)mulavada
8. The Chalukyas of Vengi
9. Mudigonda Chalukyas.
10. The Chalukya of Kalyani
11. The Kakatiyas.
12. Nelluru Telugu Cholas
13. Musunuri Nayaks
14. The Royal Dynasties of Vijayanagar
15. Reddi Kings of Rajamahendravaram
16. Recharla Chiefs

17. బహ్మనీ సుల్తానులు.
18. గోల్కొండ కుతుబ్ షాహీలు.
19. మధుర నాయకులు
20. తంజావూరి నాయక రాజు.
21. ఆసఫ్ జాహీలు.
22. తెలుగు దేశంలో శివాజీ.
23. ఉభయ "ఛత్రపతుల" సమావేశం.
24. మాదన్న మరియు అక్కన్న
25. శ్రీశైల మల్లికార్జునుని దర్శించిన తరువాత శివాజీకి, వైరాగ్యం కలిగెను. ఆత్మార్పణ చేయటానికి సిద్ధపడెనాడు. కానీ భవానీదేవి తిరిగి ఆదేశం మీద కత్తి పట్టెను. నేటికి శ్రీశైలంలోని శివాజీ గోపురం ప్రసిద్ధమైనది.
26. తెలుగు దేశంలోని కొన్ని ముఖ్య సంస్థానాలు.
27. తెలుగుదేశం— ఆధునిక కాలంలో జరిగిన కొన్ని ముఖ్య సంఘటనలు.
28. తెలుగుదేశం — ప్రముఖ విదేశీయులు చెప్పిన కొన్ని విషయాలు.
29. తెలుగుదేశం — ప్రముఖ విదేశీయులు చెప్పిన కొన్ని విషయాలు.

17. Bahmani Sultans.
18. Qutub Shahi Dynasty of Golconda
19. Nayaks of Madura.
20. Nayaks of Tanjore.
21. Asaf Jahs.
22. Sivaji in Telugu Country.
23. The meeting of the two Chatra patis (a).
24. Madanna and Akkanna(b)
25. After having darsan of Srisaila Mallikarjuna, Sivaji decided to lay his life at the feet of Siva. But at the command of Bhavani he continued his career as the Saviour of his land. At Srisailam to this day Sivaji Gopuram is famous.
26. Some Important Samasthanas in the Telugu Country.
27. Telugu Country-Some important events of the modern Times.
28. Some Foreign Notices of the Telugu Country—(a)
29. Some Foreign Notices of the Telugu Country—(b)

రాజ ముద్రికలు

1. శాతవాహన
2. పల్లవ
3. చాళుక్య
4. కాకతీయ
5. విజయనగర
6. కుతుబ్ షాహి
7. పులి జూదం
8. రాట్నం

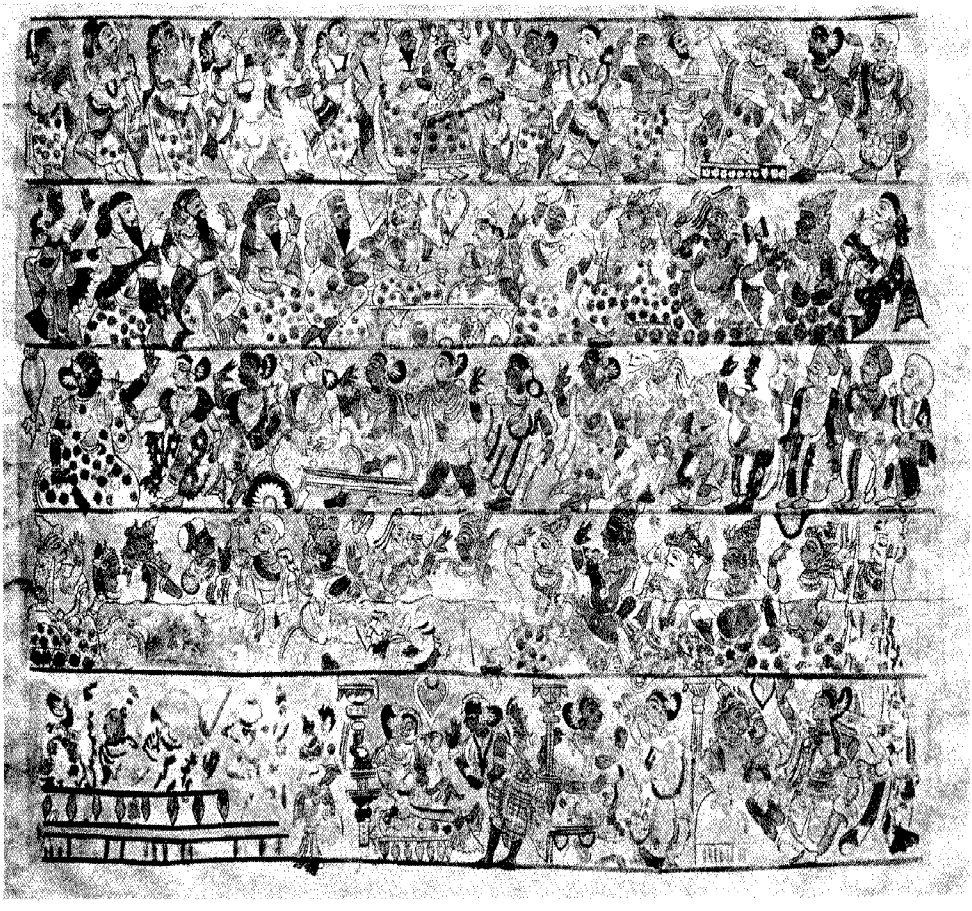
Medallions

1. Satavahana
2. Pallava
3. Chalukya
4. Kakathiya
5. Vijayanagar
6. Kutub Shahi
7. Tigers Play
8. Spinning Wheel

వరాహముద్రిక

VARAHA MEDALLION

పార్వతీ పరిణయము

మాచెర్ల దేవాలయమునుండి ప్రతిక్రృతి

చిత్రకారులు : వెంకట రమణ

ప్రేమానంద్ ప్రతోలే

WEDDING OF PARVATHI WITH LORD SIVA

Artists : *Venkata Ramana*
Premanand Pratole

లేపాక్షి చిత్రంనుండి ప్రతిబింబం
పిలకా నరసింహమూర్తి

PAINTING FROM
LEPAKSHI (Copy)
Artist : *Pilaka Narasimha Moorthy*

కుడ్యచిత్రాలు

సముద్ర మథనము–పిల్లలమర్రి దేవాలయములోని కుడ్య చిత్ర ప్రతిరూపము.

శ్రీనివాసులు

పార్వతీ పరిణయము–మాచెర్ల దేవాలయములోని కప్పుపై నున్న కుడ్య చిత్రపు ప్రతికృతి.(1)

రమణ

ప్రేమానంద్ ప్రతోళి

'పార్వతీ పరిణయము'–మాచెర్ల దేవాలయపు కప్పుపైనున్న కుడ్య చిత్ర ప్రతికృతి.(2)

రమణ

ప్రేమానంద్ ప్రతోళి

'గోవర్ధన గిరిధారి'–(శ్రీ కూర్మం దేవాలయంలోని కుడ్య చిత్ర ప్రతికృతి.

రోహిణీ కుమార్

అలతి చిత్రాలు

"అశోక వనంలో సీతను హనుమంతుడు వెదుకుట"– సంక్షిప్త చిత్ర రామాయణపు చిత్రాల ప్రతికృతి.

టి. వైకుంఠం

'సీత అగ్ని పరీక్ష'– సంక్షిప్త చిత్ర రామాయణపు చిత్రాలకు ప్రతికృతి.

టి. వైకుంఠం

Mural Paintings

Churning of the Ocean

Copy of the mural painting in the temple at Pillalamarri.

—Srinivasulu

Parvati's wedding with Siva

Copy of the mural painting from the ceiling of the Macherla Temple. (1)

—Ramana
—Premanand Pratole

Parvati's wedding with Siva

Copy of the mural painting on the ceiling of Macherla Temple. (2)

—Ramana
—Premanand Pratole

'Lifting of the Hill, Govardhana by Lord Krishna'

Copy of the mural painting on the ceiling of Sri Kurmam Temple.

—Rohini Kumar

Miniature Painting

'Hanuman searching Sita in Ashoka Vana Enlargements of Painting from miniature Illustrated. Ramayana.

—T. Vaikuntam

'Sita entering fire to prove her Chastity'

Enlargement of Painting from miniature Illustrated Ramayana.

—T. Vaikuntam

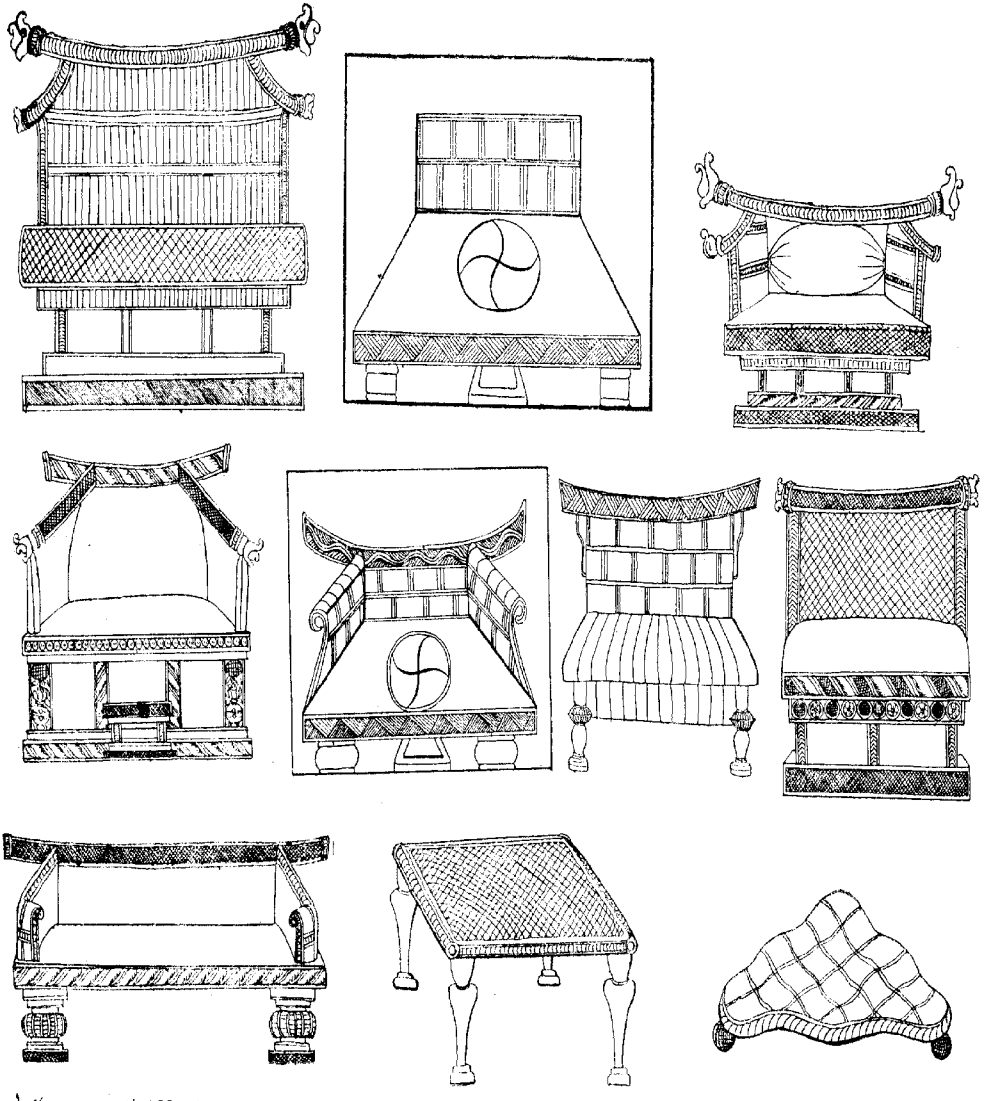
నాగార్జునకొండ చిత్రాలు

1. అమరావతీ పూర్ణకుంభం
2. నాగార్జునకొండ స్తూపము
3. చాంపేయ జాతకము
4. బుద్ధుని జీవితకథలు
5. శిబి జాతకము
6. బుద్ధ పాదాలు-శాసనము
7. దేవతలు సిద్ధార్థుని కేశములను కొనిపోవుట
8. స్తూప ఫలకము
9. ఛందకుడి సందేశము
10. ఇక్ష్వాకు ప్రతిమ
11. బుద్ధుడు పంచవర్గీయ భిక్షులు
12. ఇక్ష్వాకు సుందరీమణులు
13. ఆనందుడి భిక్షాటనము
14. నాగరాజు
15. అలంకృత స్తంభము
16. మకర కుండలాలు, కంఠాభరణము
17. పద్మనిధి
18. ప్రేమికులు
19. నాగార్జునకొండ దృశ్యం
20. నాగార్జునకొండ పటము
21. బుద్ధుడు
22. మాలావాహకుడు
23. శంఖనిధి
24. ప్రేమికులు
25. కేశాలంకరణము

Nagarjunakonda Photos

1. Amaravathi Poornakumbham Sculpture
2. Stupa Nagarjunakonda
3. Champeya Jataka
4. Stories of Buddha
5. Sibi Jataka
6. Buddha's feet *Epigraph*
7. Celestials taking away Siddhartha's hair
8. Relief of Stupa
9. Message of Chandaka
10. Statue of Ikshwaku
11. Buddha and fine sects of Bhikshus
12. Ikshwaku Beauties
13. Ananda's out for alms
14. Nagaraju
15. Embellished Pillar
16. Necklace and Ear-rings
17. Lotus-treasure
18. Lovers
19. General view of Nagarjunakonda
20. Nagarjunakonda (Map)
21. Buddha
22. Garland-carrier
23. The treasure of Conch
24. Lovers
25. Hair-Arrangement

26. కేశాలంకరణము	26. Hair-Arrangement
27. కేశాలంకరణము	27. Hair-Arrangement
28. సంగీత వాద్యాలు	28. Musical Instruments
29. పాన్పులు	29. Beds
30. వాస్తు నిర్మాణము	30. Architectural Design
31. మృణ్మయ పాత్రలు	31. Earthen Vessels
32. ఆయుధాలు	32. Weapons
33. యోగ నృసింహుడు	33. Yoga Nrusimha
34. బుద్ధుడు-శాసనము అమరావతి	34. Buddhist Inscription - Amaravati
35. బుద్ధ దర్శనము	35. Vision of Buddha
36. స్వర్ణ కంఠహారము	36. Golden Necklace
37. బంగారు వెండి ధాతు పేటికలు	37. Golden and Silver containers of Buddha's Relics
38. బుద్ధ ధాతు స్ఫటిక పేటికలు అమరావతి	38. Crystal containers of Buddha's Relics
39. బుద్ధ ధాతుపేటికలు	39. Containers of Buddha's Relics
40. గ్రీకు నాణెము	40. Greek Coin

పాన్పులు-నాగార్జునకొండ

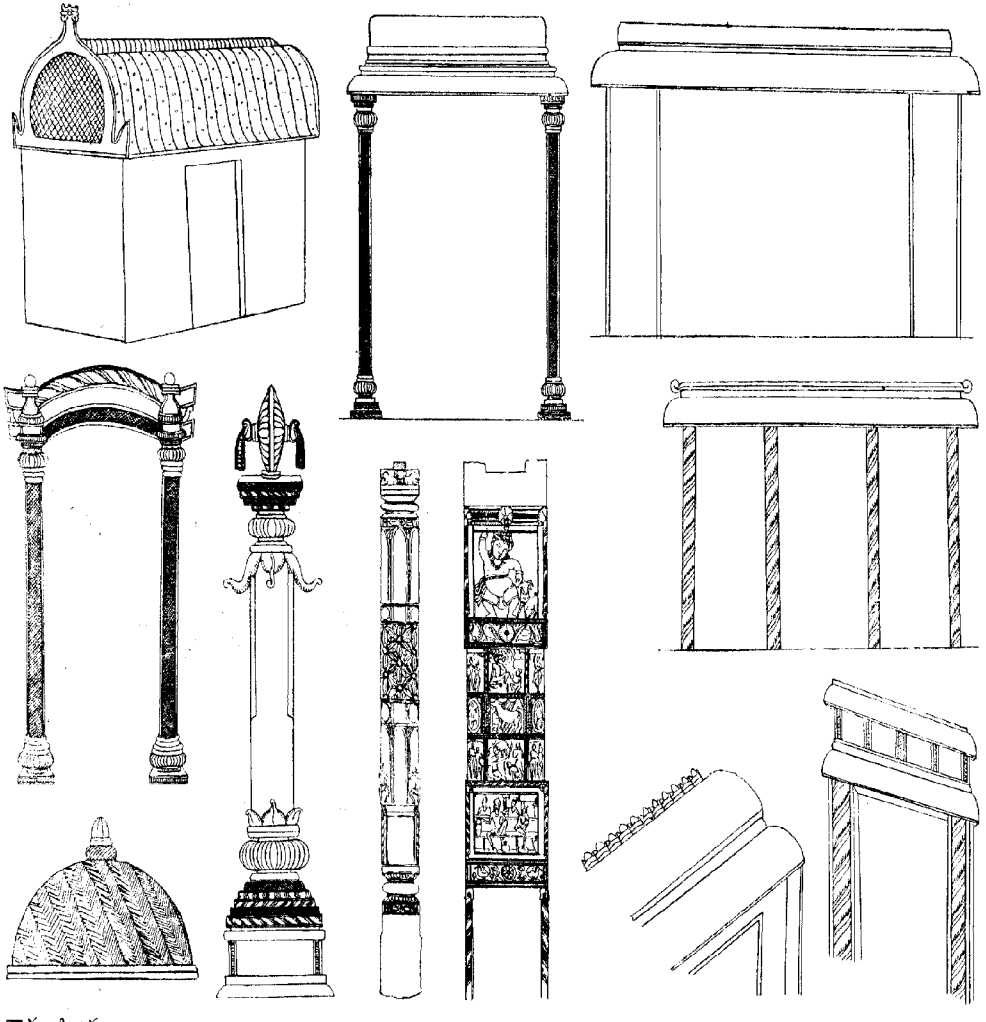
BEDS-NAGARJUNAKONDA

కేశాలంకరణము

అమరావతి

HAIR STYLES
AMARAVATHI

వాస్తు శిల్పము

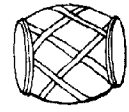
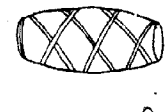
ARCHITECTURAL DESIGN

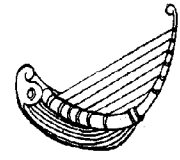
సంగీత వాద్యాలు

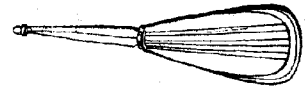
నాగార్జునకొండ

MUSICAL INSTRUMENTS
NAGARJUNAKONDA

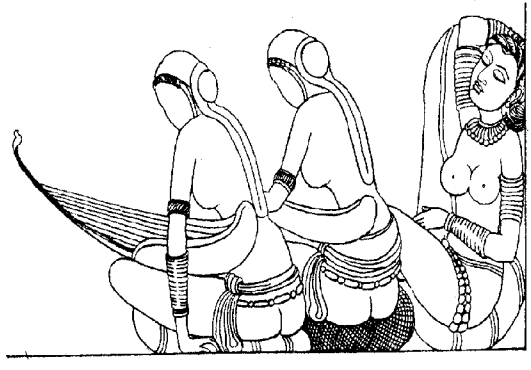

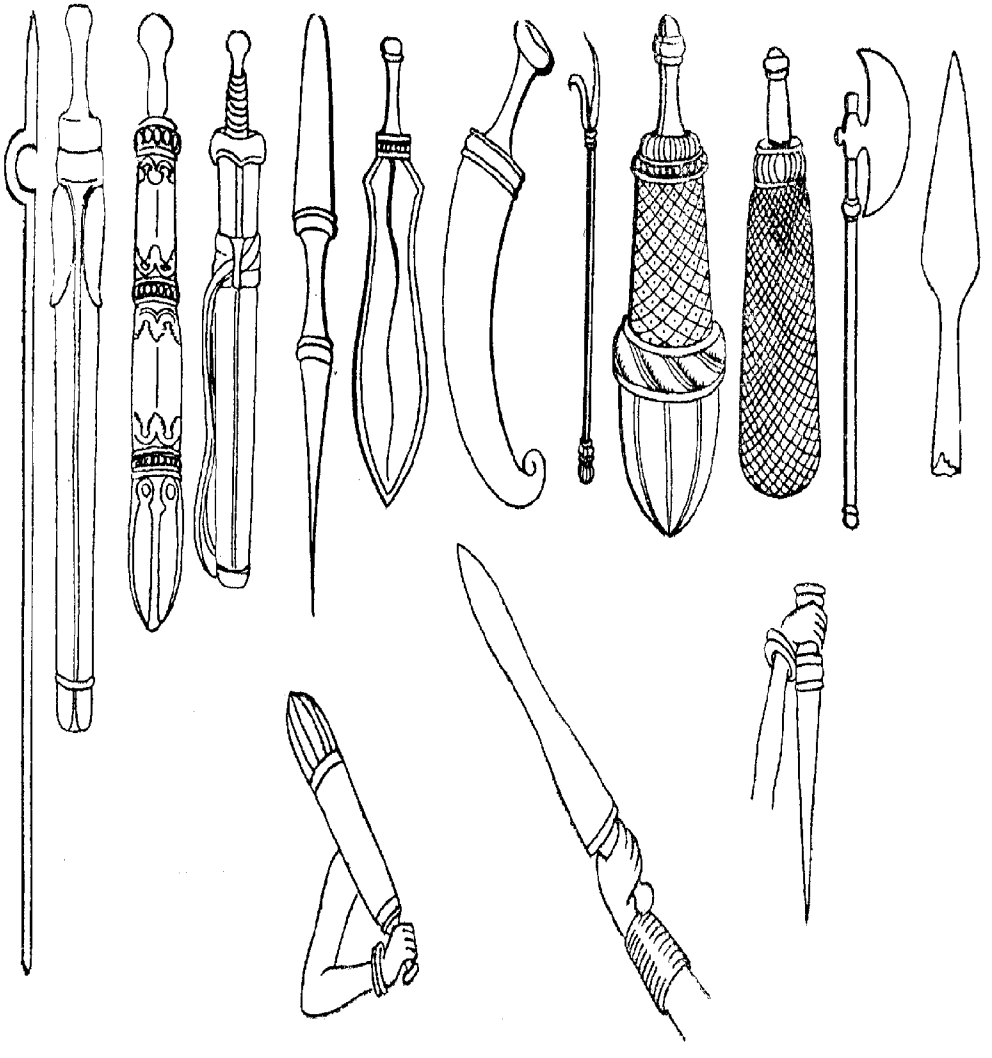

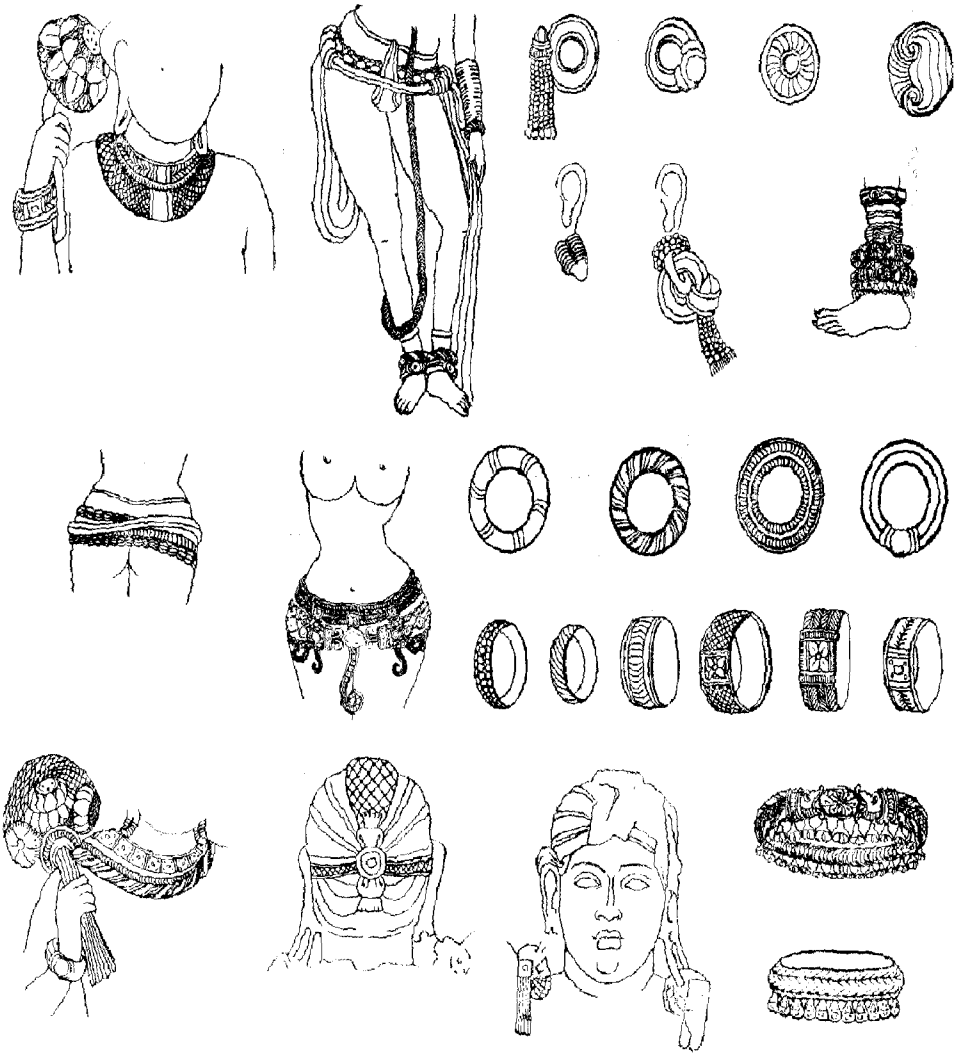

ఆయుధాలు – అమరావతి

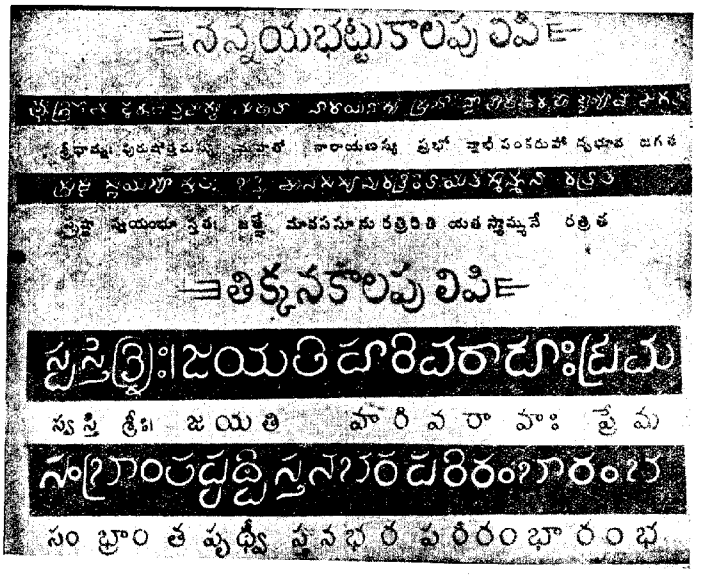
WEAPONS - AMARAVATHI

ఆభరణములు – నాగార్జునకొండ

ORNAMENTS - NAGARJUNAKONDA

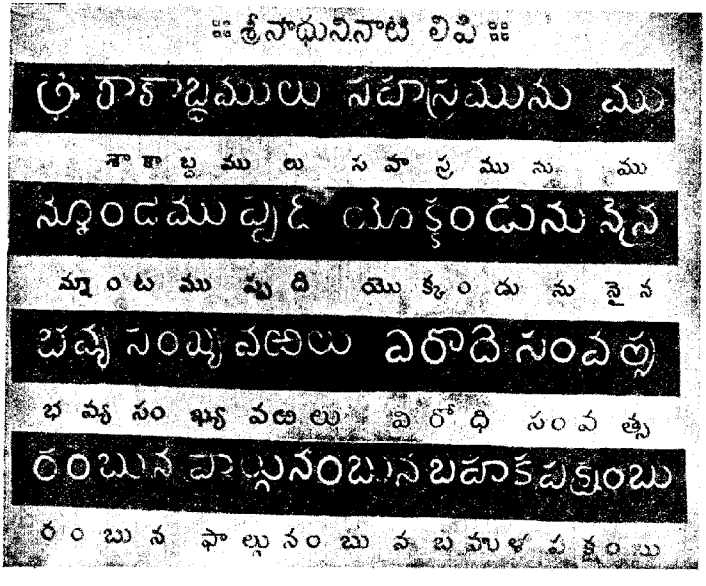

12A

నన్నయభట్టుకాలపు లిపి
SCRIPT OF
NANNAYA'S PERIOD

తిక్కనకాలపు లిపి
SCRIPT OF
TIKKANA'S PERIOD

శ్రీనాథునినాటి లిపి
SCRIPT OF
SRINADHA'S PERIOD

తెలుగు వెలుగులు

TELUGU CELEBRITIES

చిలుకూరి నారాయణరావు

తెలుగులో పండితులైనను చారిత్రక విషయాలలో అభినివేశంకలవారు. ఆంధ్ర ఐతిహాసిక పరిశోధనా మండలిని స్థాపించారు. అనేక రంగాలలో పరిశోధకులు. కవి, పండితుడు, విమర్శకుడు.

Chilukuri Narayana Rao

A scholar in Telugu but a historian by adaption. Founder of 'Andhra Historical Research Society'. Carried research work in various fields. A poet, scholar and a critic too.

ఆదిరాజు వీరభద్రరావు

షితాబ్‌ఖాన్ శాసనాలను పరిశోధించి తెలుగులో ప్రకటించారు. కొమ్మర్రాజు లక్ష్మణరావుగారి కుడిభుజం – విజ్ఞాన చంద్రికా గ్రంథమండలిలోను, సంగ్రహ ఆంధ్ర విజ్ఞాన కోశసమితిలోనూ సంకలన కర్తగా పనిచేశారు.

Adiraju Virabhadra Rao

Examined in detail and published the edicts of Shitab Khan in Telugu. Right hand of Komarraju Lakshmana Rao, worked as an editor and compiler in Vignarachandrika Grantha Mandali and concise Encyclopaedia of Telugu.

చిలుకూరి వీరభద్రరావు

పత్రికా సంపాదకుడుగా, జీవితాన్ని ప్రారంభించి ఆంధ్రుల చరిత్ర రచనకు జీవితాన్ని అంకితంచేసిన ఐతిహాసికుడు-ఐదుసంపుటాల ఆంధ్రచరిత్రలో ఒక సంపుటాన్ని కాకతీయ చరిత్రకు ప్రత్యేకించారు. చరిత్రాత్మక నవలలు అనేకం వ్రాశారు.

Chilukuri Virabhadra Rao

Editor and devoted his life to writing History of Andhras. Wrote and published five volumes—one pertaining to Kakatiya Andhras and many Historical Novels.

గులామ్ యాజ్‌దాని

పూర్వ నైజాం రాష్ట్రంలో పురాతత్వ పరిశోధనచేసి అజంతా, ఎల్లోరా గుహాలయాల్ని, ఉమామహేశ్వర ఏలేశ్వర దేవాలయాల్ని వెలుగులోకి తెచ్చిన మహనీయుడు. పురాతత్వ పరిశోధకుడు, బహుగ్రంథ రచయిత.

Gulam Yazdani

A great research scholar of Archaeology in the erstwhile Nizam state—Brought into light Ajanta and Ellora Caves. Also Eleswaram and Umamaheswaram temples. A great researcher of Archaeology and author of many books.

మామిడిపూడి వెంకటరంగయ్య

ఆదర్శప్రాయమైన బోధనతో, వర్తనతో, అనేక శిష్యులను ఆకట్టుకొన్న అమోఘ ఆచార్యవర్యుడు, చరిత్ర, రాజనీతి శాస్త్రాలలో బగమెరిగిన బ్రాహ్మణుడు.

వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రి

వీరు సంస్కృతాంధ్రములలో అఖండ పండితులు. కవి, విమర్శకుడు, చారిత్రకవేత్త. పరిశోధనలో అద్వితీయులు. అలిఖిత గ్రంథములను శోధించి, మూల గ్రంథములను వెలుగుకు తెచ్చారు. అవధానాలు చేశారు.

మల్లంపల్లి సోమశేఖర శర్మ

డిగ్రీలులేని పాండిత్యము, వన్నెకురాని పాడుకాలాన పుట్టి, చరిత్ర పరిశోధనలో శిఖామణియై, వెలుగొందిన మరుగునపడిన మాణిక్యం – చారిత్రకపరిశోధనలో అద్వితీయుడు వినయసంపత్తికల అమృత హృదయుడు--మితభాషి.

భండారు తమ్మయ్య

పండిత పరిశోధకుడు - వీరశైవ వాఙ్మయాన్ని వెలుగులోకి తెచ్చిన మహనీయుడు.

భావరాజు వెంకటకృష్ణారావు

చరిత్ర పరిశోధకులు - కథకులు - ఆంధ్రేతిహాస పరిశోధకమండలి స్థాపకులలో ఒకరు.

రాళ్లబండి సుబ్బారావు

ఐతిహాసిక పరిశోధనమండలి స్థాపకుడు—చరిత్ర పరిశోధకుడు—రచయిత.

Mamidipudi Venkata Rangayya

An idealist both by behaviour and teaching. Attracted many students - An authority in History and Political Science.

Veturi Prabhakara Sastry

A great scholar in Sanskrit and Telugu - Poet, Critic and Historian. His forte was research work and probed into manuscript literature.

Mallampalli Somasekhara Sarma

An invaluable gem of historical research. Born at a time when degrees alone were the criteria for eminence was hidden under the layers of pseudo-scholarship, yet shone by self-eminence as a sole research scholar of History, second to none. Sparingly soft spoken scholar with a golden heart.

Bhandaru Tammayya

A great research scholar who brought into light the forgotten importance of Veerasaiva literature.

Bhavaraju Venkatakrishna Rao

Historian and short-story writer. One of the founders of the Historical Society of Andhra.

Rallabandi Subba Rao

Founder of Historical Research Society. Great research scholar—Writer.

పుట్టపర్తి శ్రీనివాసాచార్యులు

చరిత్ర పరిశోధకుడు, పురాతత్త్వశాస్త్రవేత్త—బహు భాషాకోవిదుడు—నక్త.

మారేమండ రామారావు

కాకతీయ రాజవంశంపైన గొప్ప పరిశోధన సల్పారు. ఆగ్నేయ ఆసియాలోని తెలుగు సామ్రాజ్యాలను గురించి ప్రపంచానికి తెలిపిన భారతీయుడు.

హారూన్‌ఖాన్ షేర్వాని

ప్రముఖ చరిత్రాచార్యుడు, దక్కన్ చరిత్రను సమగ్రంగా రూపొందించారు.

నేలటూరి వెంకటరమణయ్య

విజయనగర సామ్రాజ్య చరిత్రపై పరిశోధన చేశారు. శాసన పరిశీలనలో నిపుణుడు.

సంఘసంస్కర్తలు

కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు

కవి, పండితుడు, పత్రికా సంపాదకుడు. స్త్రీవిద్య, వితంతు పునర్వివాహాలు, సంఘ సంస్కరణ, సాహిత్యం వీరి అభిమాన విషయాలు- తెలుగులో నవల, ప్రహసనం, నాటకం వ్రాసిన వారిలో వీరే ప్రథములు.

కొటికలపూడి సీతమ్మ

కందుకూరి వీరేశలింగంగారి గురుత్వంలో తెలుగు సభ్యసించి కవయిత్రియైనది. స్త్రీవిద్యను ప్రోత్సహించింది. 1913 బాపట్ల ప్రథమాంధ్ర మహాసభలో మహిళాశాఖ అధ్యక్షురాలు.

Puttaparti Srinivasacharyulu

Research scholar in history and an Archaeologist. A linguist and an orator.

Maremanda Rama Rao

A research scholar that brought to light the glory of the Kakatiya Kings. The first Indian that gave the world an insight into the Telugu Empires of South-east Asia.

H. K. Sherwani

A Professor of history, who gave a comprehensive form to the history of Deccan.

Nelaturi Venkataramanaiah

An epigraphist and Historian. Conducted research on Vijayanagara empire.

Social Workers

Kandukuri Veeresalingam Pantulu

Poet, scholar and Editor. A savant devoted to education of women—widow-remarriage, social reform and literature. Poineer in Telugu Novel, Skit and Drama.

Kotikalapudi Sitamma

Received Telugu education from Kandukuri Veeresalingam. A poetess. Encouraged women's education-President of the women's section of the first Andhra Maha Sabha, Bapatla 1913.

రఘుపతి వెంకటరత్నంనాయుడు

బ్రహ్మర్షి - మహావక్త -సంఘసంస్కర్త - బహుపత్రికా సంపాదకులు. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ ఉపాధ్యక్షులు- వీరు భక్తిరససింధువు–పతితులకు నావ—అనాథలకు పట్టు కొమ్మ-భక్తులకు అమరగానము.

Raghupati Venkataratnam Naidu

Brahmarshi, great orator and social reformer. Edited many Journals—was Vice-Chancellor, Madras University. A devoted soul, he was the champion of the down-trodden.

బండారు అచ్చమాంబ

ఈమె స్త్రీజన అభివృద్ధికి పాటుపడిన మొదటి వనిత. మహిళా సమాజాలను స్థాపించి, ఉపన్యాసాలిచ్చి, వ్యాసాలు వ్రాసి స్త్రీల అభ్యున్నతికి ఎంతో పాటుపడ్డారు. అబలా సచ్చరిత్ర రత్నమాల అను గ్రంథాన్ని వ్రాసారు.

Bhandaru Achchamamba

The first Telugu lady to work for women welfare. Wrote Abala Sachcharitra Ratnamala. Established associations, delivered lectures and wrote articles on women welfare.

ఆచంట రుక్మిణమ్మ

దేశసేవలో స్త్రీజనోద్ధరణలో అనేక త్యాగాలుచేసిన విశిష్ట మహిళ.

Achanta Rukminamma

A great social reformer and nationalist.

త్రిపురనేని రామస్వామిచౌదరి

జాతీయ వాదియైన బారిస్టరు-వాఙ్మయము, సంఘ సంస్కరణ వీరి అభిమాన విషయాలు-ద్రావిడ వాదాన్ని తెలుగునాట నిలిపిన ప్రథమాంధ్రుడు-పురాణాలన్నీ ఆర్యులు ద్రవిడులను వంచించడానికి పర్వడ్డాయనే నమ్మికతో సూత పురాణం వ్రాశారు-హరిజనాభివృద్ధికి పాటుపడ్డారు- వేద వృతి రేకియైన గొప్ప రచయిత.

Tripuraneni Ramaswamy Choudari

A staunch Nationalist Barrister. He was attracted by literature and Society. He was the first Andhra to support the Dravidian movement and believed that the epics were untrue historically supporting Aryans. "Sutapuranam" is his work in support. A staunch supporter of Harijan uplift-An excellent writer with ideas against vedic tradition.

ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ

బారిస్టర్ - జాతీయ నాయకుడు - సంఘసంస్కర్త- రచయిత-హరిజనాభ్యుదయం, స్త్రీ విద్య అభిమాన విషయాలు-"మాలపల్లి" నవల, "నాయకురాలు" నాటకం, గుంటూరులోని "శారదా నికేతనం" వీరి ఆశయాల ప్రతి రూపం.

Unnava Lakshminarayana

A Barrister-Nationalist, Social reformer and an author. Harijan uplift and Women's education were dear to him. Novel "Malapalli", play "Nayakuralu" and "Sarada Niketan", Guntur stand out for his ideals.

యస్. భాగ్యరెడ్డి వర్మ

తెలంగాణా హరిజన కుటుంబంలో పుట్టిన వీరిని జాతీయ స్వాతంత్ర్యం, హరిజనాభివృద్ధి ఆకర్షించాయి. బాజీ కృష్ణారావు వీరికి ఆర్యసమాజ దీక్ష నిచ్చారు. తమ కులాన్ని 'ఆదిహిందువులు'గా వ్యవహరించారు. పదహారవ ఏటినుండి అమరణాంతం జాతీయ స్వాతంత్ర్యంకోసం, హరిజనాభివృద్ధికోసం పాటుపడ్డారు.

శ్రీమతి దుర్గాబాయి దేశ్‌ముఖ్

మహిళాభ్యుదయానికి పాటుపడిన ప్రముఖ సంఘ సేవిక — జాతీయవాది — ఆంధ్ర మహిళాసభ అంటే ఈమే! ఈమే విద్యా సాంస్కృతిక సంస్థ. పద్మ విభూషణ.

విద్యా సాహిత్య పోషకులు

ఆనంద గజపతి

అభినవ భోజుడని చెప్పదగినవాడు. సంగీత సాహిత్య శాస్త్ర వైదుష్యంలో ప్రసిద్ధుడు. మాక్స్‌ముల్లర్ పండితుని ఋగ్వేద ఆంగ్ల అనువాదానికి, బ్రిటిషుప్రభుత్వము ప్రచురణకు నిరాకరించగా తానే స్వయంగా ఆ ఖర్చుని భరించిన వదాన్యుడు—ఎంతో మంది కవులను, పండితులను సంగీత వేత్తలను పోషించిన మహనీయుడు.

మహారాజ కిషన్ ప్రసాద్

నిజాంరాష్ట్ర ప్రధాని. వితరణశీలి. సంస్కృత భాషకు అమూల్యమైన సేవచేశారు.

సూర్యారావు బహదూర్

పిఠాపురం మహారాజా - మహాదాత-అనాథశరణాలయాన్ని, ఆంధ్రవిజ్ఞాన సర్వస్వాన్ని, సమాన ఆదరణతో పోషించిన పుణ్యశాలి-బ్రహ్మసమాజికుడు.

S. Bhagyareddi Varma

Born of a Telangana Harijan family, he was attracted by Indian independence movement and Harijan uplift. He was initiated into Arya Samaj by Baaji Krishna Rao. He named his community 'Aadi Hindus'. Right from his sixteenth year till his death, he was working constantly to achieve these two ideals.

Smt. Durga Bai Deshmukh

A Great Social Worker. She is an institution by herself. Founder of Andhra Mahila Sabha. Padma Vibhushan.

Patrons of Education and Literature

Ananda Gajapati

Can be termed as "Abhinava Bhoja". A versatile Genius in many arts like literature, music and sastras. When Max Muller was denied financial aid to bring out his translation of Rigveda into English by the then British Government, it was he who helped it through by giving a liberal grant from his side.

Maharaja Kishan Prashad

Prime Minister of Nizam's dominions. Liberal donor. Patron of Sanskrit Language.

Surya Rao Bahadur

Raja of Pithapuram-Philanthrophist. Patron and founder of orphanage. Telugu encyclopaedia - A Brahmo.

రాజా బహద్దూర్ వెంకట్రామరెడ్డి

నిజాంపద్ద కొత్వాలుగా ఉంటూ స్వాతంత్ర్య సమరానికీ, తెలుగువారికీ, తెలుగు భాషకు దోహదం చేశారు.

మహారాజా విక్రమదేవ వర్మ

సంస్కృత, ఆంధ్ర, ఒరియాభాషలలో కవి, పండితుడు, రచయిత-వార్ధక్యంలో జయపూరు సంస్థానాధీశు లైనారు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయానికి, భూరివిరాళా లిచ్చారు - జయపూర్ విక్రమదేవ్ సైన్సు కెళ్ళాలజీ కళాశాల వీరి ఈవికి స్మృతిచిహ్నం.

కందుకూరి బాలసూర్యప్రసాదరావు

సాహిత్యాన్ని సమాదరించిన దేవిడి సంస్థాన అధిపతి.

కళా పోషకులు

సాలార్‌జంగ్ బహద్దూర్

తన జీవిత కాలంలోనే అనేక అమూల్య కళా ఖండాలను సేకరించిన ధన్యజీవి.

కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణమూర్తి

కాకినాడ సరస్వతీ గానసభకు జీవదాత-కళా పోషకుడు.

ఆర్. బి. రామకృష్ణరాజు

నాటకరంగానికి ఎంతో సేవచేశారు. మద్రాసు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్ అధ్యక్షులు. సంగీతనాటక అకాడమీ ప్రథమాధ్యక్షులు.

Raja Bahadur Venkatrama Reddy

A supporter of Nationalists Telugu people and Telugu Language, while serving the Nizam as Commissioner of Police.

Maharaja Vikrama Deo Varma

Poet, Scholar and author in Sanskrit, Telugu and Oriya+Became the Maharaja of Jeypore late in life-Donated liberally to Andhra University and the J.V.D. College of Science and Technology is a standing monument to his generosity.

Kandukuri Balasuryaprasada Rao

Raja of Devidi. Patron of Letters.

Patrons of Fine Arts

Salar Jung Bahadur

Collected innumerable art pieces in his life time that constitute the Salar Jung Museum.

Kommireddi Suryanarayana Murthi

Originated Saraswati Gana Sabha, Kakinada- Promoter of Presentational arts.

R. B. Rama Krishna Raju

Rendered yeomen services to theatrical arts. Ex-Chairman, Madras Legislative Council-ex-President of A. P. Sangeeta Nataka Akademi.

మహా కవులు

కావ్యకంఠ గణపతిముని

ఈయన చిన్నతనంలోనే తెలుగు సంస్కృత భాషలలో పండితుడైనాడు. ఆశుకవిత్వంలో ప్రజ్ఞాశాలి. తమిళనాడు కాంగ్రెసుకు 1924 లో అధ్యక్షుడైనాడు. శపశ్శాలి-పండితుడు-కవి.

గురజాడ అప్పారావు

నవ్యకవితాయుగస్రష్ట - వ్యావహారిక భాషావాది - సంఘసంస్కర్త - ముత్యాలసరాలనే క్రొత్త ఛందస్సును రూపొందించారు-కన్యాశుల్కం నాటకకర్త.

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి

సంస్కృతాంధ్రభాషలలో మహాకవి-మహాపండితుడు-ప్రభుత్వాస్థానకవి – శతాధిక గ్రంథకర్త—భారత, భాగవత, రామాయణాలను మూడింటిని తెనిగించిన మహనీయుడు—సహస్రమాస జీవి.

దివాకర్ల తిరుపతిశాస్త్రి

ఈయన తిరుపతి వేంకటకవులలోని 'తిరుపతి'. వీరిద్దరు తెలుగు కవిత్వాన్ని పునరుజ్జీవింపజేసి, అష్టావధాన శతావధాన తెలుగు కవితా ప్రక్రియలను మరల వెలుగులోనికి తెచ్చారు. వయసు ముదరకముందే తనువుచాలించారు.

చెల్లపిళ్ల వేంకటశాస్త్రి

ఈయన తిరుపతి వేంకట కవులలోని 'వేంకట'. తన సహచరుడు, తిరుపతిశాస్త్రితోకలసి అష్టావధాన శతావధానాలను నిర్వహించారు. మచిలీపట్నంలో అధ్యాపకులుగా ఉన్నకాలంలో ఆయన శిష్యులంతా కవులుగా రూపొందారు. స్వాతంత్ర్యానంతరం, వేంకటశాస్త్రిగారిని ప్రథమ తెలుగు ఆస్థాన కవిగా ప్రభుత్వం నియమించింది.

Great Poets

Kavyakantha Ganapathi Muni

A scholar in Sanskrit and Telugu at a very early age. Recitation of extempore poetry was his forte—Was President of Tamil-Nadu Congress in 1924. Performed penance. Was a scholar-philosopher-poet.

Gurajada Apparao

Pioneer and mentor of modern Telugu Poetry. Advocate of the Spoken word. Social reformer. Inventor of a new metre-Mutyala Saralu. Author of Kanyasulkam.

Sripada Krishnamurty Sastry

A scholar of Sanskrit and Telugu Poet-laureate-Author of more than hundred books. Translated all the three epics into Telugu-Lived upto three score and ten.

Divakarla Tirupati Sastry

'Tirupathi' of the twin poets, 'Tirupathi-Venkata Kavulu', who are jointly and severally responsible for a renaissance of Telugu-poetry and intellectual poetic feats of 'Ashtavadhanam' and 'Satavadhanam'. He passed away in middle age.

Chellapilla Venkata Sastry

'Venkata' of the twin poets, Tirupathi-Venkata Kavulu, performed 'Ashtavadhanam' and 'Satavadhanam' along with his partner Tirupathi Sastry. When he worked in Machilipatnam, everyone of his students became a poet. After Indian independence, he was the first Poet-Laureate in Telugu.

ఉమర్ అలీషా

సంస్కృతం, తెలుగు, పర్షియన్, అరబిక్, ఇంగ్లీషు భాషలలో పండితుడు. సహజధారగల కవి. పది సంవత్సరాలు కేంద్ర అసెంబ్లీ సభ్యులు.

Umar Ali Shah

A Muslim scholar in Sanskrit, Telugu, Persian, Arabic, and English. A Telugu poet with a natural flow. For ten years he was the member of the Central Assembly.

బాలాంత్రపు వేంకటరావు

వేంకట పార్వతీశ్వర కవులలో ఒకరు. మధుర భక్తి, శృంగార కావ్యము, ఏకాంతసేవ, వీరి రచనలలో అత్యుత్తమమైనది. అనేక నవలలను బెంగాలీ నుంచి తెలుగున కనువదించిరి. "ఆంధ్ర ప్రచారిణీ గ్రంథమాల"ను స్థాపించి భాషాసేవ చేసిన ప్రచురణ కర్తలు.

Balantrapu Venkata Rao

One of the writer- duo of Venkata Parvateeswara Kavulu, Their poem Ekantaseva a fine piece of mysticism. They have translated many a Bengali novel into Telugu. Established "Andhra Pracharini Granthamala" and published many books.

వోలేటి పార్వతీశం

బాలాంత్రపు వేంకటరావుగారితో కలిసి 'ఆంధ్ర ప్రచారిణీ గ్రంథమాల'ను స్థాపించారు. వారిరువురు అనేక గ్రంథాలను రచించి ప్రకటించారు. 'వేంకట పార్వతీశ్వర కవులు'గా గణుతికెక్కారు.

Voleti Parvatheesam

He along with Balanthrapu Venkata Rao started 'Andhra Pracharini Granthamala'. Wrote and published several works jointly. Both of them were known as 'Venkata-Parvateeswara Kavulu'.

విశ్వనాథ సత్యనారాయణ

తిక్కన తరువాత గణంలోను, గుణంలోను, శైలిలోను, శిల్పంలోను, తత్వంలోను, వైవిధ్యంలోను కవితను శిల్పపు తెలుగుతోటగా మలచిన కవిసామ్రాట్టు—దేశం పట్టనంత కవి-జ్ఞానపీఠ బహుమతి గ్రహీత. జరిగిన సన్మానాల కన్న జరుగవలసిన గౌరవాలే మిక్కిలిగా మిగిలించుకొన్న ప్రతిభాజీవి-కవితా కృషీవలుడు-శతాధిక గ్రంథకర్త. అత్యంత ధీరుడు-అస్థాన కవి.

Viswanatha Satyanarayana

After Tikkana both in quality and quantity, style and subtlity, unity and variety, he is the one to be remembered by the posterity- greatest living poet, whose genius traverses beyond the boundaries of Telugu tract. No aspect of literature is left without his Midas touch - Recipient of Gynanapeetha Award-the Laurels due to him out number the honours done to him. A man with staunch convictions with a slant to traditionalism. State poet of Andhra Pradesh.

తల్లావజ్ఝుల శివశంకరస్వామి

నవ్య సాహితీ రీతులలో గేయనాటికా పితామహుడు. ప్రతి చిన్న కవిని వెన్నుతట్టి నిలబెట్టారు. రసజ్ఞుడు.

Thallavajjhala Siva Sankara Swamy

Father of the modern Lyrical Play. Encouraged every poet, however small. A man of taste.

రాయప్రోలు సుబ్బారావు

ఆధునిక సాహిత్య మూర్తిత్రయంలో ఒకరు—ఋషికల్పుడు—సాంఘిక ఆత్మ చైతన్యాన్ని అంతర మధనాన్ని రమ్యాలోకాన్ని మేళవించిన కవితాస్రష్ట - బహుగ్రంథకర్త. ఆంధ్రాచార్యుడు—సాహిత్య కురువృద్ధుడు.

Rayaprolu Subba Rao

One of the trio of the modern era of Telugu literature-sage like in living -His poetry is a beautiful blending of the awareness of social self-beauty as sensibility, concept-aestheticity. Professor of Telugu and author of many books. Grand old man of Telugu Literature.

దేవులపల్లి వేంకటకృష్ణశాస్త్రి

కవితలో సంగీతాన్ని, సంగీతంలో కవితను మేళవించిన సవ్యసాచి-ఆధునిక కవిత్వోద్యమాన్ని వ్యాపింపచేసిన మహాకవి—భావకవితా పరమేష్ఠి.

Devulapalli Venkata Krishna Sastry

His is a rare blend of musical poetry and poetical music—propagated the cause of modern poetry through out the country—sage of emotive poetry.

పింగళి లక్ష్మీకాంతం

నటుడిగా జీవితాన్ని ప్రారంభించి, నట జీవితాలంబనతో పండితుడై -కవియై- తెలుగు అధ్యక్ష పీఠాన్ని అధిష్ఠించి, యువ కవులను ఆకర్షించదగిన తొలకరి జల్లులు చిలికించి, సౌందరనంద మహాకావ్యంతో గణుతికెక్కిన కవి పుంగవుడు. వీరి కవిత్వపుజంట కాటూరి వెంకటేశ్వర రావుగారు

Pingali Lakshmikantham

Based on his career as a stage actor he became a scholar, poet and occupied professorial chairs in Universities. His "Tolakari" (First showers) inspired many a young poet and "Soundaranandam" an exquisite work of poetry, established him along with his poetic -twin Sri Katuri Venkateswara Rao as a stalwart.

కాటూరి వెంకటేశ్వరరావు

పింగళి లక్ష్మీకాంతంగారితో జంట కవి. తొలకరి, సౌందరనందనం వీరి కావ్యాలు-జాతీయ వాది-కృష్ణా పత్రికా సంపాదకులు.

Katuri Venkateswara Rao

Twin Poet with Pingali Lakshmikantam. Tolakari, and Soundaranandam are famous works. A nationalist and Editor "Krishna Patrika."

తుమ్మల సీతారామమూర్తి చౌదరి

అభినవ తిక్కన— రాష్ట్ర గానం, ఆత్మకథ వీరి ప్రసిద్ధ రచనలు.

వానమామలై వరదాచార్యులు

అభినవపోతన బిరుదాంకితుడు. ప్రాచీన శైలిలో పద్యాన్ని పరమసుందరంగా పలికించగల ప్రౌఢకవి.

గుఱ్ఱం జాషువా

ఆధునిక కవితలో అనేకులకు మార్గదర్శకమైన శైలిని సృష్టించిన కవి - కరుణ, శృంగార భావాలను ఉదాత్తంగా సృష్టించారు. పద్మభూషణ బిరుదాంకితులు.

శ్రీ శ్రీ

మానవజాతిని సమ సమాజ స్వర్గంవైపు మహా ప్రస్థానం చేయించిన మహాకవి, అభ్యుదయ విప్లవ రచయిత.

సాహితీపరులు

మండపాక పార్వతీశ్వర శాస్త్రి

సంస్కృతాంధ్ర భాషలలో పండితులు. ఆశు కవిత్వ ప్రక్రియలో దిట్ట. బొబ్బిలి ఆస్థానకవి. వీరి రచనలలో శతకాలు అధికం.

కొమర్రాజు వేంకట లక్ష్మణరావు

బహుభాషా పండితులు – పరిశోధకాగ్రణి – విజ్ఞాన చంద్రికా గ్రంథమాలా స్థాపకులు. ఆంధ్రవిజ్ఞాన సర్వస్వ ప్రకటన ప్రారంభకులు – సంఘసంస్కరణవాదులు.

Tummala Sitaramamurthy Choudhuri

Abhinava Tikkana, writer of great poetical works like Rashtraganamu and Atmakatha.

Vanamamalai Varadacharyulu

A Master Poet who wrote classical verse with animate beauty in the orthodox style. 'Abhinava Pothana' is his title.

Gurram Jashuva

A very great stylist in modern poetry. An expert in delienating the sentiments of pathos and eros. Conferred the title Padmabhushana.

Sri Sri

A great poet who had humanity in its immortal journey towards the Socialistic Paradise. A progressive, revolutionary writer.

Literary Persons

Mandapaka Parvateeswara Sastry

A scholar in Sanskrit and Telugu. An expert in extempore poetry. Satakas dominate his works. Court poet of Bobbili.

Komarraju Venkata Lakshmana Rao

Scholar in many languages - a great research scholar-Founder of Vignana Chandrika Granthamala. He was the first to start publication of Telugu Encyclopaedia. An advocate of social reform.

గుండేరావు హర్కారే

అష్టభాషా మహా విశారదుడు. ఖురాను గ్రంథాన్ని సంస్కృతీకరించారు. భగవద్గీతను పర్షియను భాషలోకి మార్చారు. తెలుగులో అనేక విమర్శాగ్రంథాలు వ్రాశారు. పాణిని వ్యాకరణాన్ని సులభశైలి సంస్కృతంలో వ్యాఖ్యానించిన మనీషి.

తాతా సుబ్బరాయ శాస్త్రి

మహామహోపాధ్యాయ, బిరుదాంకితులు, షట్ శాస్త్రాలలో నిష్ణాతుడు. వీరి శిష్యగణం తామర తంపరగా ఉన్నారు.

ఆదిపూడి సోమనాథరావు

బహుభాషా విశారదుడు. రవీంద్రుని రచనలను తెలుగు వారికి పరిచయంచేసిన ప్రథముడు-కంబరామాయణాన్ని తెనిగించిన మొదటివారు-మొదట ఆర్యసమాజం-పిదప బ్రహ్మ సమాజం.

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు

సంస్కృతాంధ్రములను చక్కగా చదివిన వేద పండితుడు – "గ్రేట్ ప్రైమర్" అచ్చు లిపిని పోత పోయించిన ప్రథములు. వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు అండ్ సన్సు అనే సంస్థని స్థాపించి అనేక తెలుగు సంస్కృత గ్రంథములు ఆ లిపిలోనే అచ్చువేసి తెలుగువారికి అందించిన ప్రముఖ ముద్రాపకులు.

వేదము వేంకటరాయ శాస్త్రి

'కళాప్రపూర్ణ', 'మహా మహోపాధ్యాయ' 'సర్వతంత్ర స్వతంత్ర' బిరుదాంచితులు.

బహు భాషాకోవిదులు - మహోపన్యాసకులు. నాటకములలో గ్రామ్యభాషను పాత్రానుగుణముగ వాడిరి. బహు కావ్య వ్యాఖ్యాత.

Gunderao Harkare

A great scholar of depth in eight languages-Rendered 'Koran' into Sanskrit and 'Gita' in persian—Author of several critical works in Telugu. The first to comment on 'Panini's grammar in easy sanskrit that has received the approbation of great scholars.

Tata Subbaraya Sastry

A mahamahopadhyaya and an authoritative scholar. In all the six branches of learning; Innumerable are his disciples.

Adipudi Somanatha Rao

Multi-Linguist. First to introduce Tagore's works in Andhra-first to translate Kamba Ramayana into Telugu-first an Arya Samajist-next a Brahmo Samajist.

Vavilla Ramaswamy Sastrulu

A Vedic scholar well read in Telugu and Sanskrit. Discovered the Telugu type "Great Primer"—printed several Telugu and Sanskrit works in that type under the banner of Vavilla Ramaswamy Sastrulu & Sons. A famous Telugu Printer and Publisher.

Vedam Venkataraya Sastry

Held the Prestigeous titles 'Kala Prapurna', 'Mahamahopadhyaya' and 'Sarvatantra Swatantra'.

A multi-linguist and a great orator. Used the language of the common people in his plays. Author of commentaries on various standard works.

మానవల్లి రామకృష్ణ కవి

పీరు సంస్కృతాంధ్రములలో అధిస్నాతకులు. ప్రభుత్వ సంస్థలలోనూ ఉన్నత పదవులలధిష్టించారు. తెలుగు సంస్కృత, తమిళ, కన్నడ, మళయాళ, ప్రాకృత భాష లలో పండితులు. అనేక సంస్కృత గ్రంథాలను పరిష్కరిం చారు. తెలుగులో స్వతంత్ర రచనలు చేశారు. వీరి నాట్య శాస్త్ర గ్రంథాన్ని తిరుపతి ప్రాచ్య పరిశోధనాలయం ప్రక టించింది.

పూతలపట్టు శ్రీరాములురెడ్డి

ఆంధ్ర తమిళ భాషలలో పండితుడు. కంబరామాయణ అనువాద కర్త.

కొక్కొండ వెంకటరత్నం

'ఆంధ్ర భాషాజాన్‌సన్' బిరుదాంకితులు. పరమ గ్రాంథికవాది – మహా పండితుడు. కవి – 'ఆంధ్ర భాషా సంజీవనీ' పత్రికా సంపాదకులు.

గిడుగు వేంకట రామమూర్తి

వ్యావహారికాంధ్ర భాషోద్యమ పితామహులు. సవ రలకు, సవర భాషకు వీరుచేసిన సేవ అజరామరము. మహా పండితుడు. మేరు సమాన మేధావి.

పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు

సుప్రసిద్ధ "సాక్షి" హాస్య వ్యాస సంపుటాల రచయిత. నాటకకర్త. వీరి గ్రాంథిక రచనాశైలి సరళమైనది. వీరి హాస్యానికి ఒక ప్రత్యేకత ఉన్నది - ఇంచుమించు షేక్స్ పియర్ ప్రవాసినన్ని నాటకాలూ, తెలుగులో ప్రవాశారు - పాదుక, రాధాకృష్ణ కంఠాభరణం, కోకిల, వీరి ప్రసిద్ధ నాటకాలు.

Manavalli Ramakrishna Kavi

A post-graduate in Sanskrit and Telugu. Held high posts in private and Government institutions. A scholar in Tamil, Canarese, Malayalam and Prakrit besides Sanskrit and Telugu. He re-edited several Sanskrit works. Has independent works in Telugu to his credit. A scholar in Natyasastra and his work was published by the Oriental Research Institute, Tirupathi.

Putalapattu Sreeramulu Reddy

A Scholar in Tamil and Telugu languages. Translated Kamba Ramayana into Tamil.

Kokkonda Venkataratnam

Popularly known as 'Andhra Johnson'. Renowned scholar, poet and upholder of pure grammatical style of language. Edited 'Andhra Bhasha Sanjivani'.

Gidugu Venkataramamurthy

Father of the "Spoken-word movement." Did great service to tribal people called Savaras and their dialect. Great scholar. A distinguished intellectual.

Panuganti Lakshminarasimha Rao

Author of 'Sakshi'—Series of humerous essays and a dramatist. His style is classical and smooth. Wrote as many plays as Shakespeare. Very popular among them are "Paduka, Radha Krishna Kanthabharanam and Kokila"

చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం (1867-1943) A.D.

జాతీయవాది-బహుముఖ రచయిత. కవి-వ్యాసాలూ, నాటకాలూ రచించి పత్రికా సంపాదకత్వము చేసారు. ఆనాటికీ ఈనాటికీ తెలుగు నాటకాలలో లక్ష ప్రతులు అమ్ముడు పోయిన ఘనత వీరి గయోపాఖ్యాన నాటకానికే దక్కింది.

మొక్కపాటి నరసింహశాస్త్రి

బారిష్టరు పార్వతీశం నవలతో తెలుగుదేశాన్ని ఉర్రూతలూగించిన హాస్య రచయిత - బారిష్టరు.

మారేపల్లి రామచంద్రశాస్త్రి

కవితా సమితి, నవలా నాటక సమాజ స్థాపకులు-దేవదాసీలను ఉద్ధరించుటలో ఎన్నో విధాల కృషి చేశారు. ఎన్నో గ్రంథాలు సేకరించారు.

వడ్డాది సుబ్బారాయుడు

భక్త చింతామణీ శతక కర్త-సూక్తిసుధానిధి బిరుద విరాజితులు-వ. సు. రాయ కవి అని ప్రసిద్ధులు.

వావిలికొలను సుబ్బారావు

ప్రసిద్ధకవి-పండితుడు-రామాయణాన్ని తెనిగించిన వారు-పోతనవలె కవితను, భక్తి భావనా ప్రపంచంలో విహరింపచేసి, ధన్యుడైన చరితార్థుడు.

బత్తుల కామాక్షమ్మ

రచయిత్రి - స్త్రీ విద్య విషయంలో ఎంతో సేవ చేశారు. గృహలక్ష్మి స్వర్ణకంకణ బహుమతి గ్రహీత.

Chilakamarti Lakshmi Narasimham

Nationalist and a versatile author wrote novels, plays, essays and edited magazines. Staunch supporter of literary Telugu. His play 'Gayopakhyanam' was so popular that one lakh copies were sold.

Mokkapati Narasimha Sastry

A very great humerous writer who thrilled the Telugu Country with his humerous novel "Barrister Parwatheehsam"—Barrister.

Marepalli Ramachandra Sastry

Founder of Kavita Samiti and Navala Nataka Samajam-Took active interest in anti-natch movement—Collector of very rare books and manuscripts.

Vaddadi Subbarayudu

Author of 'Bhakta Chintamani'. Enjoyed the title of Sukti Sudhanidhi. Popularly known as Vasurayakavi.

Vavilikolanu Subba Rao

A Scholar of repute, who translated Ramayana in Telugu—lived like Potana a true devotee of Rama.

Bathula Kamakshamma

A writer of eminence who received the golden wristlet of "Gruhalakshmi." Devoted to oriental education for women.

దువ్వూరి రామిరెడ్డి

ఉమరుఖయాం, పానశాలలోనించి, కమనీయ పానీయాన్ని, పార్శీలోనుంచి తెలుగుల కందించిన కవికోకిల.

Duvvuri Rami Reddy

The Telugu nightingale that handed out cups of wine of Omarkhayyam from Persian in melodious Telugu.

నాయని సుబ్బారావు

సౌభద్రుని ప్రణయయాత్రతో భావకవిగా ఆధునిక వికాశా ప్రపంచంలో అడుగుపెట్టిన కవి-అజాత శత్రువు - చిరకాలం ప్రధానోపాధ్యాయులుగాను ఆకాశవాణిలోను పనిచేశారు.

Nayani Subba Rao

He came into prominence in the world of Telugu Poetry with his poem "Saubhadra's pilgrimage of love"—served as headmaster and in All India Radio.

నండూరి వెంకటసుబ్బారావు

చాటునున్న ఎంకిని సభకు రాజేసి ఎంకిపాటలలో ఎంకిని సరసురాలిని చేసిన నవ్యసాహితీవేత్త.

Nanduri Venkata Subba Rao

Took out Yenki from rustic surroundings and established her in courts of poets - gave a refinement and delicacy to the rustic Yenki.

బసవరాజు వెంకట అప్పారావు

న్యాయశాస్త్రంలో పట్టభద్రుడైనా సాహిత్య అన్వేషణ ఈయన విధానం-సాహిత్య ప్రయోగాలలో గురజాడకు వారసుడు- వీరిగేయ సంపుటి "బసవరాజు అప్పారావు గేయాలు" యువ రచయితలకు మార్గదర్శియై క్రొత్త పోకడలకు స్ఫూర్తినిచ్చింది.

Basavaraju Venkata Apparao

Although educated in law, literary pursuit was his vocation. Regarded as a successor to Gurazada in literary experiment. A collection of his lyrics is regarded as a model and inspired young writers.

ఏటుకూరి వెంకట నరసయ్య

క్షేత్రలక్ష్మి, మాంచాల కావ్యాలను రచించారు-పండితకవి.

Etukuri Venkatanarasayya

Scholar-Poet-Writer of Kshetra Lakshmi and Manchala.

కనుపర్తి వరలక్ష్మమ్మ

రచయిత్రి-గృహలక్ష్మి స్వర్ణకంకణ గ్రహీత.

Kanuparti Varalakshmamma

Writer-Winner of Golden bracelet of "Gruhalakshmi".

పరవస్తు శ్రీ రంగాచార్యులు

సంస్కృత ఆంధ్ర భాషలలో మహా పండితుడు-విజయ నగర ఆస్థానాన్ని అలంకరించారు.

Paravastu Srirangacharyulu

An eminent scholar in Sanskrit and Telugu from the Vijayanagara Zamindari.

గిడుగు వెంకట సీతాపతి

తండ్రితోపాటు సవర భాషకు లిపిని, వ్యాకరణాన్ని సిద్ధపరచిన పండితుడు-తండ్రిగారి అడుగు జాడలలో, వ్యావహారికభాషా వాదాన్ని, ప్రచారం చేశారు. గొప్పనటుడు-పండితుడు.

Dr. Gidugu Venkata Sitapati

Inventor of script and grammar to the aboriginal savara dialect along with his father, champion of spoken word movement. A great actor.

జయంతి రామయ్యపంతులు

ప్రభుత్వంలో డిప్యూటీ కలెక్టరు పదవినుంచి జడ్జీ అయ్యారు. తెలుగుభాషా కోవిదులు, గ్రాంథిక భాషావాది. ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తును స్థాపించారు. ఆంధ్ర వాఙ్మయ వికాస వైఖరి, డిఫెన్సుఆఫ్ లిటరరీ తెలుగు, ద్రవిడియన్ లెక్సికోగ్రఫీల గ్రంథకర్త. పాఠశాలలలో వాడుక భాషా ప్రవేశానికి వ్యతిరేకి.

Jayanti Ramayya Panthulu

A deputy collector selected to the Judiciary of the Government. A great literate and a staunch supporter of classical Telugu. Established Andhra Sahitya Parishad. Author of "Andhra Vangmaya Vikasa Vykhari", 'Defence of literary Telugu, and 'Dravidian Lexicography' opposed to introduction of colloquial Telugu in Educational institutions.

ఆచంట వెంకటరాయ సాంఖ్యాయన శర్మ

రచయిత-విమర్శకుడు-కవి పండిత పోషకుడు.

Achanta Venkataraya Sankhyayana Sarma

Writer Critic and patron of letters.

జనమంచి శేషాద్రిశర్మ

కావ్యతీర్థ బిరుదాంకితులు - బ్రహ్మాండ పురాణ రచయిత - మహా పండితుడు.

Janamanchi Seshadri Sarma

Titled as "Kavya Teertha"- translated Brahmanda Purana-an eminent scholar.

మేడిపల్లి వెంకట రమణాచార్యులు

కవి, అనేక విస్మృత కావ్యములను తెలుగులోకి తెచ్చిన పండితుడు.

Medipalli Venkataramanacharyulu

A poet. A Scholar that brought to light many a hidden treasure of poetry.

మోటూరు సత్యనారాయణ

మోటూరు సత్యనారాయణ దక్షిణ భారత హిందీ ప్రచారసభా డిండిములు- తెలుగుభాషా సమితి స్థాపకులు- సంస్కృతిని సాహిత్యంతో మేళవించిన ప్రతిభాశాలి-

Moturu Satyanarayana

Herald of Dakshina Bharata Hindi Prachara Sabha - Founder of Telugu Bhasha Samiti- A genious that blended literature with culture.

దాసు శ్రీరామపండితుడు

దేవీ భాగవతకర్త-పండితకవి-బహు గ్రంథకర్త.

Dasu Sreerama Pandit

A Scholar, Poet, Voluminous writer– Poet of "Devi Bhagavatam".

త్రిపురాన వేంకట సూర్యప్రసాదరావు

సంస్కృతాంధ్రాలలో పండితుడు. కవులనాదరించారు— స్వయంగా కవి మొయిలు రాయబారము వీరి ప్రముఖ రచన.

Tripurana Venkatasurya Prasada Rao

A Scholar in Telugu and Sanskrit. A Patron of Poets-His work "Moyilu Rayabaramu" (Message of the clouds) is famous.

పాలగుమ్మి పద్మరాజు

రసాయన శాస్త్రజ్ఞుడు, రచయిత. తెలుగు చిన్న కథకు అంతర్జాతీయ బహుమతి నందుకున్న ప్రథమాంధ్రుడు.

Palagummi Padmaraju

A Chemist and a writer. The first to receive an International award for Telugu short story.

శ్రీ అరిపిరాల విశ్వం

తెలుగులో కవి, విశాల దృక్పథం కలిగిన రచయిత. ఆంగ్ల కవిత్వానికి అంతర్జాతీయ బహుమతి నందుకున్న ప్రథమ భారతీయుడు. తెలుగువాడు.

Aripirala Viswam

A poet in Telugu. A writer with a breadth of vision. The first Indian to receive an International award for English poetry. A Telugu man.

లోకనంది శంకరనారాయణరావు

సారస్వత ప్రియుడు. ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తు ప్రారంభకులలో ముఖ్యుడు.

Lokanandi Sankara Narayana Rao

A lover of literature, one of the Prime members of the formation of Andhra Saraswata Parishat.

కాళోజీ నారాయణరావు

లోకంలోని విషాదాన్ని "నా గొడవతో" నినదించిన ఆర్ద్ర హృదయుడు-ప్రజాకవి-చిరుగాలికికూడ తలవూపే చిగురుటాకులాంటి, మెత్తని వచస్సు, కాలానికి ముందుచూపు 'మానవత, అని నమ్మిన కవి.

చిత్రకారులు

దామెర్ల రామారావు

పాశ్చాత్యుల ప్రకృతి ఆరాధనను, ప్రాచ్యుల భావ పోరకతను జీర్ణించుకున్న ప్రముఖ చిత్రకారుడు. గీతను జీవకళకు రంగును ఘనపరిణామానికి వినియోగించుకుని చిత్రరచనలో ఆంధ్ర సాంప్రదాయాన్ని స్థాపించిన కళా మూర్తి.

సి. యస్. వెంకటరావు

ప్రసిద్ధ చిత్రకారులు-విజయనగర శైలిలో చిత్రరచన గావించిరి. ఆరు బాషలలో అనర్గళ సంభాషణ చేయగల వారు. హాస్య చతురులు-నటులు.

అడవి బాపిరాజు

కొన్నాళ్ళు వకీలుగానూ, కొన్నాళ్ళు ప్రధానా చార్యుడుగానూ, మరికొన్నాళ్ళు పత్రికా సంపాదకుడు గానూ జీవితాన్ని, రచనను, కళాత్మకంగా చేసుకొన్న కళా తపస్వి. ప్రముఖ చిత్రకారుడు, నవలాకారుడు, కవి, రచయిత.

సంగీతకోవిదులు

త్యాగరాజస్వామి

కర్ణాటక సంగీత త్రిమూర్తులలో ప్రసిద్ధులు. ఇరువది నాలుగువేల కృతులు రామాంకితంగా రచించారు. వాటిలో వేయిమాత్రం లభించాయి. ధన నిధులను తిరస్కరించి మోక్షం పొందారు. ప్రతి సంవత్సరం వీరి ఆరాధనోత్సవాలు తిరువాయూరులో జరుగుతాయి.

Kaloji Narayana Rao

A People's Poet who proclaimed eternal grief in his work "Nagodava" (My Turmoil). A poet who believed that humanism is the forerunner of time-As softing word as a tender leaf that swings in a soft waft.

Artists

Damerla Ramarao

An eminent artist, who digested the western nature worship and eastern emotional presentation in painting line for life and colour for depth in painting.

C. N. Venkata Rao

Renowned painter. Belongs to Vijaya-nagar school of painting. Well-versed in six languages. An actor and a humanist.

Adavi Bapiraju

A post graduate in Law; an artist of repute, a poet and a novelist. Worked as Principal, Andhra Jateeya Kalasala, Machili-patnam and was editor of 'Meezan' Hyderabad.

Musicians

Saint Tyagaraju

Famous among the trinity of Karnatak music. Wrote 24,000 devotional songs on Rama but only 1000 are available. Spurned riches and attained salvation. His anniversary is celebrated every year at Tiruvayur.

నందిగానం వెంకయ్యగారు

తల్లి ప్రోత్సాహంతో, తిరువయ్యారు చేరి, మహా వైద్యనాథయ్యర్ శిష్యరికంలో, గానకళా రహస్యాలన్నిటినీ నేర్చి బొబ్బిలి ఆస్థాన విద్వాంసులై, అప్పటికే ప్రసిద్ధులైన తుమురాడ సంగమేశ్వర శాస్త్రిగారికి గురువులైన మహా సంగీత విద్వాంసులు.

తుమురాడ సంగమేశ్వరశాస్త్రి

వీణా వాదనంలో పుంభావ సరస్వతి - పరమవైష్ణవుడు - మైసూరు మహారాజా సభలో వీణ వాయించి, రాగ రాగిణీ దేవతలను రూపుకట్టించిన అపర తుంబురుడు - విశ్వకవి రవీంద్రునిచే ఆహూతుడై, విశ్వభారతిని సంగీత మయంచేసిన సలలిత నాదబ్రహ్మ. వీణను నిలబెట్టి వీణా పటిమను ప్రపంచానికి చాటిన సంగీత స్రష్ట.

సుసర్ల దక్షిణామూర్తిశాస్త్రి

త్యాగరాజు ప్రశిష్యుడు - ఎందరో శిష్యులకు ఆ సంప్రదాయాలలో రూపొందించినారు. పారుపల్లి రామకృష్ణయ్యగారు ఈయన ప్రధాన శిష్యులు.

గరికిపాటి కొత్తయ్య దేవర

ఈయన గాయకులు, సంగీత శాస్త్రవేత్త. వందలాది శిష్యులకు శాస్త్రీయ సంగీతంలో శిక్షణ నిచ్చారు. వయోలిన్ వాద్యంలో నిష్ణాతులు.

రాళ్ళపల్లి అనంతకృష్ణ శర్మ

సంస్కృత, ప్రాకృత, ఆంధ్ర భాషలలో గొప్ప పరిజ్ఞానముకలవాడు. సంగీత, సాహిత్యాలలో సమాన ప్రతిభావంతులు-యోగి వేమనపైన, అన్నమాచార్యులపైన వీరు చేసిన పరిశోధన అమూల్యమైనది. హాలుని 'గాథా సప్తశతి'ని తెనిగించారు. గొప్ప గాయకులు.

Nandiganam Venkayyagaru

Greatest Telugu musician who learnt the intricacies under the tutelage of Maha Vaidyanatha Iyer of Tiruvayyar encouraged by his mother. Settled down as the court musician of Bobbili Estate. The already famous Tumurada Sangameswara Sastry became his disciple.

Tumurada Sangameswara Sastry

A male version of Muse Saraswati in playing Veena. The maestro that gave the audio form to Raga and Ragini as divine forms. Invited by Tagore he made Viswa Bharati reverberate with lilting Celestial Music from his Veena. He recreated music establishing Veena and playing it in a vertical style.

Susarla Dakshinamurty Sastry

The grand disciple of Tyagaraja who trained many a talented musician-Parupally Rama Krishnayya was his famous disciple.

Garikipati Kothaiah Devara

A musician and musicologist from Machilipatnam. Trained hundreds of disciples in classical Music. An expert on Violin.

Rallapalli Anantakrishna Sarma

A Proficient scholar in Prakrit, Sanskrit and Telugu. Eminent musicologist - A great researcher - on Vemana and Annamacharya. Translated Gadha-Saptasati-Renowned musician.

వీణ వెంకట రమణదాసు

ఆనువంశికంగా వచ్చిన విద్య వీణా వాదనం. సితారు, రుద్ర వీణ వాయించుటలో దిట్ట. 'వీణా రహస్య ప్రకాశిక' కర్త.

Veena Venkata Ramana Dasu

Expert Veena player and musicologist. Secured mastery on Sitar and Rudra Veena. Author of 'Veena Rahasya Prakasika'.

బలిజేపల్లి సీతారామ శాస్త్రి

రాబోయే రాగ ఘణతులను ఆనాడే ఊహించి, ప్రజలను రంజించిన గాయకశిఖామణి.

Balijepalli Sitarama Sastry

A great vocalist of vision who foresaw the would be trends and entertained the Public with those nuances.

తాడిగడప శేషయ్య

సుప్రసిద్ధ కర్నాటక సంగీత గాయకులు, స్వర ప్రస్తారాన్ని రాగభావంతో మేళవించిన మేధావి.

Tadigadapa Seshaiah

Famous Vocalist in Karnatak music-An intellectual that blended the tonal notes with an expanse in tune with the mood of the melody.

పారుపల్లి రామకృష్ణయ్య

శాస్త్రీయగాత్ర సంగీతమునందు ప్రముఖుడు. సుసర్ల దక్షిణామూర్తిశాస్త్రిగారి శిష్యుడు. గాయక సార్వభౌమ బిరుదాంకితుడు. అనేక నగరాలలో కచేరీలు చేశారు. వీరి గానాన్ని మదరాసు, హైదరాబాదు, విజయవాడల నుండి ప్రసారంచేశారు. శ్రీ బాల మురళీకృష్ణ వీరి ప్రియశిష్యుడు.

Parupalli Ramakrishnaiah

An eminent exponent of classical Vocal music. A disciple of Susarla Dakshinamurthy Sastry. Gave performances in several places. His programmes were broadcast from Madras, Hyderabad and Vijayawada. Balamurali Krishna is his disciple.

దాలిపర్తి పిచ్చిహరి

నాదస్వరంలో నాద బ్రహ్మాన్ని వినూత్నరీతులలో ఆవిష్కరించిన అమరగాన కళామూర్తి, బ్రాహ్మీముహూర్తంలో మేల్కొని 44 రాగాలను అనునిత్యం సాధన చేసిన సంగీత తపస్వి – అమరుడు.

Daliparti Pichhi Hari

A musician of Nadaswaram who created an audio image of divinity with his playing the instrument and created immortal music. A devotee of the Muse of music and practised forty four melodies every day during the divine early hours of the day-An immortal penitent.

ద్వారం వెంకటస్వామి నాయుడు

ఫిడేలు నాయుడని ప్రసిద్ధి - వాయులీనం పాశ్చాత్య వాద్యమైనా, దానిని కర్ణాటక బాణీలలో కమనీయంగా మలచి, నాదబ్రహ్మ సాక్షాత్కృతిని చేసుకున్న కారణ జన్ముడు.

Dwaram Venkataswami Naidu

He was responsible for subordinating Voiline a Western musical instrument into producing mellifluous melodies of Karnataka music with his deft handling imbibing divinity to the notes famous as fiddele Naidu.

విస్సా అప్పారావు

భౌతికశాస్త్రంలో అనేక సంవత్సరాలు ఆచార్యత్వం వహించి, సంగీత, నృత్య సాంప్రదాయాలపై అశేష కృషి చేశారు. క్షేత్రయ్య రూపకల్పన చేయించి, క్షేత్రయ్య పదాలను, త్యాగరాజ కృతులను స్వరపరచి ప్రచురించారు.

Vissa Apparao

Although was a Professor of Physics for a long time, he has done commendable work on classical music and dance. Responsible for the portrait of Kshetrayya and published songs of Tyagaraja and Kshetrayya with musical quotations.

అరిపిరాల సత్యనారాయణమూర్తి

సంగీత శాస్త్రార్ణవాన్ని మథించి అమృతప్రాయము లైన బహుళ గ్రంథాలను తెలుగులో సుబోధకంగా రచించారు. ప్రముఖ వాయులీన విద్వాంసులు. భారతాధ్యక్షుని బహుమతిని పొంది స్వేచ్ఛా పౌరపత్యంగల, ఏకైక తెలుగు కళాకారుడు.

Aripirala Satyanarayanamurthy

Wrote in easy Telugu, many works on music charming that ocean - A Violinist of repute - The soul Telugu artiste with free citizenship with the President's award.

షేక్ చిన మౌలానా

ప్రముఖ నాదస్వర విద్వాంసుడు.

Shaik China Moulana

A great Nada-Swara- Vidwan.

ఈమని శంకరశాస్త్రి

సంగీతానికి మూలమైన వేదపన్నాలను వీణపై పలికించిన వీణాతత్వవేత్త-వీణ గొప్పతనాన్ని ప్రపంచానికి చాటిన తెనుగువాడు.

Emani Sankara Sastry

A player of Veena who produced the source of music-The Vedic Hymns, on the Veena and resurrected the stature of music - A Telugu son who established the great men of Veena in the world.

మంగళంపల్లి బాలమురళీకృష్ణ

పదేళ్ల పిన్నవయస్సులో త్యాగరాజ సమాధివద్ద తలలుపండిన పండితులను పరవశింపచేసిన గాన కళాకోవిదుడు. వాగ్గేయకారుడు, కళాప్రపూర్ణ బిరుదాంకితుడు.

M. Balamurali Krishna

A musical prodigy that sang over the heads of reputed musicians at the tender age of ten at Tiruvayur. Composer - musician. Conferred an honorary Doctorate in letters.

ధర్మాల రామమూర్తి

మృదంగ తత్వంపైన సమగ్రమైన పరిశోధనా గ్రంథాన్ని రచించారు. మృదంగ విద్వాంసుడు.

Dharmala Rama Murthy

A scholar on playing the one piece Indian drum "Mrudangam". The author of a comprehensive work on the significance and philosophy of the divine instrument "Mrudangam".

సమ్మెట అంబాప్రసాద్

పాశ్చాత్య వాద్యవిశేషం-హార్మోనియాన్ని భారతీయ సంగీతానికి అతిసున్నితంగా మలచిన నిపుణుడు-ఆకాశవాణి నిషేధించిన ఈ వాద్యాన్ని తిరిగి ప్రతిష్ఠించిన కీర్తి ఈయనదే.

S. Amba Prasad

He moulded the western instrument Harmonium into playing Indian Music with a delicacy, that is his success. His efforts in re-introducing the harmonium into Akasavani are beyond praise.

ఘంటసాల వెంకటేశ్వరరావు

తన కంఠశాల లోగిళ్ళలోంచి అపూర్వ, అపవర్గ ద్వారాలను తెరచిన అమరగాయకుడు-చివరి ఊపిరినిగూడ చిరుపాటగాచేసి గుండె ఖాళీచేసి, వెళ్ళిపోతూ, పాటలోని మధురిమని, మధురిమలోని దివ్యత్వాన్ని, మనకు మిగిల్చిన అమరగాయకుడు.

Ghantasala Venkateswara Rao

Through the threshold of his voice opened a new Vistas of heavenly splendour. He created the swan song out of his last breath. The memory and experience of his nectar like music still flows through the fringes of eternity.

శ్రీమదజ్జాడ ఆదిభట్ల నారాయణదాసు

అజ్జాడ స్వగ్రామం - ఆదిభట్ల ఇంటిపేరు - సంగీత సాహిత్యాలలో నిధి-హరికథా పితామహుడు-షేక్స్పియర్ మహాకవి రచించిన 32 నాటకాలను అచ్చతెనుగులో కనువ

Adibhatla Narayanadasu

Ajjada is his place of birth. Surname is Adibhatla. Expert in music and literature. Doyen of Harikatha (Divine story telling) translated all the 32 works of Shakes-

దించిన మహాకవి. 'ఉమర్ ఖయాం', 'రుబైయా' లను పార్శీకభాష నుంచి అచ్చ తెనుగులోనికి అనువదించారు. హరికథయే నారాయణదాసు-నారాయణదాసే హరికథ.

peare into Telugu-Translated into pure Telugu 'Omar Khayam' from Persian original-Harikatha is Narayandas and Narayandas is Harikatha.

కోడమగుల్ల జగన్నాథాచార్యులు

నిజాం రాష్ట్రపు నారాయణదాసు. చతుర్భాషా కోవిదులు - కథాగానంతో కైవల్యాన్ని చేరిన యోగి—

Kodamagulla Jagannadhacharyulu

Narayanadas of Nizam's Dominions-learned in four languages-A modern saint who attained salvation with devotional singing.

పాతూరి మధుసూధనరావు

హరికథా గానంలో సిద్ధహస్తుడు.

Paturi Madhusudhana Rao

A great expert in Harikatha.

చింతా వెంకట్రామయ్య

కూచిపూడి నృత్య నాటకాలను వినాయకచవితి పందిళ్ళలో వేయిస్తూ కూచిపూడి నృత్య ప్రత్యేకతను నిలబెట్టి, నృత్యనాటకాలను ప్రదర్శింపచేసిన ప్రసిద్ధ కూచిపూడి నాట్యాచార్యులు.

Chinta Venkata Ramayya

A distinguished Kuchipudi dance master who retained the purity of Kuchipudi dance-Even though the dance dramas were presented in the market place pandals of 'Vinayaka Chaviti'.

వేదాంతం లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రి

కూచిపూడి నృత్య సాంప్రదాయంలో పండితులు, ప్రామాణికులు, భామాకలాపంలోను, ఇతర శాస్త్రీయ నృత్యాలలోను సాటిలేని మేటి. నేటి నర్తకులు వారిని తమ గురువుగా చెప్పుకొని గర్విస్తారు.

Vedantam Lakshminarayana Sastri

A famous scholar an authority and expert of kuchipudi dance. Expert in Bhamakalapam and other classical items claimed as the Guru by many a classical dancer of kuchipudi style.

నటరాజ శ్రీ రామకృష్ణ

విస్మృతమైన నాట్య రీతులను పునరుద్ధరించి నాట్యానికి భాష్య వ్యాఖ్యానం చేసినవాడు.

Nataraja Sri Ramakrishna

Revived many a forgotten style of dance-An able commentator and demonstrator and teacher of dance.

గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావు

పత్రికా రచయిత-గ్రంథాలయోద్యమ నిర్మాతలలో ఒకరు.

అయ్యంకి వెంకటరమణయ్య

భారతదేశంలో, గ్రంథాలయోద్యమానికి పితామహులు—పంజాబులో మొట్టమొదటి గ్రంథాలయోద్యమం సభను నిర్వహించారు.

కోదాటి నారాయణరావు

గ్రంథాలయోద్యమ నిర్మాత, గాంధీ మార్గగామి. న్యాయవాది. వక్త. నిరాడంబరుడు.

వట్టికోట ఆళ్వార్‌స్వామి

దేశోద్ధారక గ్రంథమాల స్థాపకుడు. విప్లవాన్ని విశ్వసించిన జాతీయవాది. నిజాం రాష్ట్రంలో అనేక గ్రామాలలో గ్రంథాలయాలు నెలకొల్పిన దేశాభిమాని - వెట్టిచాకిరీ యితివృత్తంపై నవలలు వ్రాసిన వారిలో ప్రథముడు.

వేమవరపు రామదాసు పంతులు

వృత్తిచేత ప్లీడరు. సహకారోద్యమ వ్యాప్తికై చాల శ్రమపడ్డారు. సహకార విషయాలలో ప్రామాణికుడు. లండనులో జరిగిన అంతర్జాతీయ సహకార సమ్మేళనానికి భారత ప్రతినిధి.

నరసింహ దేవర సత్యనారాయణ

సహకారోద్యమ సారథి—జాతీయవాది.

Gadicherla Hari Sarvottama Rao

A great journalist- Builder of library movement.

Ayyanki Venkata Ramanaiah

A pioneer of the library movement in India-Conducted the first all India library movement in Punjab.

Kodati Narayana Rao

A builder of Library movement. Follower of Gandhi. An orator, lawyer and a model of simplicity.

Vattikota Alwarswamy

Founder of Desoddharaka grandhamala, a nationalist who believed in revolution, a Patriot who established Libraries in many villages in Nizam's state, a first novelist who wrote on feudal background.

Vemavarapu Ramadasu Pantulu

An eminent lawyer by profession. Worked incessantly for the expansion of co-operative movement. Regarded as an authority on Co-operative movement. Represented India in the International Co-operative Congress at London.

Narasimha Devara Satyanarayana

Pioneer of Co-operative movement, staunch Nationalist.

ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యులు

ఈయన గొప్ప నటుడు, నాటక రచయిత. ఆంధ్ర నాటక పితామహుడు. 28 నాటకాలు వ్రాశారు. వీటిలో 2 కన్నడంలోనూ 1 ఇంగ్లీషులోనూ వ్రాసారు. 'చిత్ర నళీయం', 'సారంగధర' నాటకాలు ప్రసిద్ధాలు. తెలుగు నాటకరంగంలో మొదటి విషాదాంతం గల నాటకం సారంగధర. తెలుగు నాటకాలలో పాటలను మొట్టమొదట ప్రవేశపెట్టారు.

Dharmavaram Ramakrishnamacharyulu

A great dramatist and actor. Regarded as the father of Telugu drama. He wrote 28 plays. Most of them in Telugu, 2 in Canarese and 1 in English. His plays 'Chitranaleeyam' and 'Sarangadhara' are famous. The latter is the first tragedy on Telugu stage. First to introduce songs in Telugu plays.

హరిప్రసాదరావు

వీరు ఆంధ్రపితామహులు. గుంటూరు ఫస్టు కంపెనీలో నాయక పాత్రలు ధరించేవారు. హరిశ్చంద్ర, సారంగధర, దుర్యోధన, నల, బాహుక ల పాత్రలకు ఈనాటికీ పేరిదే ఒరవడి.

Hari Prasada Rao

Regarded as the father of acting. Associated with the first Company of Guntur. His famous roles are Harischandra, Sarangadhara, Duryodhana, Nala and Bahuka.

తాడిపర్తి రాఘవాచార్యులు

బళ్ళారిలో న్యాయవాది. ప్రథమంగా అంతర్జాతీయ ఖ్యాతిగాంచిన షేక్స్పియర్ నాటక, నటులలో నటుడు. నేత్రాన్ని కూడ నటవిద్యకు మూలధనంగా చేసిన మహా నటుడు - హిరణ్యకశ్యప - చాణక్య - పఠాన్ పాత్రపోషణకు తనకు తానేసాటి.

T. Raghavacharyulu

A Lawyer from Bellari, originally a Shakespearean actor who earned his reputation abroad and an eminent actor who knew the use of his asset the 'eye'. Reputed for his portrayal of Hiranyakasyapa, Chanakya, Ramadas and Pathan.

ఈమని లక్ష్మణస్వామి

హిందీ భాషా విశారదుడు – నాటక రచయిత - 1884 లో బందరులో "నేషనల్ థియేటరు" స్థాపించి హిందీ నాటకాలలో నటించి బిపిన్‌చంద్రపాల్ వంటి దేశ నాయకుల మెప్పుపొందిన తెలుగువారి మేటి హిందీనటుడు.

Emani Lakshmanaswamy

A scholar in Hindi and wrote plays in that language-started the "National Theatre" at Machilipatnam in 1884. An excellent actor-Hero of Hindi plays and won the admiration of the famous leader Bipinchandrapal.

యడవల్లి సూర్యనారాయణ

దుష్యంతుడికి బంగారు కిరీటం, సత్యవంతుడికి వెండి గొడ్డలిని ప్రజలనుండి బహూకృతి పొందిన మహానటుడు– సంస్కృత శ్లోకాలను తెలుగు పద్యాలను సుబోధకంగా పఠించిన నేర్పరి.

బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతం

ప్రసిద్ధ నాటకకర్త, ప్రసిద్ధిచెందిన హరిశ్చంద్ర, బుద్ధిమతీ విలాసం, సాత్రాజీతీయం, వీరి నాటకాలు. నటులు. నాటకాలలోను, సినిమాలలోనూ పాత్రలు ధరించారు. సినీ రచయిత.

అద్దంకి శ్రీరామమూర్తి

పద్యానికో రాగాన్ని ఎన్నుకొని, పద్య, రాగ, భావాలను అనుసరించి నటించడంలో నేర్పరి-ఆయన ధర్మ రాజు, దశరథ పాత్రలు మరపురానివి. సినిమాలలోకూడ నటించాడు.

గోవిందరాజుల సుబ్బారావు

వృత్తిచేత వైద్యుడు, ప్రవృత్తిచేత మహానటుడు, ఈర్ష్యా, అసూయలకు అతీతుడు. అనేక ప్రముఖ నటులకు శిక్షణ నిచ్చిన మహామేధావి. ఇటు నాటక రంగంలోను, అటు సినిమారంగంలోను అసమాన నైపుణ్యాన్ని ప్రదర్శించిన సవ్యసాచి-మహామనీషి.

కపిలవాయి రామనాథశాస్త్రి

పద్యానికి ఒక ప్రత్యేక బాణిని సృష్టించి పద్య పఠనకు మార్గదర్శకుడైనాడు - గ్రామఫోను రికార్డులలో ఆయన పాడిన పాటలు ఈనాటికీ అజరామరాలు-నేటి గాయక, నటులకు మాతృకలు.

Yadavalli Suryanarayana

Honoured by the people with a gold crown for Dushyanta and a silver axe for Satyavan. An adept in rendering the Sanskrit slokas and Telugu verse with equal facility and knowledglbility to the unlearned-An unparalleled actor.

Balijepalli Lakshmikantam

Famous dramatist, who wrote the popular play 'Harischandra', 'Buddhimati Vilasam' and 'Satrajitiyam'. Actor. Played in his plays and in the films, wrote scripts and dialogues for them.

Addanki Srirama Murthy

An expert in selecting a melody for a verse and blending their souls into one, and acted his roles to perfection. Unforgettable in his roles of Dharma Raja and Dasaratha-Acted in films too with distinction.

Govindarajula Subba Rao

Professionally a great medical man by adoption a great actor who is beyond jealousy and prejudice-An intellectual who trained many a famous actor of his times. Equally proficient in acting on the stage and the screen. A great humane soul.

Kapilavayi Ramanatha Sastry

Evolved a special style for rendering words and is the ideal for succeeding generations-The verses and songs of his in gramophone records are even alive today. They are the models to the modern actors in musical plays.

జొన్నవిత్తుల శేషగిరిరావు

ఆంధ్ర గంధర్వ అన్నది బిరుదు. తన అమరగానంతో అనేక రంగస్థల పాత్రలను నిర్వహించి 'సక్కు-బాయి' లో పాండురంగడుగా అశేష కీర్తి ఆర్జించారు.

Jonnavittula Seshagiri Rao

His title was Andhra Gandharva. He has successfully played many roles on the stage, with his melodious music. Most famous as Panduranga in Sati Sakku Bai.

బెల్లంకొండ సుబ్బారావు

వృత్తిచేత వకీలు–అభినయ సంపత్తిచేత నటుడు–పాండవ నాటకాలలో కృష్ణ పాత్రకు ఎన్నదగిన వారిలో ముంజులూరి కృష్ణారావు తరువాతివాడు–పద్యాని కొక ప్రత్యేక బాణి–మీసాలతో కృష్ణపాత్ర ధరించి, కృష్ణునకు మీసాలు ఉన్నవా? లేవా? అనే సమస్యను సృష్టించాడు–గొప్పనటుడు.

Bellamkonda Subba Rao

Vakil by vocation-An artist by acting-He is only second to Munjuri Krishna Rao- possessed an individual style in rendering verse-He provided a bone of contention whether Krishna had moustache or not - by donning Krishna's role with his natural Moustache -whatever that be a great actor.

స్థానం నరసింహారావు

స్త్రీ పాత్రలను స్త్రీలకన్న మిన్నగా నటించగల మహానటుడు. శృంగార నాయిక పాత్రలలో గణనీయుడు- సరళవాగ్ధి- ఈయన సత్యభామ, చిత్రాంగి పాత్రలు తరువాతి వారికి ఒరవడులు- ఆయన మీరజాలగలడా- బాణి ఈనాటికీ అదే- నటకావతంసుడు- రంగస్థల నటులలో ఏకైక పద్మశ్రీ.

Stanam Narasimha Rao

A great actor who played women roles with a better accent than women - great in playing amorous heroines. A gifted speaker. His roles "Satya Bhama, Chitrangi" are ideals to the succeeding generations. His style of singing song "Meerajalagalada" is still followed - A topping stage actor and the first Padmasri among actors.

బండా కనకలింగేశ్వరరావు

ప్రముఖ రంగస్థల నటుడు- 'గుత్తివంకాయ కూర' పాటకు ప్రసిద్ధి- సినీ నటుడు- కూచిపూడి నృత్యానికి కొత్త రూపాన్ని పూర్వస్థాయిని చేకూర్చడంలో వీరు సల్పిన కృషి చిరస్మరణీయమైనది.

Banda Kanakalingeswara Rao

A famous artist - Reputed for his song 'Gutti Vankaya kura' - A film artiste also- His efforts in resurrecting Kuchipudi Dance giving it a new stance and establishing the former status to this dance-Have to be perpetually remembered by Kuchipudi dancers and lovers of art.

కళ్యాణం రఘురామయ్య

ఈలపాట రఘురామయ్యంచే తెలుస్తుంది– ఊపిరిని రాగంగా మలచిన సంగీత నటుడు– శరీరాన్ని 74 పళ్ళ వరకు అదుపులో పెట్టుకున్న, తల నెరవని, తల వండిన నటుడు... గానలోలుడు– వందకుపైగా సినిమాలలో నటించాడు– వలపు తేనియలూరిన వనజ వీపు– చెవులలో మారు మ్రోగుతూనే ఉంటుంది.

K. Raghuramaiah

A great exponent of finger flute with no parallel - An artist who has moulded stage music into divine inspiration and established that music itself is acting-A ripe youth of 74 in physique and voice-Actor with supernal voice and celestial melody - starred in over hundred films - His poem in "Gollabhama" continues to linger in our memory.

ప్రొ. వి. చంద్రశేఖరం

భగవంతుడు ప్రసాదించిన ఒక్కరూపాన్ని అనేక రూపాలతో అద్వైతం పొందిన అద్వితీయ రూపకల్పనా యోగి.

Prof. V. Chandrasekharam

With the aid of the God given figure, identified in portraying many a form, like an Actor-saint.

నేరెళ్ల వేణుమాధవ్

ధ్వన్యనుకరణ ప్రవీణుడు.

Nerella Venu Madhav

An expert in mimicry.

రఘుపతి వెంకయ్య

ఛాయాచిత్ర గ్రహణంలోనూ, చలనచిత్ర రంగంలోనూ తెలుగువారిలో ప్రథముడు– పాశ్చాత్యులను తలదన్నిన మేటి ఛాయాగ్రాహకుడు.

Raghupathi Venkayya

The first among Telugus in Photography and Cinematography - A photographer who excelled Westerners.

రఘుపతి ప్రకాశ్

చలనచిత్ర నిర్మాణంలో, ఇంగ్లండులోనూ, అమెరికాలోనూ శిక్షణపొంది తమ తండ్రిగారైన రఘుపతి వెంకయ్య గారితో కలసి 1920లో మొట్టమొదటి మూకీ చిత్రాలను నిర్మించారు— ప్రముఖ దర్శకులు, సి. పుల్లయ్య, వై. వి. రావుగారలు, వీరివద్ద శిక్షణ పొందారు.

Raghupathi Prakash

Was trained in England and USA in cinematography-produced first silent movies in 1920 along with his father R. Venkaiah—late C. Pullaiah and Y.V. Rao were trained by him.

బి. యన్. రెడ్డి

కళనూ, వాస్తవికతనూ, ఆదర్శాన్నీ మేళవించి సినిమాను కళగా కూర్చిదిద్దిన ఆదర్శ దర్శకుడు. సహృదయుడు- పద్మభూషణ బిరుదాంకితుడు.

B. N. Reddy

The general director who rendered Cinema art as a confluence of art, reality and idealism. Amiable by disposition conferred " Padma Bhushana".

ఘంటసాల బలరామయ్య

ప్రతిభా ఫిల్మ్స్‌తో ప్రతిభ నార్జించిన దర్శక నిర్మాత.

Ghantasala Balaramaiah

Producer - director - Earned reputation through Pratibha films.

వేదాంతం రాఘవయ్య

కూచిపూడి నాట్యకళలో నిష్ణాతుడై, సినీరంగంలో దిగ్దర్శకుడైన ప్రతిభాశాలి.

Vedantam Raghavaiah

Besides being a very great exponent of Kuchipudi style of Dance, he also carved for himself a great niche as an eminent director of films.

శ్రీమతి రామతిలకం

విశిష్టమైన గానపంపత్తిగల నటి. ఈమె సత్యభామ, యశోద పాత్రలు మరపురానివి.

Smt. Ramatilakam

An actress with a gifted voice-Her roles of Satyabhama, and Yasoda are still remembered-The verse "Kalayo Vaishnava Mayayo" reverberates in the ears of those who heard her.

వేమూరి గగ్గయ్య

పౌరాణిక దుష్టపాత్రలను పోషించడంలో నిపుణుడు—శరీరం చిన్నదైనా శారీరం బృహత్తరం—యమ- కంసపాత్రలలో అద్వితీయుడు.—సినిమా, నాటక రంగాలలో నిష్ణాతుడు.

Vemuri Gaggayya

Playing mythological Villain's roles with deftness-normal in Physique but expansive in Voice-Has no parallel in playing "Yama and Kamsa"-Equally efficient on the stage and screen.

పసుపులేటి కన్నాంబ

ప్రముఖ రంగస్థలనటి. గాయని. టాకీయుగంలో వివిధ నాయిక పాత్రలు నిర్వహించారు.

Pasupuleti Kannamba

A singer and famous stage artiste. She played many heroine roles in films.

సర్ ఆర్థర్ కాటన్

ఈయన తెలుగుదేశాన్ని భారతీయ ధాన్యా గారంగా మార్చిన మేధావి. గోదావరి ఆనకట్టను కట్టించారు. కృష్ణా ఆనకట్టను రూపొందించారు.

యల్లాప్రగడ సుబ్బారావు

జీవ రసాయనిక శాస్త్రములో ప్రపంచ ప్రఖ్యాతి నందిన మహాపురుషుడు. లెడర్లే ఔషధ సంస్థకు పర్యవేక్షకుడుగా నుండెను.

మోక్షగుండం విశ్వేశ్వరయ్య

విశ్వవిఖ్యాత ఇంజనీరు. మైసూరు దివానుగా నీటిపారుదలలోను జలవిద్యుత్ విషయాలలోను సాటిలేని మేటి.

ఆచంట లక్ష్మీపతి

ఆయుర్వేదాన్ని పునరుద్ధరించిన మహానీయులలో ఒకరు. అకళంక దేశభక్తుడు-సంస్కర్త.

దివి గోపాలాచార్యులు

ఇరవయ్యో శతాబ్దపు తొలి రోజులలో ఆయుర్వేద వైద్యవిధానానికి పట్టుగొమ్మ. చరక, సుశ్రుత ఆదిగ్రంథాలకు తెలుగు వ్యాఖ్యానం రచించినారు. ఆయుర్వేద విద్యా ప్రోత్సాహానికి భూరివిరాళాలిచ్చారు. పాశ్చాత్య పద్ధతిలో ఆయుర్వేద నుండులపై పరిశోధనచేసి వాటిలోని పాళ్ళను సిద్ధాంతీకరించారు.

డా. సూరి భగవంతం

ప్రపంచ ప్రఖ్యాత శాస్త్రవేత్త. అనేక ఉన్నత పదవులను అవలంబించిన మేధావి.

Sir Arthur Cotton

The architect of the Telugu Country becoming the granary of India. He constructed the Godavari anicut and planned the Krishna anicut.

Yellapragada Subba Rao

Achieved world fame in Bio-Chemistry. Was the Director of Leaderlie, a Pharmaceutical firm.

Mokshagundam Visweswaraiah

World famous Engineer. Diwan of Mysore. Expert in Hydraulics and Hydro Power.

Achanta Lakshmipathi

One of the revivers of Ayurveda. Nationalist, Reformist.

Divi Gopalacharyulu

Promoter of the cause of Indian system of Medicine (Ayurveda) in early twentieth century. Wrote Telugu Commentary for Sanskrit works, Charaka and Susruta. Donated large sums of money for promotion of Ayurveda—Carried on research in standardising indigenous drugs and medicines.

Dr. Suri Bhagavantam

World famous Scientist. Served in various high posts.

డా. వై. నాయుడమ్మ

చర్మ పరిశోధనలో అంతర్జాతీయ ఖ్యాతి గడించారు. అనేక ఉన్నత పదవులను అలంకరించారు.

Dr. Y. Nayudamma

An international authority on Leather processing—Held eminent positions.

నూతక్కి భానుప్రసాదరావు

ప్రఖ్యాత అణుశాస్త్రవేత్త, భారతదేశపు అణుయుగ కర్తలలో ఒకరు.

Nutakki Bhanu Prasada Rao

Famous Atomic Scientist—Put India on the world map of Atomics.

అయ్యగారి రామమూర్తి

దేశంలో మొదటి పరికరాల సంస్థని స్థాపించిన మహనీయుడు (ఆంధ్ర సైంటిఫిక్ కంపెని, మచిలీపట్టణము).

Ayyagari Ramamurthy

Pioneer industrialist in the manufacture of scientific equipment—(Andhra Scientific Co., Machlipatnam).

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు

కొద్ది జీతంతో జీవితం ప్రారంభించి, అమృతాంజనంతో అపార ధనార్జనచేశారు. ఆంధ్రాభ్యుదయంకోసం, ఆంధ్రరాష్ట్ర సిద్ధికోసం, ఆంధ్ర పత్రిక స్థాపించారు. ఈవిలో 'విశ్వరూప', అమృతాంజనం, ఆంధ్ర పత్రికలతో నాగేశ్వర రావుగారికి అవినాభావ సంబంధం.

Kasinadhuni Nageswara Rao Pantulu

Started humbly and became rich with his patent 'Amrutanjan.' Founder of Andhra Patrika. Liberal with donations. Staunch supporter of separate Andhra State and Promoter of Andhra Maha Sabha. Amrutanjan, Andhra Patrika and he were inseparable.

సి. వై. చింతామణి

ప్రముఖ ఆంగ్ల పాత్రికేయుడు. విశాఖపట్నం, మద్రాసు, బొంబాయి, లక్నో, అలహాబాదు నగరాలలో ఆంగ్ల పత్రికలకు సంపాదకులు. 16 సంవత్సరాలు "సంయుక్త రాష్ట్రాల" శాసన సభ్యులు. 2 ఏళ్లు విద్యా, పారిశ్రామిక మంత్రి. లండన్‌లో మొదటి రౌండ్ టేబిల్ సమావేశానికి హాజరైనారు. ఉత్తర హిందూస్థానంలో ఆంధ్రుల సంపాదకీయనైపుణ్యాన్ని నెలకొల్పారు.

C. Y. Chintamani

An eminent English Journalist. Edited papers at Visakhapatnam, Madras, Bombay, Lucknow and Allahabad. Established a reputation for Andhras in English Journalism in North India. Member of State Legislature of United Provinces for 16 years and was Minister of Education and Industry for 2 years. Attended 1st Round Table Conference in London.

ముట్నూరి కృష్ణారావు

ఈయన రఘుపతి వేంకటరత్నం నాయుడుగారి శిష్యులు. బ్రహ్మ సమాజంలోను ఆధ్యాత్మిక విషయాలలోను ఆసక్తులు. మచిలీపట్నం నుంచి వెలువడే ప్రజాభిమానంగల వారపత్రిక "కృష్ణాపత్రిక"కు నలభై సంవత్సరాలు సంపాదకత్వం నిర్వహించారు.

కవుతా శ్రీరామ శాస్త్రి

శారద అనే మాసపత్రికను స్థాపించారు — గొప్ప వక్త.

కోటంరాజు పున్నయ్య

ఉన్నత విద్యాభ్యాసం లేకుండానే మద్రాసులో ఆంధ్ర దినపత్రికకూ, ఇంగ్లీషు వారపత్రికకూ, సంపాదకులుగా ఉన్నారు. కరాచీలోని 'నూకైమ్సు' సంపాదకులుగా ఆహ్వానింపబడి 'సింద్ అబ్జర్వర్' కు సంపాదకులుగా స్థిరపడి కీర్తి నార్జించారు. కరాచీలో ఒక ప్రాంతానికి "పున్నయ్యపూర్" అని పేరు.

ఖాసా సుబ్బారావు

ప్రపంచ ప్రఖ్యాత పత్రికా రచయిత - వ్యక్తియే ఒక మహా సంస్థగా జీవించిన మహనీయుడు.

యం చలపతిరావు

ప్రపంచ ప్రఖ్యాత ఆంగ్లపత్రికా రచయిత, నేషనల్ హెరాల్డు సంపాదకులు, సర్ సి. వై. చింతామణిగారి శిష్యులు.

చల్లా శేషగిరిరావు

ప్రఖ్యాత ఆంధ్రపత్రికా సంపాదకుడు.

Mutnuri Krishna Rao

A disciple of Sri R. Venkataratnam Naidu. Inclined favourably to Brahmo Samaj and Philosophical subjects. Editor of "Krishna Patrika" a much read weekly from Machilipatnam for forty years.

Kowta Sri Rama Sastry

Established the first literary monthly Sarada—good orator.

Kotamraju Punnayya

Without higher education he was an editor of "Andhra Patrika" daily, a weekly "Humanity" at Madras. Was editor' "New Times" Karachi and became the editor of a daily 'Sind Observer'. A locality in Karachi was named after him.

Khasa Subba Rao

World famous journalist- lived like an institution.

M. Chalapati Rao

Internationally famous journalist - Editor of National Herald. Disciple of Sir C. Y. Chintamani.

Challa Seshagiri Rao

A famous Editor of Andhra Patrika.

కె. ఎన్. కేసరి

కేసరి కుటీరమనే ఆయుర్వేద ఔషధశాలలో, గృహలక్ష్మిని పండించి, కవితా కంకణాన్ని రూపొందించి, విద్యాలయాలను స్థాపించిన వితరణశాలి.

K. N. Kesari

A liberal donor who started a high school. Edited the monthly "Gruhalakshmi" for women and a golden bracelet in poetry for women from out of dividends of Kesari Kuteeram and an institution for promotion of Ayurveda.

సురవరం ప్రతాపరెడ్డి

కవి, నాటక రచయిత, నవలాకారుడు, మహా పరిశోధకుడు. మన్వాది ధర్మశాస్త్రాల లోతులను తరచి చూచారు. 24 సంవత్సరాలు గోల్కొండ పత్రికకు సంపాదకులు. ప్రత్యక్షంగానో, పరోక్షంగానో ఆయన పాల్గొనని ప్రజాహితోద్యమం తెలంగాణాలోలేదు. తెలంగాణా ప్రథమాంధ్ర మహాసభ అధ్యక్షుడు.

Suravaram Pratapa Reddy

A poet, dramatist, novelist and a research scholar. A lawyer by education. Delved into the "Smritis", codes of conduct. Editor 'Golconda' a biweekly for 24 years. First President of Andhra Maha Sabha, connected with every movement or institution of Telangana area directly or indirectly.

తాపీ ధర్మారావు

క్రొత్తపాళీ పేరుతో నిశిత విమర్శా వ్యాసాలను వెలయించారు - పత్రికారచయిత, వ్యాఖ్యాత, అభ్యుదయ భావాలుగల వ్యంగ్య రచయిత, సామాజిక చైతన్యంకోసం పోరాడిన ఒక విధమైన విప్లవకారుడు.

Tapi Dharma Rao

A sharp critic who wrote under the pen name "New Nib". A journalist and commentator. A satirist with progressive views. In a way a revolutionary with a social purpose.

న్యాపతి నారాయణమూర్తి

ప్రముఖ పత్రికా రచయిత.

Nyapati Narayana Murthy

Famous journalist.

నార్ల వెంకటేశ్వరరావు

తెలుగులో పత్రికారచనకు ప్రాభవాన్ని ప్రజాదరణనీ కూరిచిన విశిష్ట వ్యక్తి.

Narla Venkateswara Rao

Brought glory and popularity to journalism among people. Distinguished personality.

కపిల కాశీపతి

హాస్య చతురుడు - పత్రికా రచయిత. అనేక పదవులను అలంకరించారు.

టి. గోపీచంద్

పత్రికా సంపాదకుడు, నవలా రచయిత, నాటకకర్త.

జిడ్డు కృష్ణమూర్తి

మదనపల్లిలో పుట్టిన మాణిక్యం. శంకరాచార్యులకు, నాగార్జునాచార్యులకు మేధోవారసుడు. దివ్యజ్ఞాన సమాజ సంస్థాపకురాలు అనిబిసెంటుచే అవతార పురుషుడుగా గణుతి కెక్కినవాడు. మౌలిక, తాత్విక వేత్తలలో అగ్రగణ్యుడు. దార్శనికుడు—తెలుగువాడు.

సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణన్

విశ్వ విఖ్యాత తత్వవేత్త—వాగ్మి—మాజీ రాష్ట్రపతి—విద్యావేత్త.

వి. వి. గిరి

ఆంధ్రకేసరి టంగుటూరి ప్రకాశంగారికి తగిన శిష్యుడై చివరివరకూ ఆ బాటలోనే నడచిన ధీరుడు. గొప్ప బారిష్టరు, ప్రపంచ ప్రఖ్యాత అంతర్జాతీయ కార్మిక మహోద్యమ నిర్మాతలలో ఒకరు-నిర్దుష్టమైన అభిప్రాయాలు గల వ్యక్తి-వాటియందు నమ్మకము ఆచరణకల వ్యక్తి - "భారతరత్న" బిరుదాంకితుడు-మాజీ రాష్ట్రపతి.

కూర్మా వెంకటరెడ్డి నాయుడు

విద్యావేత్త—పరిపాలనాదక్షుడు మద్రాసు గవర్నరు—అణ్ణామలై విశ్వవిద్యాలయ ఉపాధ్యక్షులు—ప్రముఖ న్యాయవాది.

Kapila Kasipati

Endowed with an indomitable sense of humour, shone as a writer, journalist and in several government seats.

T. Gopichand

An Editor, Novelist and Dramatist.

Jiddu Krishnamurthy

Kohinoor of Madanapalli. Intellectual successor of Adisankara and Nagarjunacharya. Regarded as an incarnation of God by Dr. Annie Beasant, founder of the Theosophical Society. Top most among fundamentalistic philosophers, visionary. A Telugu man.

Sarvepalli Radhakrishnan

An Educational and internationally reputed Professor of Philosophy- Orator - former President of India.

V. V. Giri

One of the worthiest lieutenants of Andhra Kesari T. Prakasam whose loyalty remained unstinted unto the last - a bar-at-law and a world labour leader-man with strong convictions and unshakable faith honoured as "Bharatha Ratna" - ex-President of India.

Kurma Venkata Reddi Naidu

An educationist and earned name as an able administrator - was Governor of Madras and Vice Chancellor of Annamalai University. A reputed advocate.

కొంతి వెంకటరామమూర్తి

పరిపాలనాదక్షుడు. గోదావరి నదిపై రూపొందని రామపాదసాగర నిపేదిక కర్త. గవర్నరు.

S. V. Rama Murthi

An able administrator, who prepared the project report of the infructuous Ramapada-sagar on Godavari. Governor.

బుర్గుల రామకృష్ణారావు

బహుభాషా పండితులు; అనువాద కర్త. గొప్ప న్యాయవాది. సంయమన శీలముగల గొప్ప నాయకుడు. హైదరాబాదు రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి. కేరళ, ఉత్తర్‌ప్రదేశ్ రాష్ట్రాలకు గవర్నరుగా ఉన్నారు.

Burugula Ramakrishna Rao

Gifted with scholasticity in many languages-an able translator-eminent lawyer-leader with a quality of a great restraint-acted as Chief Minister of erstwhile Hyderabad State after police action. Sometime Governor of Kerala and Uttar Pradesh.

మెహిదీ నవాజ్ జంగ్

నైజాం ప్రభుత్వంలో అనేక బాధ్యతాయుత పదవులను అలంకరించారు. కవులను కళాకారులను ఎంతోమందిని పోషించిన దాత. నీలోఫర్, కాన్సర్ ఆసుపత్రులను స్థాపించటంలో ప్రముఖపాత్ర వహించినవ్యక్తి. గుజరాతు మాజీ గవర్నరు.

Nawab Mehdi Nawaz Jung Bahadur

Held high positions during Nizam's rule. Patronised many poets and artists. One of the founder members of Niloufer and Cancer Hospitals at Hyderabad. Ex-Governor of Gujarat.

ఎస్. ఎల్. శీలమ్

ప్రవాసాంధ్ర ప్రముఖ వ్యక్తులలో ఒకరు. పాండుచేరి లెఫ్టినెంటు గవర్నరు. బొంబాయి రాష్ట్రప్రభుత్వంలో ఎన్నో బాధ్యతాయుత పదవులను నిర్వహించారు.

S. L. Seelam

One of the prominent Telugu leaders outside our province. Lt. Governor of Pondicherry. Took up many responsibilities in the Bombay Government.

జనరల్ శ్రీనగేష్

సైన్యంలో ఉన్నత పదవులను అధిష్టించి పోలీసుచర్య అనంతరమందు హైదరాబాదురాష్ట్రానికి గవర్నరు అయ్యారు.

General Sri Nagesh

Having occupied high status in military, he became the Governor of Hyderabad State after police action.

అనంతశయనం అయ్యంగార్
*

సంస్కృత భాషాకోవిదులు, లోకసభ మాజీ స్పీకరు, మాజీ బీహారు గవర్నరు, పరిణతి చెందిన రాజకీయవేత్త.

M. Ananta Sayanam Ayyangar

A scholar in Sanskrit, former Speaker of Lok Sabha and former Governor of Bihar. Well-versed in Political Science.

బెజవాడ గోపాలరెడ్డి

ప్రజలకు, కవి పండితులకు ప్రియతమమైన నాయకుడు. విశ్వభారతి పట్టభద్రుడు. కవిహృదయం కలవాడు — ఉత్తరప్రదేశ మాజీ గవర్నరు.

B. Gopala Reddy

Equally loved by people, poets and scholars. A lovable leader. A graduate of Viswa Bharati. A man with a poetic heart.

బుర్రా వెంకటప్పయ్య

పరిపాలనాదక్షుడు. ఆర్థికవేత్త. రిజర్వుబ్యాంకు గవర్నరు. గ్రామ విద్యుదీకరణ సంస్థ అధ్యక్షులు.

B. Venkatappaiah

Reputed administrator. Financial Wizard. Governor, Reserve Bank of India. Chairman, Rural Electrification Development Board.

ఆలీయావర్ జంగ్

జాతీయవాది. అన్ని విమోచనోద్యమాలకు చేయూత నిచ్చాడు. విద్యావేత్త, రాయబారి, గవర్నర్.

Ali Yawar Jung

A nationalist. Encouraged every move for liberation; an educationist, an ambassador and a Governor.

మీర్ అక్బర్ అలీఖాన్

నైజాం కాలంలోనూ, జాతీయ ప్రభుత్వ కాలంలో ప్రజలకోరకై ఎన్నో పోరాటాలను చేసినవ్యక్తి — జాతీయ వాది. ఒరిస్సా గవర్నరు.

Mir Akbar Ali Khan

During the regime of Nizam and also under the democratic Government he has participated in many a people's struggle. Now Governor of Orissa.

మర్రి చెన్నారెడ్డి

ఉత్తరప్రదేశ్ గవర్నరు. అనేక ఉద్యమాలకు అధినేత.

M. Chenna Reddy

Governor of Uttar Pradesh. Progenitor of many agitations and campaigns for people's cause.

బయ్యా నరసింహ శర్మ

ప్రముఖ న్యాయవాది. మితవాద నాయకుడు. 5 ఏళ్లు కేంద్ర ప్రభుత్వంలో ఎక్జిక్యూటివ్ కౌన్సిలరుగా పని చేశాడు. ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రాన్ని కోరిన ప్రథమాంధ్ర మహా సభకు అధ్యక్షత వహించారు.

వరాహగిరి వెంకటజోగయ్య

జాతీయ భావాలుగల న్యాయవాది. కేంద్ర శాసనసభ సభ్యుడు. కాంగ్రెసువాది-బరంపురం, మద్రాసు రాష్ట్రంలోనే ఉండాలని వాదించటానికి ముమ్మారు లండను వెళ్ళారు.

మోచర్ల రామచంద్రరావు

పౌరవిషయాలలో ఆసక్తి కలిగిన ప్రముఖ న్యాయవాది. 12 ఏళ్లు మదరాసు శాసన సభా సభ్యులు కేంద్రశాసనసభకు ఎన్నికైనారు. మొదటి రౌండు టేబిలు సమావేశానికి హాజరై నారు.మదరాసు భూమితనఖాబ్యాంకు అధ్యక్షులుగా రైతు సమస్యలను పరిష్కరించారు. రాజకీయంగా లిబరల్ పార్టీ సభ్యుడై నా నిజానికి ఆయన ప్రజల మనిషి.

అల్లాడి కృష్ణస్వామి

ఈయన న్యాయ శాస్త్రవేత్త. మద్రాసు ప్రభుత్వానికి 16 సంవత్సరాలు అవిచ్ఛిన్నంగా అడ్వకేట్ జనరల్ గా ఉన్నారు. కాన్స్టిట్యూయంట్ అసెంబ్లీ సభ్యులు. మొదటి కాన్స్టిట్యూషన్ చిత్తుప్రతిని తయారుచేశారు.

భూపతిరాజు వెంకటపతిరాజు

సమర్థుడైన న్యాయవాది—మదరాసు ఢిల్లీలలో శాసన సభ్యులు—చాలాకాలం విశాఖపట్టణ పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడు.

Bayya Narasimha Sarma

An eminent lawyer and a liberal politician. Was an executive Councillor for five years in Central Government. Presided over the first Andhra Maha Sabha that demanded a separate Andhra State.

Varahagiri Venkata Jogayya

A nationalist lawyer—Congressman-member of the Central Legislature - went thrice to London for the inclusion of Berhampore in Madras State.

Mocharla Ramachandra Rao

An eminent lawyer interested in Civic affairs. Member of Madras State Legislature for 12 years-was elected to Central Legislature. Attended 1st Round Table Conference. Was the President of Madras Land Mortgage Bank and relieved the troubles of Agriculturists. Politically a liberal but practically a people's man.

Alladi Krishna Swamy

A legal luminary. Advocate-General of Madras Government for the longest period of sixteen years. One of the experts in Constitutional law. Member of the Constituent Assembly and prepared the first draft of the Constitution of India.

Bhupati Raju Venkatapati Raju

An able advocate - Member of the Legislatures at Madras and Delhi—For a long time was the Chairman, Visakhapatnam Municipality.

దువ్వూరి నరసరాజు

సుప్రీంకోర్టు న్యాయవాది — ప్రముఖ న్యాయ శాస్త్రవేత్త — ఆంధ్రప్రదేశ్ మాజీ అడ్వకేట్ జనరల్ —.

కోపల్లె హనుమంతరావు

1907 లో బందరులో జాతీయ విద్యాసంస్థను ప్రారంభించినారు.

న్యాపతి సుబ్బారావు

1914 లో అఖిల భారత కాంగ్రెసు కార్యదర్శి. సంఘ సంస్కర్త.

పిట్టి త్యాగరాయశెట్టి

ఈయన జస్టిస్ పార్టీని స్థాపించారు. 40 ఏళ్లు పుర పాలక సంఘసభ్యులుగా ఉన్నారు. చేనేత మగ్గాలను పరిశ్రమగా గణన కెక్కించారు. అత్యధిక బలంతో రాష్ట్ర శాసనసభకు ఎన్నికయ్యారు. ప్రజా సంక్షేమమే ఆయన ఆశయం.

దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య

ఎడింబరో (స్కాట్‌లాండ్) విశ్వవిద్యాలయపు అధిస్నాతకుడు. కవి, పండితుడు, గాయకుడు, విమర్శకుడు, రాజకీయవేత్త, మహా వక్త. హిందూ ధర్మము ప్రపంచ మతాలసారమని చాటిన మేధావి.

కొండా వెంకటప్పయ్య

ఆంధ్రోద్యమ నాయకులు - 1913 ప్రథమాంధ్ర మహాసభ కార్యదర్శి - 1923 లో అఖిలభారత కాంగ్రెసుకు అధ్యక్షులు. గొప్ప వక్త - కవి - దేశభక్త బిరుదాంకితుడు.

Duvvuri Narasa Raju

A famous authority on Law- Advocate of the Supreme Court of India, and a former Advocate General of Andhra Pradesh.

Kopalle Hanumantha Rao

Founded National College in Masulipatam in 1907.

Nyapati Subba Rao

He was the General Secretary of All India Congress Committee (1914). A social reformer.

Pitti Tyagaraya Shetty

Promotor of the justice party was a member of the municipality for a period of forty years. He gave the status of an Industry to handlooms. He was elected to the State Legislature with highest majority. Welfare of the people was his objective.

Duggirala Gopalakrishnaiah

A post graduate from Edinburgh (Scotland). Scholar, Poet, Singer, Critic, Politician and an Orator. An intellectual who declared that Hindu way of life is the essence of all world religions.

Konda Venkatappaiah

Leader of the Andhra Movement. He was the General Secretary of the First Andhra Conference (1913). President of the All India Congress Committee (1923). Great Orator and Poet. Holds the title of "Desabhakta"

బులుసు సాంబమూర్తి

గాంధీగారిచేత 'మహర్షి' బిరుదాన్నిపొందిన మహనీయుడు.

1923 లో కాకినాడలో జరిగిన అఖిలభారత జాతీయ మహాసభయొక్క ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శి. త్యాగశీలి.

డా॥ భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్య

మేధావి, రాజకీయ చతురుడు, పత్రికా సంపాదకుడు, భారత జాతీయ కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు, మధ్యప్రదేశ్ మాజీ గవర్నరు. అఖిలభారత కాంగ్రెసుచరిత్ర రచించారు. మచిలీపట్టణంలో ఆంధ్రాబ్యాంకు, ఆంధ్రా ఇన్సూరెన్సు సంస్థలను నెలకొల్పారు.

ప్రతివాది భయంకరాచారి

కాకినాడ బాంబుకేసులో అండమానుదీవుల్లో యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష ననుభవిస్తూ, జైలు అక్రమాల నెదిరిస్తూ 48 రోజుల నిరాహారదీక్ష బూనిన విప్లవవాది.

అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు

విశాలాంధ్ర మహాసభ స్థాపకుడు, ఉద్యమకర్త - తెలుగు, ఉర్దూ అకాడమీ స్థాపకుడు - పారిభాషిక పదకోశ నిర్మాతలలో ఒకరు — అకళంక దేశభక్తుడు, హరిజనోద్ధరణోద్యమ ప్రారంభకుడు.

బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డి

మద్రాసు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్ మాజీ చైర్మను.

ప్రొ. యన్. జి. రంగా

విదేశాలలో ఉన్నత విద్యనభ్యసించి, ఉన్నత ప్రమాణాలతో దేశసేవచేసిన నాయకుడు, రైతుబాంధవుడు.

Bulusu Sambamurty

Gandhiji gave him the title 'Maharshi'. Secretary of the Reception Committee of the All India Congress Committee (Kakinada-1923). Symbol of sacrifice.

Dr. B. Pattabhi Sita Ramayya

An Intellectual, able politician, editor and President of the Indian National Congress. Former Governor of Madhya Pradesh and author of History of Indian National Congress. Promoted the Andhra Bank and the Andhra Insurance Company at Masulipatnam.

Prativadi Bhayankarachari

A revolutionary who fasted for 48 days in jail, against the atrocities of the jailors while serving his life sentence in the Andamans.

Ayyadevara Kaleswara Rao

Promotor of the Visalandhra Mahasabha and movement. Established Telugu, Urdu Akademi - one of the promoters of the lexicon of technical terms. Unqualified patriot. Started the Harijan uplift movement in Andhra Pradesh.

B. Ramachandra Reddy

Ex-Chairman of Madras Legislative Council.

Prof. N. G. Ranga

Educated in England—Served the country with high values—A benefactor of farmers.

మాడపాటి హనుమంతరావు

తెలంగాణా ఆంధ్రోద్యమ నిర్మాతలలో ప్రథమ గణ్యుడు-రచయిత-వ్యాసకర్త-గ్రాంథిక శైలి ఉపన్యాసకుడు-ఆంధ్రపితామహ బిరుదాంకితుడు - అత్యంత వినయ సంపన్నుడు-ఉదాహరణ ప్రాయమైన ఆచరణ కల వ్యక్తి.

Madapati Hanumantha Rao

One of the founders of the Andhra movement in Telangana - writer - essayist— and a speaker in chaste Telugu—Titled as "Andhra Pita Maha"—too humble to his greatness—A man of action worthy of emulation by others.

కె. వి. రంగారెడ్డి

ప్రముఖ న్యాయవాది. తెలంగాణా ఆంధ్ర మహా సభను నిర్వహించిన ప్రథమ నాయకులలో ఒకరు. తెలుగు ప్రజల హక్కుల కొరకు నిర్విరామంగా కృషిచేసిన వ్యక్తి. ఆంధ్రప్రదేశ్ మాజీ ఉప ముఖ్యమంత్రి.

K. V. Ranga Reddy

Famous lawyer. One of the founders of Andhra Maha Sabha in Telangana. A fighter to safeguard the rights of Telugu people. Ex-Deputy Chief Minister of Andhra Pradesh.

దేవులపల్లి వెంకటేశ్వరరావు

వందేమాతరం ఉద్యమాన్ని ఉధృతం చేసిన విద్యార్థి నాయకుడు. ప్రథమంగా విధంతు వివాహం చేసుకొన్న సంస్కర్త. నిజాం రాష్ట్ర కమ్యూనిస్టుపార్టీకి కార్యదర్శియై చారిత్రాత్మక పోరాటం నడిపించాడు.

Devulapalli Venkateswara Rao

Student leader who intensified Vandemataram movement. First reformer to marry a widow. Carried on historic struggle as General Secretary of Communist Party of Nizam's State.

బద్దం ఎల్లారెడ్డి

సహజ దేశభక్తుడు. ఆయన పాల్గొనని, కారాగార శిక్ష ననుభవించని జాతీయ ప్రజా ఉద్యమాలులేవు. కమ్యూనిస్టు నాయకుడుగా ఆంధ్రమహాసభ అధ్యక్షుడుగా ప్రజా పోరాటాలకు సారథ్యం వహించాడు.

Baddam Yella Reddy

Born Nationalist, there is not a national and people's movement in which he did not participate and suffer imprisonment. President of the Andhra Maha Sabha and Communist leader who spear-headed the people's movement.

రావి నారాయణ రెడ్డి

ఆంధ్ర మహాసభ ఆరంభ సభ్యులలో ఒకరు - భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ నాయకులు - అకళంక దేశ భక్తుడు.

Ravi Narayana Reddy

One of the founder members of Andhra Mahasabha- (Nizam's Dominions) Leader of C.P.I. - Staunch Nationalist.

తెన్నేటి విశ్వనాథం

గాంధేయ వాదియైన స్వాతంత్ర్య యోధులు. ఆంధ్ర రాష్ట్ర మాజీ ఆర్థిక మంత్రి. దశాబ్దాలుగా ప్రజా పార్టీ అధ్యక్షుడు.

Tenneti Viswanadham

Freedom fighter with Gandhian ideals. Ex-Finance Minister of Andhra State. For decades has been the President of Praja Party.

పొట్టి శ్రీరాములు

ఆంధ్ర రాష్ట్ర సిద్ధికై అచంచల దీక్షతో అనన్య సాధ్య మైన నిరసన వ్రతం సాగించి ఆత్మార్పణం కావించిన త్యాగ ధనులు.

Potti Sri Ramulu

His name spells sacrifice. He fasted unto death for the realisation of his life-dream, the Andhra State.

వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య

ప్రముఖ స్వాతంత్ర్య యోధులు. తన జీవితాన్ని ప్రజాక్షేమానికి అంకితంచేశారు. పరిపాలన తెలుగులోనే సాగాలని, కృషిచేసి సాధించారు. ప్రస్తుతం ప్రభుత్వ అధికార భాషా కమిషను అధ్యక్షులు.

Vavilala Gopala Krishnaiah

Famous freedom fighter. Dedicated his life for the welfare of the people. He fought and succeeded that administration of the state should be carried on in Telugu. Currently is the Chairman of the Official Language Commission.

కడప రామసుబ్బమ్మ

స్వాతంత్ర్య సమరంలో అపూర్వత్యాగాలను చేసిన సాధ్వీమణి. కడప జిల్లా బోర్డు అధ్యక్షురాలు.

Cuddapah Rama Subbamma

A selfless worker who did immense sacrifice during freedom struggle. Ex-President of District Board of Cuddapah.

చంద్ర రాజేశ్వరరావు

భారతకమ్యూనిస్టు పార్టీ కార్మికోద్యమ కార్యదర్శి.

Chandra Rajeswara Rao

Secretary-Communist Party of India. An able Organiser.

పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య

మొదట కాంగ్రెసు వాది, పిదప కమ్యూనిస్టు పార్టీ నిర్మాత, జాతీయస్థాయిగల అతివాద కమ్యూనిస్టు నాయకుడు.

P. Sundarayya

Initially a Congressman, who later built up the Communist Party, a Communist Marxist Leader of National Stature.

జమలాపురం కేశవరావు

తెలంగాణా జాతీయోద్యమ నాయకుడు. వక్త.

Jamalapuram Kesava Rao

A leader of Telangana nationalist movement. An orator.

స్వామి రామానందతీర్థ

నైజాం రాష్ట్ర జాతీయోద్యమ ప్రారంభకులలో ఒకరు. సర్వోదయవాది. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర అవతరణకు ఆశీస్సులందించి తెలుగు లందరిని సమీకరించిన నాయకుడు.

Swami Ramananda Tirtha

One of the foremost Promoters of Nationalist Movement in Nizam's Dominions. A Sarvodaya leader who blessed the formation of Andhra Pradesh integrating all the Telugus.

మఖ్దూం మొహియ్యుద్దీన్

తాను ముస్లిమైనా మహమ్మదీయ ప్రభువగు నిజాము నెదిరించి ప్రజాపోరాటాన్ని జాతీయతను నెలకొల్పిన నాయకుడు. కవి. ప్రజాహిత జీవి.

Makhdoom Mohiuddin

A Nationalist Muslim Leader who led the uprising against the Nizam, a Muslim ruler; A Poet, who lived for the common man.

ఉమ్మెత్తల కేశవరావు

తెలంగాణా జాతీయోద్యమ నాయకులు. గాంధేయవాది.

Vumethala Kesava Rao

Leader of Telangana Nationalist Movement. An ardent follower of Mahatma Gandhi.

కొత్త రఘురామయ్య

బార్-ఎట్-లా. ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో అధికారియై, తన దక్షతను నిరూపించి, రాజకీయాలలోనికి రంగ ప్రవేశం చేసిన నాయకుడు.

K. Raghuramaiah

Bar-at-Law. Having taken up various official assignments in the Government in the beginning he proved his efficiency well. Later he made a glorious entry into Political arena.

పాకాల వెంకటరమణరావు

మైసూరు రాష్ట్రంలో ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా, దివానుగా వ్యవహరించారు.

Pakala Venkata Ramana Rao

Was a Chief Justice of High Court and Diwan in Mysore State.

పాకాల వెంకట రాజమన్నారు

మద్రాసు హైకోర్టు మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి-నాటక రచయిత-జాతీయ సంగీత నాటక అకాడమీ ప్రథమాధ్యక్షుడు.

Pakala Venkata Rajamannar

Former Chief Justice of Madras High Court-Dramatist and first President of Sangeeta Nataka Akademi (Akademi of Music and Drama) India.

బిచ్చు జగన్నాథ దాసు

ఒరిస్సా హైకోర్టు మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి-సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తులలో మొదటి తెలుగువాడు.

Bachu Jagannadha Das

Former Chief Justice of High Court of Orissa-first Telugu Judge of Supreme Court of India.

జస్టిస్ కోకా సుబ్బారావు

ఆంధ్ర హైకోర్టు మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి-సుప్రీంకోర్టు మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి- న్యాయశాస్త్ర మేత్త.

Justice Koka Subba Rao

Former Chief Justice of High Court of Andhra and Supreme Court of India. A Legal luminary.

జస్టిస్ పి. చంద్రారెడ్డి

ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు మాజీ ప్రధానన్యాయమూర్తి.

Justice P. Chandra Reddy

Ex-Chief Justice of the High Court of Andhra Pradesh.

పింగళి జగన్మోహనరెడ్డి

సుప్రీమ్‌కోర్టు న్యాయమూర్తి, పరిపాలనాదక్షులు, విద్యావేత్త.

P. Jagan Mohan Reddy

Judge of Supreme Court of India. Administrator and an educationalist.

జస్టిస్ కుమరయ్య

ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి.

Justice Kumaraiah

Ex-Chief Justice of the High Court of Andhra Pradesh.

కె. వి. ఎల్. నరసింహము

ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి.

K. V. L. Narasimham

Ex-Chief Justice of the High Court of Andhra Pradesh,

గోపాలరావు ఎక్బోటే

మాజీ హైదరాబాదు ప్రభుత్వంలో విద్యామంత్రి– ఆంధ్రప్రదేశ న్యాయస్థానపు మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి.

Gopal Rao Ekbote

A minister for Education of the former Government of Hyderabad. Ex-Chief Justice of High Court of Andhra Pradesh.

యస్. ఓబులరెడ్డి

ప్రముఖ న్యాయవాది–ఆంధ్రప్రదేశ్ గవర్నరు. ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి.

S. Obula Reddy

Able Lawyer and Governor of Andhra Pradesh. Chief-Justice of the High Court of A.P.

ఆవుల సాంబశివరావు

వ్యక్తి న్యాయాన్ని, న్యాయవ్యక్తీకరణనీ తన వ్యక్తిత్వంతో మలచుకొన్న న్యాయమూర్తి–మానవతావాది– కళాప్రియుడు.

Avula Sambasiva Rao

A rare blending of Personality—A protector of fundamental rights and just exposition of Justice— A great humanist Connoisseur of art.

పానుగంటి రామరాయణంగారు

దక్కనులోని పానగల్లు నుంచి వచ్చి కాళహస్తిలో స్థిరపడిన కుటుంబీకులు – యౌవనంనుంచి రాజకీయాలలో ఆసక్తి కలిగిన అధిస్నాతకుడు – మదరాసు రాష్ట్రంలో జస్టిస్ పార్టీ ముఖ్యమంత్రియైన తెలుగువారు-ముఖ్యమంత్రిగా, హిందూదేవాదాయ, ధర్మాదాయ చట్టాన్ని ప్రవేశపెట్టి దేశీయ వైద్య విద్యాలయాన్ని స్థాపించి, భారతీయులను పెద్ద ఉద్యోగాలలో నియమించడానికి కృషిచేశారు.

Panuganti Ramarayanam Garu

Belongs to a family of emigrants to Kalahasti from Panagal (Deccan). A post-graduate interested in politics from youth. A Justice party Chief Minister of Madras State who was responsible for the "Hindu Religious Endowments Act" and school of Indian medicine and fought for appointment of Indians in higher posts.

స్వేతా చలపతిరంగారావు

(బొబ్బిలి రాజా)

జస్టిస్ పార్టీ నిర్మాతలలో ఒకరు. బ్రిటిష్ కాలంలో మద్రాసు రాష్ట్ర మాజీ ముఖ్యమంత్రి.

Svetha Chalapathi Ranga Rao

(Bobbili Raja)

Founder member of the Justice party-Chief Minister of Composite Madras State during British regime.

ఈడ్పుగంటి రాఘవేంద్రరావు.

నాగపూరులో నామహా కోసల కాంగ్రెసు కమిటీ అధ్యక్షుడు. మధ్య రాష్ట్రాలకు రెండు ఏళ్ళు ముఖ్యమంత్రి గాను, ఏడు ఏళ్ళు హోమ్ మంత్రిగాను, కొద్ది కాలం గవర్నర్‌గాను ఉన్నారు. ఇండియా మంత్రికి సలహాదారుగా పనిచేశారు వైస్‌రాయ్ కోరికపై రక్షణ మంత్రిగా వ్యవహరించారు.

టంగుటూరి ప్రకాశం

ఆంధ్రకేసరి-స్వరాజ్య పత్రికా సంపాదకుడు–తన సర్వస్వాన్ని దేశానికర్పించిన ధీరుడు–సాహసి–మద్రాసు, ఆంధ్ర రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రి–దయార్ద్రహృదయుడైన మొరటు మనిషి–ప్రజలే ప్రకాశం–ప్రకాశమే ప్రజలు.

పి. ఎస్. కుమారస్వామి రాజా

1949–52 సంయుక్త మద్రాసు రాష్ట్రి ముఖ్య మంత్రి. రాజపాళయమునకు చెందిన తెలుగు క్షత్రియ వంశజులు.

నీలం సంజీవరెడ్డి

ఆంధ్ర కేసరి శిక్షణలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్య మంత్రియై, మిక్కిలి పట్టుదలతో వ్యవహారదక్షుడై పేరు గాంచిన వ్యక్తి. మరెన్నో పదవులను చేపట్టి అఖిల భారత ఖ్యాతి గాంచిన నాయకుడు.

దామోదరం సంజీవయ్య

దళిత జాతిలో జన్మించి, కుటీరాలలో పెరిగి, హిమాలయ ఉత్తుంగ శిఖరాలను చేరుకొన్న మహా మనీషి–భారత నాయకుడు – తేనె లొలుకు ధీరగంభీర కంఠస్వరముతో, కవితా హృదయంతో కమనీయంగా ఉపన్యసించి, ఎన్నో పదవుల లంకరించి, చిరస్మరణీయుడైన మహావ్యక్తి.

E. Raghavendra Rao

President of Mahakosal Congress Committee at Nagpur. Was Chief Minister of Central Provinces for two years, Home Minister for seven years and for a short period Governor of that State. Adviser to the Secretary of State for India, Defence Member, Indian Government.

T. Prakasam

Lion of Andhra - Editor of Swarajya - Sacrificed his all for the Country - Bold to the Core-Chief Minister of Madras and Andhra States - An uncouth yet kind Person-People are Prakasam and Prakasam is People.

P. S. Kumaraswamy Raja

Chief Minister of Composite Madras State 1949-52, from a Telugu Kshatriya family of Rajapalayam.

Neelam Sanjeeva Reddy

Groomed under Andhrakesari to be the first Chief Minister of Andhra Pradesh. Famous for resolving many a political crisis with an iron hand, successfully took up various responsibilities.

D. Sanjeeviah

That birth is a pure accident - is amply proved in this case. Having taken his birth in the depressed class he had attained Himalayan heights. A born leader with a nectar like voice, his manner of rendering the speech was highly musical, where as his presentation of subject is highly poetical. He had embellished many a post and his personality is memorable.

కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డి

దేశీయ వ్యవహారాల మంత్రి. మితభాషి–పరిపాలనా దక్షుడు–ధైర్యశాలి.

Kasu Brahmananda Reddy

Home Minister-Government of India. Economist of words - Able administrator-Notorious in temperament.

పి. వి. నరసింహారావు

మాజీ ముఖ్యమంత్రి – రాజకీయ వేత్త. బహుభాషా పండితుడు. మేధావి. అఖిల భారత జాతీయ కాంగ్రెసు ప్రధాన కార్యదర్శి.

P. V. Narasimha Rao

Ex-Chief Minister - Political Pundit - Linguist and intellectual. At present General Secretary, All India Congress Committee.

జలగం వెంగళరావు

ప్రస్తుత ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి. స్వయం కృషితో, నిర్భయమైన వ్యక్తిత్వంతో, మితభాషియై మాటలకన్న చేతలలో మిన్నయని పేరొందినవాడు.

Jalagam Vengala Rao

Present Chief Minister of Andhra Pradesh. came up the hardway with self-effort. Fearless by nature. Believes in talking less and doing more.

కోడి రామమూర్తి నాయుడు

తునిరాజావారి ఆదరంతో సర్కస్ కంపెనీని నడిపిన ప్రథమ ఆంధ్రుడు. ఉక్కు గొలుసును ఊపిరితిత్తులలో గాలినింపి ఛాతీపుట, రొమ్ముపై ఏనుగును మోయుట, వడిగా నడచుచున్న రెండు మోటారు కారులను చేతులతో ఆపుట, మొదలగువాటికి ఈయన ప్రసిద్ధుడు. మదరాసులో యూజీన్ సాండర్ దొరను తనతో కుస్తీపట్టమన్నాడు. 1912 లో ఇంగ్లండులో సర్కస్ ప్రదర్శనలిచ్చారు.

Kodi Ramamurthi Naidu

Was the first Andhra to start a circus Company under the Patronage of Raja of Tuni. Breaking an iron chain with chest expansion, loading an elephant on the chest, stopping a pair of fully accelerated motor cars with his hands were some of his famous feats. Challenged Eugene Sandor of Madras in wrestling. Gave performances in England in 1912. His name was a synonym to strength.

కల్నల్. సి. కె. నాయుడు

ప్రముఖ క్రికెట్ క్రీడాకారుడు.

Col. C. K. Naidu

Reputed Cricketer. Renowned for his sixers.

జె. పిచ్చయ్య

"అర్జున్" గ్రహీత–ప్రముఖ "బాల్ బాట్‌మింటన్" క్రీడాకారుడు.

J. Pitchayya

A famous Ball Badminton player who won the "Arjun" award.

పీటర్ తంగరాజ్

ఫుట్‌బాల్ ఆటగాడు. "అర్జున్" బహుమతి గ్రహీత.

Peter Thangaraj

A football player who won the "Arjun" award.

మీర్ ఖాసిం అలీ

టేబిల్ టెన్నిస్ ఆటగాడు. "అర్జున్" బహుమతి గ్రహీత.

Mir Khasim Ali

A Table Tennis player who won the "Arjun" award.

శ్రీమతి మూలినిరెడ్డి

వాలీబాల్ క్రీడాకారిణి - ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో అర్జున బహుమతి పొందిన ప్రథమ వనిత.

Smt. Mulini Reddy

Volley ball Champion. First woman winner of 'Arjun' award in Andhra Pradesh.

కామినేని ఈశ్వరరావు

బరువు నెత్తుటలో ఆసియాలోనూ భారతదేశం లోనూ ప్రథముడుగా నిలచి 'అర్జున్' బహుమతిని పుచ్చుకున్నారు.

K. Eswara Rao

An 'Arjun' award winner in weight-lifting stood first in India and Asia.

సయ్యద్ నయీముద్దీన్

ఫుట్‌బాల్ ఆటగాడు. 'అర్జున్' బహుమతి గ్రహీత.

Syed Nayeemuddin

A football player who won the "Arjun" award.

టి. బలరాం

ఫుట్‌బాల్ ఆటగాడు. 'అర్జున్' బహుమతి గ్రహీత.

T. Balaram

A football player who won the "Arjun" award.

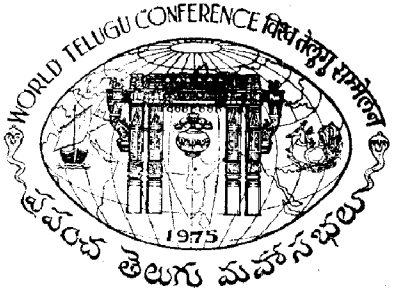
యూసుఫ్ ఖాన్

ఫుట్‌బాల్ ఆటగాడు. 'అర్జున్' బహుమతి గ్రహీత.

Yousuf Khan

A football player who won the "Arjun" award.

ఆంధ్ర ప్రదేశ ప్రభుత్వ పాఠ్యగ్రంథముల ముద్రణాలయమున
ముద్రితము, హైదరాబాదు